

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Feladós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 evre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 fillér).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szell Kálmán s a paktum.

Budapest, november 28.

(v.) Ez a kétnapos parlamentári forogtatás tulajdonképp alig volt egyéb egy nyelvtani gyakorlatnál. Jobbról is, balról is amit hajtogattak, lényegében egy politikai igeragozás volt. Paktumot szegtem; paktumot szegtél; paktumot szegtetek; paktumot szegtünk; paktumot szegtetek; paktumot szegtek. Valóságilag agyonragozták ezt az ígét. Mindenki tudott egy paktumról, amelyet a másik szegett meg. S a másiknak paktumszegéséből kiki azt a jogot vezette le a maga számára, hogy most már ő is feloldottnak érezhesse magát a paktumos kötelezettségek alól. Ezt az egész látványosságot nem mondhatnók valami nagyon épületesnek. S bizonyára a politikai közélet etikai kapcsolatai lazultságára vall, ha *de part et d' autre* nem a saját jogukból akarnak megélni, hanem a mások jogszegéséből. Ha a küzdő felek mindenike váltig azt erősítgeti a másiktól, hogy az se különb a Deák né vásznánál, akkor félt, hogy a közvetlen igazat ad mindkettőnek, pedig ha ez az eset következik be, akkor elkerülhetetlen a parlamentarizmus erkölcsi csúdjáé.

Nem is víz gáljuk hát, a vádaskodások közül melyiknek van igaza. E helyett inkább azt a tünetet analizáljuk, hogy a magyar parlament negyvennyolc óra óta furcsa mesteriségre adta magát. Tudniillik a gondolatolvasásra. Két nap óta a t. Háznak minden oldalán a Szell Kálmán gondolatait olvassák. Koronatanak idézik a párhuzamos ülések mellett s a párhuzamos ülések ellen, a házszabályok érinthetlensége mellett s a házszabályok érinthetlensége ellen, a paktum mellett s a paktum ellen. Nagyon felvitte az isten a Szell Kálmán dolgát. Döntő

suly tekintélylyé lett megint. Azoknál is, akik megbuktattak. Azoknál is, akik elejtették. Egyszerre mindenki jobban akarja tudni a másikkal, mit tart erről vagy amarról Szell Kálmán, hogyan járna el ilyen vagy amolyan helyzetben Szell Kálmán, mit tekint a pártokra s a parlamentre kötelezően Szell Kálmán. S hívják, unszolják, sőt gyengédtelenül provokálják is, hogy hagyja el tüstént rátóli magányát s rohanjon ide a harci porondra, kihuzni a tuskéket oly lábakkól, amelyek meg rugdoszták, vagy legalább pályabíróknak, aki aztán bünbakká alakul át, ha nem azoknak ítélte oda a pálmát, akik most az ő tekintélyének, természetesen minden önzés nélkül, de élékésen deferálnak.

Mi Szell Kálmánt sem meg nem buktattuk, sem el nem ejtettük. Gondolatait tehát telepathikus uton el sem tudnók találni. De bele tudjuk magunkat képzelni az ő helyzetébe s el tudjuk mondani, az ő helyén milyen monológot váltana ki belőlünk a képviselőház tegnapi és mai tudósításainak olvasása.

Ez a monológ így szólna:

— Mégis csak furcsa, hogy Rakovszky István már megint nem tud visszaemlékezni, hogy milyen minőségben szerepeltem én a pártközi értekezleten, amelynek a paktum lett az eredménye. Pedig egyszer már megmagyaraztam neki töviről-hegyire a képviselőház nyílt ülésén. Akkor is — persze amugy burkoltan — kritizálni valót talált eljárásomon. Misztifikációt nem emlegetett ugyan, de céltzott holmi homályosságokra. Hát én akkor szétbontottam ezt a homályt. Elmondtam, hogy mikor 1899 január közepén ő felsége kihallgatáson fogadott, azt a megbízást kaptam a királytól, hogy vegyek részt a pártközi tárgyalásokon, amelyekben addig az idő-

pontig a disszidensek — Szilágyi Dezső, gróf Csáky Albin és gróf Andrássy Gyula — vitték a közvetítés szerepét az ellenzéki megbízottak és báró Bánffy Dezső között. Nekem kötelességem volt a felség e kívánsága előtt meghajolni; de nehézségek merültek fel abban a tekintetben, hogy milyen minőségben vállaljam e megbízatást. Tekintettel kellett ugyanis lennem arra a körülményre, hogy a szabadelvűpárt hivatalos vezérelett akkoriban még báró Bánffy Dezső kezében volt, s így az én megbízatásomnak ezzel az állapottal összhangba kellett jönnie. A nehézség úgy oldott meg, hogy mint a király megbízottja kaptam és vállaltam a missziót s hogy ennek megtörténte báró Bánffy Dezsőnek notifikáltattam. Mihelyt Bécsből Budapestre érkeztem s a pártközi értekezleten megjelentem, kizárólag a királyi megbízott minőségében mutatkoztam be s ilyen minőségben szerepeltem mindaddig, amíg ő felsége engem miniszterelnökké nem deignált. Ezt az új minőségemet is azonnal tudomására adtam a pártközi értekezletnek, amelyvel aztán két napon belül létre is hoztam a kompromisszumot. Mikor ezt a legapróbb részletekig elmondtam Rakovszky Istvánnak a Ház színe előtt, kiterjeszkedve még az ő felségével folytatott beszélgetésem részleteire is, ugyanakkor ezt a kénytelen indikréciónat, amelyre megtámadott politikai becsületem védelme kényszerített, azzal meentegettem, hogy a királynak utólagos felmentényét fogom e ténymért kikérni abban a reményben, hogy a felségesség ur a köteles diszkreció megszegése alól kegyes lesz kivételesen felmenteni alkotmányos tanácsadóját, akinek lojalitását és jóhiszeműségét az ország színe előtt igazságtalanul kétségbe vonták. Emlékszem, hogy ez a beszé-

TÁRCA

Kiégett csillagok.

Hány csillag ég ki fön a végtelenben,
S hatalmas hévvel többé nem terem!...
Elhült az élet édes forrása,
Nines ott egyéb: sötétség, néma esend.
Nem nyit virág, nem hangzik rajta dal.
S mint a halottnak nines lélekzete:
Szellő se moccan. Minden éjbe hal.
A bús rögöt örök fagy vonja be.
De bár kiégve, bár megfagyva régen:
A szomorú gömb ott bolyong az égen,
Más, boldog, élő csillagok sorában,
Mint egykoron, a hév s erő korában!...
Forog, forog... hureolván azt a fényt,
Amit hő napja hullájára hint.
Forog, forog... Csak gördül, csak kering,
A mindenség élő-halottjaként!...

Ó hány ember van, akiből kilobbant
Mindaz, mi egykor alkotó elem,
Láng, szenvedély volt!... Minden oda van már:
Lekesedés, hit, ábránd, szerelem,
Vágy és öröm... édes megindulás...
Túlradó érzés nyomán a könny,
Szemünknek gyöngyel... S ninesen benne más,
Csak változatlan, elfáult közöny,
Unott, rideg kopárság, rémes ür!...
És mégis él, mégis szünetlenül
Jár-ke, bolyong!... Találkozol vele.

Rád néz. S nem csap meg a halál szele.
A pezsgő létben — meg van fagyva bár —
Mint önmagának temetője jár.
Kívül ragyog... belől örök setét.
Hureolja folyvást meghalt életét!...

Abrányi Emil.

Az ember, aki hazaballagott.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Thury Zoltán.

Kinyílt az ajtó s a nyíláson át keskeny, de tovább mind szélesebb, végül a messzibe belevesző fénykéve ömlött ki a hóra. Aztán egy ember rettenetes árnyéka illeszkedett bele a fénypázmába s lötyögött benne, ahogy az ember dülöngött az ajtó két oldalásközéje között. Egyszerre bennről visszarántotta valaki s újra tiszta, ragyogó, az ajtóból kiinduló fényáv s havon. — Hancs az ember újra jött. Bentről kiabáltak: — Csak nem mégy Jóska! Dehogy mégy! — Valaki a karjába kapaszkodott s huzta vissza, de az ember most már erőszakos lett. Kitépte magát a másiktól a kezéből s nekiesett az ajtófélfának s aztán inkább csak magának motyogott: — Haza ballagok. — A másik ember méregbe jött: — Hát ballagj — s becsapta az ajtót.

Sötét nem lett azért. Köröskörül a messze hegyekig frissen esett szűz hó világított. Csak valamivel világosabb csipkeszerű, finom, csillogó bokréttákképpen váltak ki a mezőből a fák. Az épület előtt kerítés se volt, csak éppen két cölöp között guzs-sarkon járó ajtó. A mellett szoktak azonban jární, valamieskét a rendesnél nagyobb lépéssel jutva át az árkon. A domboldalon leegé-

szén az utcáig még csak egy vityilló se volt s köröskörül még benn a faluban is mélyeséges esend. Jobbra, talán száz lépésnyire a háztól szürke, komor templom, amit mintha beleszűpített volna a fehér földbe a tetejére rakódott hóréteg. A házoldalból, az ablakból gyöngén rávilágított a fény s ebben egy csomó jégesap csillogott az ereszen. Mintha az orgona kisebb pipjait ide ragasztották volna fel sorjába. A templomig a nagy fehér testbe valamieskét belemélyedt ösvény vezetett s onnan tovább aztán másik ösvény egy kis házhoz a lejtő tulsó szélén. Abban a házban a harangozó lakott, ebben a nagyobbikban, ahonnan az ember kijött, a pap. Leon a lejtő alján egyetlen hosszú utca a falu. Kezddik egy uriforma háznál, aminek a kéményéből vékony, magas füstoszlop ágaskodott az égre s egy nagy kanyarodóval bevégződött a malomnál. Az utca tulsó oldalán újra széles, fűzfásorokkal keresztbeszel-delt rét következett s aztán a nagy teknő másik falaképpen lankás emelkedés. A réten hosszában fűzes között esavarogva folyt a patak.

Az ember az ajtótól pár lépésnyire megállott s fütttyenteni akart valami kutyának, aminek ugy látszik Viperá volt a neve. Bosszankodva vette azonban észre, hogy nem tud fütttyenteni. A száját nem volt képes olyan hegyesre összecucosítani, amint ez szükséges a fütttyöz s a nyelvvel se tudott banni. Iszonyu nehéznek érezte. A legszívesebben kilógatta volna a szájából, hogy járja a hideg. — A fütttyel tehát nem kísérletezett tovább s belenyugodott abba is, hogy nem jön a kutya. Eppen csak szolgáltatta még párszor: — Viperá, Viperá, — de aztán megindult a kis ajtó felé. Amikor már majdnem belevágta magát, félre-kanyarodott s mondván: pardon, keresztüljárta az árkot. Azon túl megállott tájékozódni s arra indult meg hirtelen, hogy a ház ajtaja újra föl-nyílt. Most már egypáran jelentek meg a közben

dem akkor nem tévesztette el hatását a Hársra, sőt Rakovszky István urra sem, akiknek azóta tudnia kellene, hogy milyen minőségben kötöttem én a paktumot s hogy ebben az eljárásomban semmiféle misztifikáció nem volt. De nem volt misztifikáció a későbbiekben sem. Mert a paktum egész anyagát miniszterelnökké való kinevezésem után szóru-szóra beleillesztettem kormányzati programomba s ezzel együtt a szabadelvűpárti értekezlete elé terjesztettem, amely azt egyhangú helyesléssel el is fogadta. Hol van itt homály? Hol van itt a misztifikációnak akár csak lehetősége is?

— Mégis csak furcsa hézagai vannak olyik ember emlékezőtehetségének. Rakovszky István ur azt, hogy milyen minőségben készíttettem elő s csináltam a paktumot, akkor olyan jól megjegyezte, hogy amíg velem szemközt állott, soha többé nem mert ama váddal előhozakodni. S tegnap mindez kihullott volna az ő emlékezetéből? Ej, ki hisz a memória ilyen szeszélyein? Nem azért hívtam engem tegnap Rakovszky, hogy újra elmagyarázzam neki azt, amit el sem felejtett. S nem is az faj nekem, hogy én most Rátótan a teheneimet fejem, hanem azt szeretném, ha a dulakodó farkasok közé elegyednék s ott aztán vagy velük üvöltének, vagy, ha ezt nem tennék, hát megennének engem másodsor is. Köszönöm, ebből a szerepből igazán nem kérek.

— Hát a paktumot érvényben levőnek tartom-e még vajjon? Erről is jőjnek tanúságot tenni. Hm, milyen csinos inszINUÁCIÓVAL kertelnek körülöttem az urak. Hát elmondom én nekik a nézetemet, csak jőjjenek ide hozzám s itt tegyék fel a kérdést nekem. Csibukzó közben baráti nyíltsággal majd elmondom nekik, mi van a begyemben. A paktumot már hogye tartanám érvényesnek — magamra nézve? Gondolom, nem is merne senki engem a kötött egyezés megszegésével vádolni. Amit én vállaltam, azt becsületesen meg is tartottam az utolsó betűig. Más kérdés aztán, hogy velem szemben hogyan s mennyire tartották meg ők a paktumot.

— Nézzük csak, ki mit kapott a paktumban? Az ellenzék kapta először is az ischli klauzula kiküszöbölését s az önálló vámterület államjogi állapotában a vámközösségnek kötött határidőben való lejárását. Kapta másodsor az összeférhetlenségi törvényt. Kapta harmadsor a kuriai bíraskodást. Ezek

voltak a mi részünkről az intézményekben kialakított szolgáltatások. Ezekhez járult negyedsor a kormányzati szellem elfogulatlan-sága és pártatlansága, amelyre nézve programomban zálogot adtam, s nem hallottam soha ellenzéki részről azt a szemrehányást, hogy e zálogomat ki nem váltottam volna. Ez az, amit az ellenzék kapott.

— S mely viszontszolgálatra kötelezte magát e szolgáltatások fejében az ellenzék? Arra-e, hogy abban hagyja azt az obstrukciót? Nem! Hanem arra, hogy eszentul kerülni fogja az obstrukciót. Az ellenzék is adott erre zálogot. Még pedig a házszabály-revizióban. Ez a revizió nem hozta be ugyan a klotürt s nem alkotott intézményeket az obstrukció kiküszöbölésére vagy megtörésére. De mintegy allegorikus biztosítékot nyújtott arra nézve, hogy a kisebbség a parlament munkaképességét többé nem fogja megakasztani. Azon a pártközi értekezleten nyíltan mondogattuk, hogy az adott engedmények fejében az obstrukciónak, amelyet politikai közéletünk rákfenének tekintünk, a belátható időig való elkerülését várjuk, reméljük. Örök időkre persze ez a kötés biztosítékot az obstrukció ellen nem ígért. De hogy az évek hosszú sorára váltúk az obstrukció minden kísérletét meghiusítottuk, ez volt igenis a paktumnak részünkről világosan hangoztatott alap gondolata. Ami különben természetes is. Hiszen az ischli klauzula kiküszöbölése, az összeférhetlenségi törvény s a kuriai bíraskodás megakotása a mi részünkről állandó szolgáltatás volt. Tőlünk nem lett volna okos, az ellenzékől pedig nem lett volna fair dolog, ha ezen állandó szolgáltatások fejében mi azt a *muló* ellenszolgáltatást kapjuk, hogy az ellenzék most kegyesen leszerel, de holnap vagy holnapután újra kezdheti az obstrukciót.

— Szó esett mostanában a paktum előnyeinek bezebeléséről. Ez a drasztikus kifejezés furcsán érint engem. Rajtam az ellenzék bevasalta a paktumnak reá nézve kedvező összes pontjait. *Én tehát beváltottam valamennyi obigimat.* Ha közülük csak egyetlenegy adós maradtam volna, a paktum megszegésével vádoltattam volna. S én vajjon mit zsebeltem be? Azt, hogy mindaddig nem indítottam ellenem obstrukciót, amíg minden ígéretemet be nem váltottam s egy igazságos általános választást meg nem csináltam; de mihelyt ezen tulvultunk, rögtön megindult ellenem az obstrukció, amely szerencsésen

meg is buktatott. Az egyetlen dolog tehát, amit én zsebeltem be, az engem megbuktatás obstrukció volt. Pedig hát talán számíthattam volna arra, hogy a paktum az ellenfeleimet is köti legalább addig, amíg az ő előnyükre létesített paktumos intézmények életben vannak. Közülük az egyik — a kuriai bíraskodás — nyolcévi hatályidőhöz van kötve. Az obstrukcióval szemben a minimális kíméleti idő tehát nyolc év lett volna. Paktumszegés nélkül obstrukciót indítani csakis akkor lett volna szabad, ha a kuriai bíraskodásról szóló törvényt lejáratá után meg nem újítjuk, vagy pedig ha időközben vagy behozzuk az ischli klauzulát, vagy eltöröljük az összeférhetlenségi törvényt. Ezen esetek közül egyik sem következett be. A mi részünkről tehát a paktumon csorba nem esett. De megtörtént az, hogy a kisebbség, amely ma is elvezi még a neki nyújtott szolgáltatásainkat, a részünkre kikötött egyetlen viszontszolgáltatást egyszerűen megvonta.

Én tehát még állom a paktumot. De maga az a tény, hogy negyedfél évvel a paktum létrejötte után az obstrukció megújult s engem meg is buktatott, az ellenzék terhére a paktum megsértését állapítja meg.

— — — Hogy ezt gondolja-e rátóti magányában Széll Kálmán, nem tudjuk. De értjük, hogy magányából nem siet ide — a paktum megvédésére.

Játék a szünetekkel.

Budapest, november 28.

Már csakugyan jó volna megreformálni a parlamenti tudósítás módját. Az emberi szem sokat meglát, a penna sokat megrajzol: — de *ide* fotográfáló gép kellene. Nem újságban, de albumban kellene az obstrukciós háboru csataképeit összegyűjteni. Akkor legalább nevetnénk is olykor az ember. Micsoda furcsa, lehetetlen csoportozatok! Tegnap kilenc órán keresztül mérgezett nyilakkal lövöldöztek egymásra s ma vidám beszélgetésben láthatók a folyosón: Tisza István, Madarász József, Fáy István és Olay Lajos. Feiltesch Artur, az új alelnök, akit a körülbelül minden újság hóhérnak festett meg, ott áll a folyosón az újságírók közt és szelid kék szemmel sehogysem akarják a hóhért elárulni. A vad harcosok, az emberevő indiánusok jobbról és balról, akik tegnap megnyuzták volna egymást, ma tréfálnak, évődnek egymással s egyben valamenny-

az urak közül. Az egyik a pap volt — s kiabált utána.

— Gyere már vissza. Ne bomolj.

A másik is kiabált.

— Igyuk meg a Szent János, áldást, aztán mi is megyünk.

Látták azonban, hogy megy, hát azt mondta a pap: bogaras ember s újra betették az ajtót. Kűnn a havon az ember újra megállott körül nézni s szörnyű álmosan kereste a harangozó házát. — Ahá — mondta, amikor meglátta s megindult az ösvényen a templom felé. Hanem hol az egyik, hol a másik oldalára dülöngött át az utnak s egyszer féltéredre esett valami kátyuban. Nagy erőlködéssel mászott ki a hóból s újra megindult. — Mindegy no, mindegy — mondta — s újra megindult az ösvény mentén s zavaros, a borogézzel küzködő agyában az fordult meg, hogy csak a harangozó jusson el. Onnan azután már könnyebben hazatalál. A harangozó kertje végén másik kert kezdődik tudniillik, léckerítéssel, hát csak a mellett kell tartani s kijut a Dances-féle belsősg kvadrátjához. Annak az istállónál fölfelé fordul, átvág a mezőn — s otthon van. Vipera talán eleje is jön. — Olyan kutya az, de olyan kutya... Sajnálta, hogy nincs körül senki, akinek elmondhatná, hogy milyen kutya, ő maga azonban elérzékenyedt. Sűrűn ömlött a szeméből a könny, ahogy a kutya az eszébe jutott — s végigfolyva fakó, beesett arán, jégcséppké fagyott a szákalálában. Rettenetes hideg volt, szurt, mint a tű — s az ember gyorsabba próbálta igazítani a lépéseit. Erre újra elesett. Megesővált a fejét, ahogy félkényőkére támaszkodott a hóban s azt mondta: — Ejnye. — Amikor pedig végre sikerült föllálmnia, békétlenkedve indult meg. — Hát csak ballagjunk.

Mert fáztok, lóbatá a hosszú karjait. Valami a hóba süppedt lomha varju fölfejt erre s lassu, kényelmes libegéssel tovább szállott. Az ember utána bámult s lekapva a fejről a kalapot,

hessegette. Erre azonban már csak félszemmelpislogott oda a madár. Az ember bosszankodott s feléje indult. A háta mögött kiemelkedett a rémitő fehér mező alól a hold. Oriás félgömb, ami rárajzolta az embert az egész nagy mezőre, mintha valami félszeg oriás kapálózott volna a havon. A madár után menve egy kiesit kitért az utból, hát megállott újabb tájékozódásért. Jókedve támadt, amikor a rét alján fölledte a harangozó házát. — Ahá, nem futsz el — s elindult arrafelé. Azt is gondolta, hogy ott majd pihen. Mert fáradtság, rettenetes zsibbadást érzett. Minden tagja olyan nehéz és merev volt, mint amilyen nehezen forgatta a szájában a nyelvet. Hát majd ott pihen s keresztülvágott a réten.

A pihenésnek különben azért is szükségét érezte, mert egynemely dolgokkal rendbe szeretett volna jönni. Nem tudta tudniillik egész bizonyosan, hogy a postát elkészítette-e reggelre. Ugy volt tudniillik, hogy ő ötkor nézett föl a paphoz éppen csak egy szóra s a postahivataltalra kívül ráfordította a kulesot. Arra már nem emlékezett, hogy odabenn rendezte-e a zsákokat, amit hajnalban tovább visz a kocsi. Aztán amint itték és újra ittak, egészen elfelejtkezett a hivatáról. S éjféltájban riadt fel arra, hogy talán nincs is rendben a zsák. Azért indult el olyan birtelen, bár érezte, hogy nagyon részeg — s most komolyan ráhatározta magát arra, hogy a harangozó kertjének palánkjához dülve, gondolkodni fog a dolgon. Addig elég, ha abban az irányban tartja magát, amerre a ház van.

A palánknál csakugyan számot vetett magával. Lassan, rettenetes ködben motoszkálva, kinbandozogatott az agya, ahogy a feje tetejének nyomása alatt emlékezni próbált. — Bágyadt szeme egyszerre felesillant. — A lakat, a lakat volt a kezében. Onnan tudja olyan bizonyosan, mert leejtette s a felesége, aki az asztal mellett valami gyöcsöt öltögetett, odasietett és azt kér-

dezte: — No mi az? — Egyszerre aztán újra elborult az arca. A zsákra nem emlékezett. Sehogyso... Az öklével dörszölte a homlokát s előbb jóformán csak azon gondolkodott, hogy milyen is voltaképpen egy zsák. Ha tapinthatna volna, akkor eszébe jut. Aztán lassan derengett valami az agyában. Most már volt fogalma a zsákról, az üresről is, meg a teliről is, hanem arra nem tudott emlékezni, hogy a postaszák a kezében lett volna. Vagy talán megszák... Hát mindegy, most már csak előre.

A palánk mellett jobban tudott sietni. Csak arra vigyázott, hogy a deszkának essék, ha eldül — s megtapogatta a zsebében a kulesot, amivel majd kinyitja a hivatalt. Gyufa lesz az asztalon. Vagy nem lesz? Hát már mindegy... Csak azt tudta volna, hogy hány óra van. Fogalma se volt arról, hogy mennyi ideje annak, hogy ballag s iszonyu rémület fogta el arra a gondolatra, hogy a kocsi nyitva találja a zsákokat. S elviszi ugy, ahogy van. — Majdnem futott s bámulva állott meg a palánk végén. Egészen más világ tárult eléje, mint amit várt. Nem a Dances-féle belsősg, hanem messze egy mező s rajta kétfelől is üres juhakol. — Hát ez mi? — kérdezte s megindult jobbra. Arrafelé tudniillik ismerősebbnek tűnt fel a világ. Most már csak abban reménykedett, hogy meghallja majd a postakocsiat. A legény tudniillik keményen trombitál, amikor megindul a felső udvarból. S most már, mintha minden lépésnél hallotta volna a trombitaszót, megállott és figyelt s azután újra nekivágott a mezőnek. Rettenetes nyugtalanság fogta el. Most már figyelni se tudta maga körül a tájat, csak elszorult szívvél bukkácsolt a havon. Ahogy elfáradt, mintha mindig rézegebb és rézegebb lett volna. Érezte, hogy egészen eltompul az agya. Nem ismert meg semmit maga körül s fohászodott: — Uram Jézus, uram Jézus...

Egyszerre csak maga se tudta, hogy hogyan, kijutott a Dances-féle udvarhoz. Erre megállott

nyien hasonlítanak: rekedtek szegények, de olyan rekedtek. A folyosón meg is alakult a rekedtek pártja. Tagokul jelentkeztek: *Rosenberg Gyula, Kubik Béla, Csávolszky Lajos, Kaas Ivor, Lovász Márton, Lukács Gyula, Pap Zoltán* s még egynehányan. Előnkük — *Csávolszky Lajos* lett. Ő ugyanis már beszélni sem tud. Csak hápop.

A hangulat a nagy csata után elég derűs. Tréfásan mondogatják:

— Jakabffy fog elnökölni. Miután Perczelnek ma leharapjuk a fejét, Feilitzsch pedig erőt kénytelen gyűjteni, most Jakabffy van a sor. Őt is megesszük.

Ezt olyan szeliden mondják, mintha arról volna szó, hogy vesét fognak enni velével. A kormánypártiak is jókedvűen kérdezzük, hogy mi lesz a mai menü? Lesz-e jegyzőkönyvi vita, névszerinti szavazás, zárt ülés, vihar és a többi? Az obstruktorok pedig sejtelmesen mosolyognak s csak azt felelik:

— Majd meglátjátok!

Mikor a kíváncsiak nagyon is ostromolják, még valamit sejtetnek.

— Tegnap hazafias drámát játszottunk, ma bohózat kerül színre.

Tehát bohózat! A rendező, sugó és szereposztó *Polónyi Géza*. Övé az ötlet is. Valamennyi ötlet. Így híresztelték már az ülés előtt s a honatyák felosigazított érdeklődéssel siettek az ülésterembe. Ott a karzatok most is olyan zsufolva vannak, mintha a tegnapi asszonyok el se mentek volna s azóta mindig várnák a tegnapi este megszakadt látványosság folytatását. A völgy is hemzseg a képviselőktől. Balfélt egy csoportnak *Polónyi Géza* most olvassa fel a bizalmatlansági indítványt, melyet az éjjel írt meg s melyet ma fog benyújtani az elnök ellen. A jobboldalon félig gyanakodva, félig reménykedve állnak a szabad-elvűpárt tagjai s arcukon a kérdés, hogy csakugyan bohózat lesz-e ma műsoron vagy megint dráma, váratlan fordulatokkal, meglepetésekkel, izgalmaival és csatorbajjal?

Az exoziciói kissé lassú s nem árul el sokat.

A jegyzőkönyvhöz adnak be összesen öt indítványt. No ezt máskor is megtették s ez nem éppen mulatságos. Pedig mégis ez volt a bohózat megalapozása. Mert amikor az ellenzék már biztosította magát az elnöklő *Jakabffynál*, hogy az öt indítványt külön-külön bocsátja szavazásra, akkor rohamosan töröltek a bohózati fordulatok.

Alig tette fel az elnök az első indítványra a kérdést, felugrott *Kubik Béla*:

— A házszabályok kétszázharmincadik paragrafusa értelmében az egyszerű szavazás előtt husz

egyét szusszanni s megkönnyebbülve sóhajtott. — Rendben vagyunk — s megindult a kerítés mellett, az ösvényen, de éppen csak eddig tartott az öntudata. Ahogy a kerítés véget ért, ösvény kezdődött a hóban. Azon bukdaécsolt s most már elővette a kulcsot is a zsebéből. Éppen hazajut s bágyadtan, a megkínzott ember kimerültségével a szemeit is lehunyta egy percre menetközben. Mintha már aludt volna, csak vitték a lábait s nem is igen bámult el azon, hogy egyszerűen csak utjárt állotta a patak. — Motyogott magában, ahogy nézte a befagyott vizet. — Nem is tudtam, nem is tudtam... — Azt tudniillik, hogy át kell menni a patakon. — Ejnye, ejnye — s kereste, hogy hol keskenyebb a víz. Jóeszkán leballagott azonközben a malom felé és sehogyse merete megkockáztatni az ugrást. — Részeg vagyok, nem lehessen tudni, rosszul lépek... Ezt hajította magában s végre is mosolyogva állott meg egy fűzfa alatt. Magán mulatott. Hogy erre nem gondolt. A fűzfa ága a levegőben áthidalta a patakot. Csak meglógja s átfogózkodik rajta a tulsó oldalra. Hát persze s már föl is kapaszkodott az ágra s mosolyogva, öneledten élvezte azt, hogy hogyan hajlik lejjebb és lejjebb az ág. Arra se riadt föl, hogy ropogva szertehasadt alatta a patak kerge, csak eleresztette az ágat s végigteküdt a vízben. Most már az egész teste alatt betört a jég, de pár perc alatt már új képződött a helyébe. Vékony, finom ablak — s fenn valahol a felső udvar kapujában recsegeve szólt meg a trombita. Elindult a legény a postáért.

képviselő kérésére öt perc szünetet kell adni. Tessék egy iv, rajta husz aláírás. Kérünk öt perc szünetet.

A többség egy pillanatra megrökönyödött. Kubik és társai hangosan nevettek. *Polónyi* a háttérben szerényen mosolygott. (Ilik a szerzőhöz a szerénység.) Az elnök kénytelen volt az ötpernyi szünetet elrendelni s a szünet alatt a többség tagjai matematikai feladványokat oltotak meg, konstatálván, hogy öt indítvány van beadva, öt szavazás lesz, ötször lehet ötpernyi szünetet kérni: — tehát egy félóra már az obstrukció nyereségszámlájára irandó.

Pedig ez még csak egyik ötlete volt a bohózatnak.

De az ötletek kergették egymást. Kubiknál volt legalább ötven preparált iv. Minden szavazás előtt felugrott, hivatkozott a 230. §-ra, beadta az ivet, felolvastatta az aláírásokat s még követelte, hogy már csak tessék azt is megállapítani hivatalosan, nincs-e a dologban csalafintás s jelen vannak-e csakugyan az aláírók? (A konfrontálásnál az is megesejt, hogy valaki, nevének felolvasásánál, azt kiáltotta: „Tessék megállapítani, itt vagyok-e?”). Ha aztán az obligát öt pernyi szünet után végre megtörtént a szavazás, akkor az obstruktorok ellenpróbát kértek s akár kellett, akár nem: a szavazatokat is megszámláltatták. Hogy pedig a megszámlálás tovább tartson, kitalálták még azt a fintát is (ez a *Lengyel Zoltán* ötlete volt), hogy csak a csúrhét számlálják rekeszenként, gondolkodó embereket fejenként kell megszámlálni, mert hátha ugyanabban az oszlopban éppen és nem-mel szavazók is vannak! Így persze a számlálás mulatságosabb is volt, tovább is tartott. Külön ötlete volt *Sebes Dénes*nek, aki tüneményesen mindig a saját elváratai ellen szavazott, de ezt hangosan így okolta meg: „hiszen mi nem csináltunk ebből pártkérdést!” *Benedek János* viszont azt óklálta ki, hogy az egyik szünet után az elnök elfelejtette a felfüggesztett ülést expressis verbis megnyitni, s ő a legkomolyabb hangon leekéztette meg *Jakabffy* t a — mulasztásért. „Elnökem!” — mentegőzött az elnök s ekkor az egész ellenzék megéljenete. Mert nagy dolog az ma, ha az elnök elismeri, hogy tévedhetett!

Denikve nagy volt a gaudium. A vitarendező ujjongva mondták a folyosón:

— Párhuzamos ülés kell nektek? Nohát netek párhuzamos ülés!

Nagyképűek így aggodalmaskodtak:

— A névetség öl. Ebbe bele kell bukni Tiszának. Mi most nem ülésezünk, hanem szünetesítjük játsunk!

De a többség nevette a játékokat.

Olyan ostobáknak csak nem hittetek bennünket, hogy a technikai obstrukciót kifejlettük volna kalkuláinkból! Tudtuk, hogy a párhuzamos ülésekre technikai obstrukcióval felelték. No már pedig, ha a technikai obstrukcióra ugyanis készen voltunk, egészen mindegy, hogy hidegen vagy melegen, unalmasan vagy mulatságosan szolgáltunk vele. Bizonyos szempontból még jobb, hogy az unalmas névszerinti helyett ezt a tréfás társasjátékokat eszelték ki.

Az obstruktorok nevettek:

— Nono... majd lesz még névszerinti is... Akkor fogtok csak nevetni. Majd ha felolvassa az elnök, hogy *Pap Zoltán* szabadságot kér. *Ti* persze szívesen megadjátok! *De Lengyel Zoltán* nem. Ő ellenezni fogja a *Pap Zoltán* szabadságolását s arra névszerinti szavazást kér. Nevetni fogtok...

Idáig a hang tisztán bohózati volt. Az eset is bohózati volt. Délután egy óra lett ugyanis, mikor a jegyzőkönyvet végre hitelesíthették.

Ekkor *Polónyi* lebecsültette az első felvonásra a függőnyt.

— Most jön a bizalmatlansági indítvány, a nagy jelenet, nyilvános itélkezéssel, nyilvános fejtétellel. Most harapjuk le a Perczel Dezső fejét.

Perczel Dezső odaült jobbra, az első padba,

közvetlenül *Khuen-Hederváry* mellé, aki megint csak ott volt az ülésben végig, sőt (már csak áruljuk el előre) ő adta meg az ülés bunkóját. Hát *Polónyi Géza* föltette a csontszegélyű kerek okulárát, háttal fordult a jobboldalnak s olvasta a hosszú-hosszú bizalmatlansági indítványt, melyet az együttes ellenzékkel hetvennyolcan írtak alá. Az indítvány valóságos bünlajstrom. Az ítélet az, hogy Perczel az elnökségre képtelen és méltatlan. S a csattanó is, hogy Perczel ebben a Házban többé nem elnököl.

Mind ezt Perczel elég nyugodtan hallgatta.

— Éljen Perczel! — szállt feléje a balzsam jobbról.

— Abeg Perczel! — kontrázott az egész baloldal.

A nagy vádbeszédre *Tisza* Isván állt ki a védőbeszéddel. De megvan neki az a fura természete, hogy vádolva véd és dorongolva ment. Nem is sokat emlegette ő Perczelt, de még a híres bizalmatlansági indítványt sem, hanem kinyitotta azt a zsákok, melyben a szeleket tartja fogva, és súvítva, fűtyölve keltek ki a szelek az obstruktorok ellen.

— A nemzet jövője függ attól, szólt a miniszterelnök, hogy a józan belátás felébredjen s elbánnjon azokkal az elemekkel, melyek mindent kockára tesznek.

Hohó! Elbánni? És elemekkel? No ha ki-hívtá az elemeket, hát mutassa meg, bir-e velük! S támadt az elemeknek olyan vihara, hogy reszketett bele a márványpalota. Az ellenzék felugrott, megrohanta az elnöki dobogót, fenyegetve nézett farkasszemet a többséggel és azonfölül pompás segítséget kapott a ma megalakult rekedtek pártjától. A rekedtek ugyanis, ha nem ki-bálhattak, csodálatos kitartással csapkodták a napló-füzetből rögtönzött papirostot a padokhoz. A papiros nagyot tud szólni. A bész Csávolszky egymaga huszont néplő-ostort paskolt tönkre. És köztben a rekedésre kész had vadul kiabált:

— Ki vele!

— A cselédjével beszéljen így!

— Az elemek nem állnak szóba ilyen elemekkel!

— Mit szemtelenkedik?

— Rigótól kap receptet!

Ezek a barátságos megjegyzések *Tiszának* szóltak. De az elnöklő *Jakabffyról* se feledkeztek meg. Neki szóltak a következők:

— Jobbra is nézzen!

— Utasítsa rendre azt az elemet!

— Függeszse fel az ülést!

— Nahát! Mit bámul! Függeszse fel már ezt az ülést!

Tíz percig tartott a vihar, aztán az elnök csakugyan felfüggesztette az ülést s a szünet alatt a folyosón kiállították *Tiszának* a bizonyítványt, hogy istentelenül rossz diplomata. Erő lehet benne, de tapintat egy fikarcnyit sem. Mi az ördögöt ingerli folyton az ellenzék? Hiszen valósággal vörös posztókat beszél! Azt, hogy a nemzet majd elbánni az ilyen elemekkel — már, például *Szell Kálmán*, olyan finoman meg tudta volna mondani, hogy még meg is tapsolták volna.

De akadtak mentői is.

— Olyan bolond visszhang nincs a világban, hogy amikor azt kiáltják bele: *kapcabetyár*, azt felelje vissza: *tisztelem az urak meggyőződését*.

A szünet alatt, mint rendesen, történt valami megállapodás s az újból megnyitott ülésben *Jakabffy* rendutasította *Polónyit*, *Csávolszkyt* s még vagy két ellenzékít, akik a padokat csapkodták, nemkülönbben az öreg *Rónayt* is, aki jobbról parodizálta a csapkodást s egy papirtekeressel azt mutatta, hogy csapkodni ő is tud. Aztán *Tisza* már nagyobb csöndben folytathatta a beszédét s csak két zajosabb incidens volt, mindakétszer *Endrey Gyula* közbeszólása körül.

A hódmezővásárhelyi követnek ma jó közbeszóló-napja volt.

Mikor *Tisza* beszéde közben *Jakabffy* már

Törvényesen védett
Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hasajót jött forgalomba, mely úgy felöntöknél, mint gyermekeknek egy „állandóan rendszeresített” kellemes székletelőző ízű elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy elismeréssel rendelik székrekedésnél, krónikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalommentes nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetés ize által kiszorította az összes károsító hasajókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hasajót állandó bevetésétől. — Egy teljes doboz ára 80 fillér. Budapest, VII., Károly-körút 5. szám. — Kapható a gyógyszerkereskedésekben.
Főraktárak: Lux Miklós, Muzum-körút 7., Dr. Szegey László, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-utca, Ratschmaroff A., Kerepesi-út 30. szám, Fodor J., Marokkó-utca és Király-utca, Gara és Roth, József-körút 74., Mohár és Moser, Koronahérog-utca, Neruda Ándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-út 78. Nagybani főraktár: Fodor Márton, Király-utca 41. és Váci-körút 10., Fodor J. „Sas drogeria” Kerepesi-út.

harmadszor utasította rendre Várady Károlyt, Endrey harsányan kiáltott fel:

— *Nincs szankciója, mert önök megtagadták a paktumot!*

Ezért megtapsolták. Mert a paktum szankciója nélkül az ellenzék csakugyan nem tartozik a harmadszor is rendreutasított képviselőt távozásra bírni. Második közbeszólása Endreynek még hatásosabb volt. Akkor Tisza arról beszélt, hogy az obstrukció elvadásza az ország ellenségeinek malmára hajtja a vizet.

Endrey átkiáltott:

— *Malom? Tisza malma két köre jár — Bécsnek örül, nekünk darál!*

Ezt a verses közbeszólást meg éppen megtapsolták. Csak Tisza nem törődött vele. Kemény és kiméltelen szavakkal tört palcát az obstrukció legújabb játéka fölött s aztán pártja tapsai közt ült le.

Most maga Perczel Dezső kért szót. De hogy hosszabban beszélhessen, a Ház engedelmét kérte. S minthogy az engedelmét fölött szavazni kell, Kubik megint elővett egy ivet s öt pernyi szünetet kért a szavazás előtt. Persze nagy nevetés. De hát a szünetesdi játékot nem lehetett megakadályozni s Perczel Dezső csak öt pernyi szünet után jutott szóhoz. Az ellenzék sok sűrű zaklatása közben kellett védekezését elmondania s fejtegetéseiben az volt a legpikánsabb, mikor rámutatott, hogy a paktumos házszabályokat Apponyi is magyarázta s csak magyarázat alapján fogadhatta a küldötteket.

— Még most is meggyanusítják Bécs felé. — Rugnak az elvonult oroszlanon.

Igy toporzékolt az ellenzék. Polónyi külön is szót kért s vagdosta az elnököt. De Perczel erősen tartotta magát s a végén kivágja a tromfot: — *Önök azt szeretnék, hogy Apponyi után egy automata üljön az elnöki székben.*

Apponyi bántása bősztette az ellenzékot s egyre hangzott:

— Ne bántsa Apponyit!

— Maga Bécs automatája!

— Tisza rángatja a szemöldöke mozdulásával!

— Ki vele!

— Itt nem elnököl többé!

Közben Jakabffyól báró Feilitzsch Artur vette át az elnöklést s egy darabig ma nem bántotta a csengőt. De mikor Hock János (aki most mindig felszólal, ha Apponyit kell védeni), szintén engedélyt kért, hogy a házszabályok keretén túl hosszabban beszélhessen: Feilitzsch már erősen hangsúlyozta, hogy így fel lehet forgatni az egész tanácskozási rendet.

— Ne befolyásolja a Házat! — kiáltotta felje az ellenzék.

— Mindig kotnyeleskedik!

— Harangozzon és ne beszéljen!

Feilitzsch szakadatlanul csöngetett s egyszerre szavazás alá bocsájtotta Hock kérelmét. Az ellenzék csak azt látta, hogy a többség felállott s azt képzelte, hogy a többség nem engedi meg Hocknak a hosszabb beszédet. Kubik már a lépesőn termett, hogy viszi az ivet és zárt ülést kér, de akkor Feilitzsch elnevette magát:

— Főlöszleges. Hiszen a többség arra szavazott, hogy — megadja Hocknak az engedélyt.

Az egész Ház nevetett s aztán Hock beszélt. Azt mondta: rövid lesz. Csak három órától felhatig beszélt...

A hosszú beszéd rendjén változott a világ. Az éhesek jóllaktak a buffetben. A jóllakottak körülültek a folyosókon és ijedten vették észre, hogy odakünn fehér lett a világ. Egyszerűen megöszült a város. Reggel még gyönyörű őszi nap volt, most már tél van. Már csakugyan végtelen ülés ez.

Öt óra járt az idő. A villamos lángok fénye áradt el a folyosókon, az ülésteremben, a karzatokon.

— Hát hol van a délutáni ülés?

Az ellenzék nevetve hajszolta a kormány-párton a délutáni ülést. Hol van? Délben már kiplakatirozták, napirendjének kéziratát nyomdába is küldötték, de hol van a délutáni ülés? Délután van, ülés is van, de ez nem ama bizonyos délutáni ülés.

— Azt a rövid két óracska át hídhaltuk, még zárt ülés se kellett hozzá.

Egy szabadelvűpárti így felelt:

— Hát ez igazán tragikus. Sirunk, mint az egyszeri gyerek, aki egy krajcárt kért s csak egy — forintot kapott. Alig tudtuk keresztyűhajtani a párhuzamos ülést s most megkaptuk a — permanens ülést. Hát ez nagyon tragikus.

Egy kicsit az ellenzék meghökölt. Az csakugyan észbe se jutott, hogy mikor a párhuzamos ülést megakadályozza, a permanens ülésre a precedenst megcsinálja.

Lengyel Zoltán a teremben próbált szerencsét. Ott tette szavát, hogy a plakatirozás törvénytelen s hogy a délutáni ülés lehetetlen. Segítségére sietett Gabányi Miklós, aki szerzett valahonnan egy plakátot, azt felragasztotta kemény papírosra s diadallal hozta a terembe. Lengyel mindjárt le is vitte a völgybe s ott két vastag fölámsból támasztékot csináltván, hozzátámasztotta a plakátot, hogy Tisza és a többség messziről is olvashassák. De Tisza István készen volt erre a manőverre s nyugodtan hangsúlyozta, hogy apró balesetek megakadályozhatják bármely ülések idejében való megkezdését, de azért a tegnapi határozat áll s párhuzamos ülések minden hétköznapon lesznek.

Őszintén megvallva, ez az egész csetepaté inkább a karzatnak szolt s az mulatott is rajta.

— Hiába, ötletes ember ez a Lengyel! — suttogták odafenn s akár a völgy is hallhatta. De odalenn már akkor más dologban főtt az ellenzék feje. Hogy, hogy nem: egyszer csak hirtelen, hogy az ülések hamar vége lesz. Valami megegyezés jött létre az ellenzék s az elnökség között. A tíz óra óta tartó diskurzust abbahagyják s már csak Babó Mihály fog beszélni, aki reggel kilenckor kért engedélyt, hogy napirend előtt beszélhessen, de ideje még most se jött el s csak úgy jut szóhoz, hogy az ellenzék elszedi a napirend elől a torlaszokat. *Este félhétkor így beszélhet napirend előtt.*

— No ez mulatságos! — mondja valaki jobbról.

— Várjuk meg a háromórai vonatot! — idézi a miniszterelnök szavait egy sunyi ellenzéki.

S látszik az ellenzék areulátán, hogy az az ártatlan napirend előtti felszólalás, melyre Babó készül, valami nagy sláger. Olyasmi, ami jó vasárnapi szenzáció lesz a magyar nemzetnek!;

A szintér, mint a tegnapi ülés végén, ma is festői, gyönyörű. Az agyonfárasztott képviselők arca még egyszer kiragogy, a karzat közönsége őszintén szerint érdekes prédát les, jobbmező és balmező tömve a rogyásig.

Az idő hétre jár.

Babó Mihály szóhoz jut. Kissé nagy feneket kerit a mondokájának. De az ellenzék tudja a csattanót s a maga érthetetlennek látszó figyelmével figyelemre bírja a többséget is. Készül itt valami, az bizonyos. De micsoda? Babó a párhuzamos ülések ötletéből aktuálisá lett paragrafus s a paktumot magyarázza. Hát ez unalmas. De már némiképpen feltűnő, hogy ismételtlen, hangsúlyosan kérdi:

— A szabadelvűpárt, mondják önök, nem tárgyalta a paktumot!

Kristóffy beleugrik. Azt mondja:

— Nem.

— *Nohát pedig tárgyalta, vágja ki végül Babó Mihály s felmutatja, fel is olvassa azt a jegyzőkönyvet, melyet a szabadelvűpártnak a paktum dolgában tartott értekezletéről vettek föl. A jegyzőkönyv szerint Széll Kálmán beszélt a pártnak az ellenzékkel folytatott tárgyalásokról, az egyezményes javaslatokról s az értekezleten felszólalt Tisza István is, aki azt mondta, hogy aggodalmi vannak ugyan,*

de legedők lesznek-e a rigorozitások, de megnyugszik bennük hátsó gondolat nélkül.

Kubik felpattan:

— Hallatlan. S itt azt mondta tegnap, hogy nem tud a paktumról!

Lengyel Zoltán is felugrik.

— *Ez a valótlanosság?*

Lengyel ezt arra érti, hogy mikor Polónyi tegnap az ügyet szóba hozta, a miniszterelnök azt mondta rá, hogy *valótlanosság*. Most, a nagy zajban, az ellenzék bősztő viharzása közben, Tisza csak a *valótlanosság* kifejezést hallja és szikrázó szemekkel méri végig Lengyelt.

— *Sokáig éljen, míg engem valótlanosságon ér!*

Hallja az ur!

Ez egy kicsit lehüti az ellenzék gunyosan vádoló hangulatát. Babó megint csöndben jegyzi meg, hogy ilyen körülmények közt visszavágja a miniszterelnök fejéhez azt a nyilatkozatát, hogy *ne merjenek politikai becsületszóról beszélni.*

E pillanatban Khuen-Héderváry vonja magára a figyelmet.

— *Joggal mondta!*

Egészen ki van pirulva. Az ellenzék csak nézi s alig hisz a szemének. Khuen megszólalt. Már két nap óta mozgolódik, feszeng, mosolyog az ellenzéki beszédeken, gesztikulál és szerepel. Most már közbe is szól.

Egy hang balról még rászól:

— Hol van Szápáry? Hol van Geiger Gizella?

De az epizódnak végét szakítja Tisza István, aki szikrázó szemekkel, palástolhatatlan haraggal emelkedik fel helyéről, de szerencséjére zajjal fogadják s van ideje hidegvérét megtalálni. Felolvassa tegnapi nyilatkozatát s ország-világ előtt mutatja ki, hogy az ő nyilatkozata fűdi a jegyzőkönyv tartalmát. Ő maga is megmondta, hogy Széll az értekezleten beszámolt a tárgyalásokról és előterjesztette az egyezményes javaslatokat. Hisz ugyanezt Széll a Házban is megtette. De a paktumot nem látta a párt soha.

Ezt elég nyugodtan hallgatja az elcsöndesült ellenzék is. Tisza emelt hangon, félelmes komolysággal végzi:

— Az volt akkor a felfogásom, hogy a házszabályok tervezett szigorítása nem lesz elégséges. De megnyugodtam a miniszterelnök szavaiban. Most önök nekem napról-napra jobban megszerzik azt a szomorú elégtételt, hogy fájdalom, nekem volt igazam.

A jobbmező percekig tapsolt s nem guayolódott már az ellenzék sem. Valami sejtelmük támadt az embereknek, hogy a nagy sláger mégse volt olyan nagy sláger. Pedig még csak a Babó-Tisza párbajnak volt vége.

Más is jött.

Khuen-Héderváry szót kért. Akkor csönd támadt, aminőben Khuen még tán életében se beszélt. A jobbmező még nem sejtette, mit akar mondani, de figyelt. Az ellenzék lesbe helyezkedett, azért ő is figyelt. No a karzat meg Tisza után Khuent nem is remélt, hát pláne figyelt. Mindenki feszülten várt, intentique ora tenebant. S ekkor Khuen, sokkal melegebb hangon, mint miniszteregének fárasztó napjaiban, beszélni kezdett azokról a tárgyalásokról, melyeket első megbízatása előtt az ellenzéki vezérekkel folytatott.

— Hohó! — szisszentek fel néhányan a baloldalon.

Khuen nyugodtan bontogatta a leplet. Több-ször célozta már a tárgyalásokra, kötelessége róluk beszélni. A tárgyalások előtt figyelmeztették őt, hogy *vigyen tanukat a beszélgetésekhez. Minek? „Hiszen magyar emberek közé mentem!”*

Taps. Jobbról egy hang:

— *S azok a magyarok, ő pedig a grancsár!*

Elmondja, hogy tárgyalat az ellenzék vezérei vel s már ott a legnagyobb nyíltsággal bejelentette, hogy a katonai javaslatokat nem vonja vissza, csak tárgyalásukat függeszti fel. Nem is tiltakozott ez ellen más, csak Polónyi. De kapacitáltak, hogy ez már csak *szószálhasogatás*. Az ellenzék vezérei tehát tudták, hogy nem vonja vissza a javaslatokat, s ezen az alapon jött létre a párthatározat. Meg-

MOST JELENT MEG!

ALMANACH 1904. évre.

Szerkeszti: MIKSZÁTH KÁLMÁN.
Ára diszkótésben 2 korona.

Singer és Wolfner kiadása, Budapest, VI., Andrássy-ut 10. szám.

mondta ezt őszintén a pénzügyi bizottságban Komjáthy és nyílt ülésben Kossuth, aki más okból, egy véletlen incidens öletéből vallotta magát kötelezettsége alól feloldottnak. S egy tiszta helyzetben hozott párthatározat oldódott fel így.

— En ezért hálával tartozom önöknek, mert megmenekülhettem a miniszterelnöki székéből, amivel önöknek is kellemes szolgálatot tettem. De ebből egyszersmind megtanultuk, hogy *békes eszközökkel itt rendet csinálni nem lehet, s azért kövelem utódomat, bármi eszközökkel törekessék is a rendre!*

Percekig tartó taps a jobbmezőn. Elogáns, meleg és váratlanul megkapó volt ez a kis beszéd. Az ellenzék is meglepetve neszelt.

— Ez is sláger! Es jobb, mint a miénk!

Polónyi Géza megpróbált szembeszállni a váratlan ellenféllel. Gunyosan vagdalkozott és az ellenzék egyik része nagy buzgósággal segédkezett neki. (A néppárt nem. Gróf Zichy Aladár, mikor Khuen beszéde alatt Várady Károly néhányszor közbeszólt, ingerülten szólt rá a „fegyvertárs”-ra: — *Enyem jobban érdekel az ő beszéde, mint a tied!*) De a legjobban érdekelt Kossuth-párt buzgó asszisztált Polónyinak, aki egy kis kegyetlenkedéstől se tartózkodott, csakhogy Khuenen meg-boszulja a rossz időben jött leleplezést.

A jobboldal piszkálta Polónyit:

— Halljuk, hogyan fog csavarni!

— Azt Tisza Kálmánnak mondták innen! — epéskedett Polónyi.

— De az nem volt igaz, ez meg igaz! — hangzott Tisza István ríposztja.

Polónyi kegyetlenül ostrom alá fogta Khuent, de az mosolyogva nézett vele farkasszemet s egyszerű-egyszer olyan tüzesen szólott neki közbe, hogy Kubinyi Géza is megirigyelhette volna. A volt miniszterelnökön valami diadalmi mámor látszott meg. Talán annak örült, hogy végre kimondhatott valamit, ami a lelkét nyomta. S hogy ilyen tüzesen viselkedett, Polónyi egyre gunyosabb, egyre kegyetlenebb hangot ütött meg. Végül azt mondta, hogy adja ki Khuen azokat, akik olyat tanácsoltak neki, hogy tanukkal menjen az ellenzékkel indított tárgyalásokba. Ha nem adja ki, akkor is sejtethő, kik azok. Kétségtelenül ugyanazok, akik a paktumot is megszegik.

— De nem féünk! Se a paktumzsegekötöl, se egy operett-generalistól!

Most az ellenzék tapsolt. De Khuen már újra talpon volt. Nagyon röviden vágott vissza: — *Nála tapasztaltabb barátaim figyelmeztettek, hogy olyan tárgyalásokra, melyekben Polónyi ur is ott van, ne menjek tanuk nélkül. Ez igazuk volt!*

Ez a Khuen—Polónyi-párbaj még sokkal pikánsabb és sokkal izgalmasabb volt, mint a Babó—Tisza-párbaj. Gyönyörű két összecsapás volt. És az elüzlött és visszatért gróf, az ismeretlen ismerős Khuen ma nagyot nőtt a magyar politikai világ előtt tekintélyben. Határozottan szimpatikus volt és abszolút elegáns — az őrdög hitte volna róla. Annyi bizonyos, hogy a nyolc óra körül oszladozó Ház többet beszélt róla, mint a párhuzamosból permanenssé nyújtott ülésről, a hétfőre már jobban kitűzött dupla ülésről s az egész obstrukcióról.

A kapu alatt, a hatalmas foyerban megtorlódva várták a módosabb képviselők, míg fiakkerrük a bejáró elé hajt. Voltak vagy százan. Reggel óta ki sem mozdultak a Házból s tiz teljes óran keresztül álltak szakadatlan rendelkezésre. Most így bucsuztak:

— A viszontlátásra hétfőn!

Eljön most mindenki. Amióta a parlamentben nem lehet dolgozni, mindenki ott akar lenni...

A képviselőház ülése november 28-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Jakabffy Imre elnök megnyitja az ülést.

Babó Pál jegyző: Felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A jegyzőkönyv körül.

Lovász Márton: A valótlanágok egész halmozatát tartalmazza a jegyzőkönyv, csak annyiban hü.

hogy az elnöki önkényt híven feltünteti. A bizalom és hűsletet utolsó székjára is elbanvad az elnökség iránt. A jegyzőkönyv szerint a tegnapi jegyzőkönyvhöz két szónok szólt föl, holott négyen szólaltak föl. Módosítványt nyújt be, hogy az igazgatósság a jegyzőkönyvben. Az is benne van a jegyzőkönyvben, hogy Podmaniczky indítványát a Ház tegnap elfogadta. Ez sem áll. mert a nagy zajban az elnök önhatalmulag jelentette ki az indítvány elfogadását. Második módosítványa ennek igazgatására vonatkozik.

Pap Zoltán: Gál Sándor tegnap el volt irakozva szólan, a jegyző fel is hívta, de Gál beszédnek holnapra halasztását kérte, amelyet az elnök önhatalmulag megtagadott. Indítványozza, hogy a jegyzőkönyvnek erre vonatkozó része töröltesse.

Miklós Odón: Lovász szavaira reflektálva, kijelenti, hogy a szónokok neveit a jegyzőkönyvben nem kell feltüntetni. Ez a napló dolga. Pap Zoltán indítványa pedig nem a jegyzőkönyvhöz, hanem a tárgyalási rendhez tartozik.

(A Tiszák.)

Okolicsányi László: Tiltakozik a hitelesítés ellen mert a jegyzőkönyvben olyan határozatok és enunciaciók vannak benne, amelyek jorma szerint meg sem történtek. Lengyel Zoltán tegnapi közbeszólását idézve, azt mondja, hogy bizonyára nem kellemes itt a családi dolgok emlegetése, de nem lehet tagadni, hogy a miniszterelnöknek voltak elődei, akik az abszolutisztikus kormányok is szogalatában álltak.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Abszolutisztikus kormányok? Soha!

Okolicsányi László: Magyarázza, hogy ez ép-penséggel nem az a durva sértés, amiért valakitől megvonnát a szó. Ez a politikai kritika. (Ugy van! Helyesítés a baloldalon) Lengyel Zoltánnak arra sem adott időt és módot hogy menségét előadhassa. Erre csak a zárt ülés után szólította föl az elnök, de ennek az lett volna az előfeltetele, hogy a szó megvonási határozat visszavonassék. (Ugy van! a baloldalon.) Indítványozza, hogy e határozat töröltesse ki a jegyzőkönyvből, valamint az a rész is, amely azt mondja, hogy Lengyel Zoltán nem akarván menséget előadni, a szó megvonási határozat fennmarad. (Helyesítés a baloldalon.)

En csak egy személyes természetű megjegyzést vagyok kénytelen megtenni. (Halljuk! Halljuk!) Ami az én őseimnek a közelet terén való мүködését illeti, azt mindenki tudja, hogy a 30-as és 40-es években napgápm, az akkori konzervatív, vagy nevezőük auktus, vagy bármű irányzatnak volt híve. En azt hiszem, hogy abból, hogy valakinek az atyja, vagy nagyatyja abban a korban melyik politikai pártához tartozott ebben a Házban senki ellen fegyvert követésolni nem lehet. Ami azonban az abszolutizmus kérdését illeti, már bocsánatot kérek, mikor Magyarországnak és a magyar nemzetnek az abszolutizmussal kellett megküzdnie, egyik nagyapámat halálra ítélték, az atyám és annak testvére a csataterén voltak s az egyik sebtől borítva maradt a csatáron. Azt hiszem, ebből a szempontból az én őseimet semmiféle szemrehányás nem illetheti. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

(Házaszabályviták, szavazások.)

Elnök: A beadott indítványokkal szemben kéri a Házat, elfogadja-e a jegyzőkönyvet?

Ugron Gábor: A kérdés föltevéséhez kér szót. Az elnöknek köelessége minden egyes indítványt külön szavazásra bocsátani.

Elnök: Fölteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház Lovász indítványát.

Kubik Béla: A szavazás előtt a házaszabály értelmében öt perc szünetet kérhet husz képviselő.

Elnök: Felolvastatja az alarók neveit, jelen vannak-e? Ez megtörténvén, elrendeli a házaszabály szerű öt perc szünetet.

Szünet után.

Elnök: Fölteszi Lovász első indítványára a kérdést. A Ház fölállással szavaz. Balról ellenpróbat, majd a szavazatok megszámlálását kéri, e nők elrendeli.

Lengyel Zoltán: A házaszabályokhoz kér szót.

Felkiáltások jobbról: Szavazásokben nem lehet.

Elnök: Jelenti, hogy száztizenöt szavazattal negyvennyolc ellenében a Ház többsége elveti Lovász indítványát.

Lengyel Zoltán: Újra szólni akar. Többféle címen is joga van szólni.

Elnök: Ugy fogja föl a házaszabályt, hogy szavazás közben nem beszélhet senki.

Lengyel Zoltán: Tisztázni akarja azt a kérdést, joga van-e két szavazás közben szólni. A házaszabályok szerint van.

Gróf Khuen-Héderváry: Nincs!

Felkiáltások balról: Menjen Horvátországba!

Lengyel Zoltán: Csak a szavazatát indokolni nincs joga, egyébként többféle címen is szólhat. Hibák történtek előbb a szavazatok összeszámlálásánál és kihirdetésénél is. Ezt hosszasan bizonyítgátja.

Elnök: Fölteszi Lovász második indítványára a kérdést.

Kubik Béla: Husz képviselő aláírásával öt perc szünetet kérő ivet nyújt át.

Elnök: Felolvastatja a névsort, hogy jelen van-e mind a 20 aláíró.

Pap Zoltán: Kéri, hogy a jegyző máskor gyorsabban olvassa föl a névsort.

Elnök: elrendeli az 5 percnyi szünetet.

Szünet után.

Benedek János a házaszabályokhoz szólva, ki-

jelenti, hogy az elnöknek ki kell hirdetnie a fölfüggesztett ülés újból való megnyitását.

Elnök: Ezt most tevédeésből nem tette. Fölteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház Lovász képviselő második indítványát.

A Ház fölállással szavaz, az ellenzék ellenpróbat kér, majd a szavazatok megolvasását.

Elnök: O a többséget kétségtelennek tartja, a szavazatokat csak akkor olvastatja meg, ha tiz képviselő kéri.

Ez megtörténvén,

Elnök elrendeli a szavazatok megolvasását, majd ezután jelenü, hogy Lovász második indítványát 114 szavazattal 36 ellenében elvetették.

Várady Károly: A házaszabályok helyes alkalmazása ómen kér szót. Kéri az enőket, hogy máskor úgy tegye fel a kérdést, hogy azokat szavaztassa e öbb, akik elfogadják az indítványt.

Elnök: Még mielőtt szólt ezt felpanaszolta, elhatározta, hogy a következő kérdést így fogja feltenni. Felteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház Pap Zoltán indítványát.

Kubik Béla szünetet kér husz képviselő aláírásával.

Jegyző felolvassa a husz aláíró nevét.

Elnök elrendeli a szünetet.

Szünet után.

Elnök: Fölteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház Pap Zoltán indítványát.

Megtörténik a szavazás, ellenpróba és a fejenkénti megszámlálás.

Elnök jelenti, hogy Pap Zoltán indítványát 100 szavazattal 30 ellenében elvetette a Ház. Fölteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház Okolicsányi első indítványát.

Kubik Béla: Szünetet kér.

Elnök: Fölolvastatja a szünetet kérő képviselő névsorát, aztán elrendeli a szünetet.

Szünet után.

Elnök: Következik a szavazás Okolicsányi László indítványára, hogy a jegyzőkönyvből töröltesse ki a Lengyel Zoltánra vonatkozó jegyzőkönyvi megrovása.

Megtörténik.

Felkiáltások balról: Ellenpróbat kérünk!

Elnök: Tiz képviselő ellenpróbat kérvén, azt elrendelem.

A jegyzők megolvassák a képviselőket.

Elnök: Megállapítja, hogy a többség ellenzi az indítványt.

Következik az indítvány- és interpellációs-könyvek felolvasása.

Deedvich György jelenti, hogy Nessi Pál interpellációt jelentett be a nemzetközi színház kérdésében.

Nessi Pál kéri, hogy interpellációját délután 2 órakor mondhassa el.

Elnök: A Ház nem járul ehhez hozzá.

Felkiáltások balról: Szavazunk.

Elnök: Eirendelem a szavazást.

A szavazás megtörténik.

Elnök jelenti, hogy a többség nem adja meg az engedélyt. Azután jelenti elnök, hogy Babó Minály napirendelőti felszólalásra kért és kapott engedélyt.

(Bizalmatlanság az elnök ellen.)

Polónyi Géza a házaszabályokhoz kérve szót, felolvass egy nyilatkozatot, melyet az ellenzék 77 tagja írt alá. A nyilatkozat hangsúlyozza a házelnök pártatlanságának jelentőségét, a következőket mondja:

Minékünk is sajnálatul kellett meggyözdődnünk arról, hogy a most folyó országgyűlésnek egész tartamára megválasztott, kötelességeit híven és példaszerűen teljesített elnöknek, gróf Apponyi Albertnek az elnöki állásról való lemondása után megválasztott Perczel Dezső elnök ur a többségben levő szabadevűpárt által támogatott gróf Tisza István miniszterelnök ur vezetése alatt álló kormánynak érdekében, egészen nyilvánvaló lett tervszerűséggel a házaszabályok kijáráására és a képviselőház kisebbségének erőszakos módon való leszorítására olyan időben vállalkozott, amidőn a nemzeti nyelvnek a hadseregben való törvényes érvényesülése érdekében kizárólag alkotmányos és a házaszabályokban biztosított jogaitványokban gyökerező eszközökkel küzdelmében a kisebbség egy pillanatra sem lépte át a házaszabályoknak korlátait.

Ezután a házaszabályok 208. §-át magyarázva, azt fejtgeti a nyilatkozat, hogy az elnöknek az lett volna a feladata, hogy a Podmaniczky-léle indítványt, mint a házaszabályokba ütközőt, ne fogadják el. Ezután így folytatódik:

Dacára ennek Perczel Dezső elnök ur a képviselőháznak 1903. évi november hó 28-iki ülésén bár Podmaniczky Frigyesnek, a kormányt támogató szabadelvűpárt elnökének egy olyan indítványát, mely a napiapoknak hirasdái szerint a szabadelvűpártnak üléséből kelt, ott azzal a kifejezett cézzal, hogy a kisebbség alkotmányos küzdelmének megtörtésére fehasználtassék, párikerdésse tététt és az ülési időnek nem is egy meghatározott törvényjavaslatnak, vagy a napirenden nem is levő költségvetési törvénynek tárgyalása tartamára szóló meghosszabbítását tartalmazta, hanem a legközelebről meg nem jelölt mindenkori napirendnek folytatására az ülési időnek, a már meghosszabbított ötórás ülési időnek fenntartásával, annak délutáni 5 órától esti 9 óráig való meghosszabbítását célozta, nemcsak elfogadta, de a képviselőháznak előzetes meghallgatása nélkül az elnöki székéből ha-

Szajpadlás nélküli amerikai műfogak!!

Főlölegessé teszik az inylemez használatát. — A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Egy óra idő alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágn. **10 ÉVI JÓTÁLLÁS.** egyedüli specialista a szajpadlás nélküli műfogak készítésében. **BARNA J.** Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 26.

tározatként azt is kijelentette, hogy ezen nyilván a hivatkoztat, a házszabályok világos tilalmába ütközött indítvány a legközlebbi ülésen egyszerű szavazás által fog eldőlni. Az elnök ur ezen eljárásának természetesen folyományaként a képviselőháznak 1903. évi november hó 27-én tartott ülésén ezen indítvány egyszerű szavazás után ugyanazon többséggel, amely a oszinynek rendezője volt, — el is fogadtatott.

Percezl Dezső elnök ezen előzmények szerint későbbenteül természetű és előre megállapított eljárásával nemcsak a házszabályoknak durva megsértésében és azoknak kiütésében vált részessé, de nyilvánvaló bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy a szabadelvűpárt által támogatott kormánytérdekében pártoskodott és az elnöki állás méltóságának megadásával eszközül használta fel magát pártoloknak elérésére. Mindezek okából a függetlenségi és 48-as párt az 1903. évi november hó 27-ikén nyomban megtartott ülésében egyhangulag hozott határozatában kimondta, hogy Percezl Dezső ur az elnöki állásnak további betöltésére érdemtelenné a függetlenségi és 48-as pártot tartozó képviselőknök bizalmára méltatlanná és ezen okból a képviselőházt tanácskozásának továbbvezetésére képtelenné vált.

A messze időkre szóló példaadás okáért a függetlenségi és 48-as pártnak ezen határozatahoz való hozzájárulásunkat aláírásainkkal bizonyítjuk és ezen nyilatkozatunkat megőrzés céljából a mai ülésről felveendő jegyzőkönyvhöz csatoltni kérjük.

A felolvasás alatt a jobboldal tiltakozik, az ellenzék tapsol. A felolvasás befejezése után Polónyi folytatja beszédét.

Polónyi Géza: Magyarország ahol idegen nemzetiségű uralkodó-család kezében van a legfőbb hatalom, kétszeresen fontos, hogy a házszabályokat soha meg ne csonkítsák. A Ház elnöke azonban megsértette a házszabályokat. Ezért az ellenzék bizalma ellordult tőle. A Ház volt elnökei, köztük gróf Apponyi Albert, többször kijelentették, hogy amint a Ház valamelyik oldalán a bizalom irántuk megrendül, levonják a konzervatívabból. Percezl Dezső iránt az ellenzék mélységes bizalmatlansággal viseltetik.

Felkiáltások balról: Ugy van! Ki vele!
Felkiáltások jobbról: Eljen Percezl!
Polónyi Géza: Még csak néhány szót. Tanácskozhatnak önkök itt, hozhatnak itt a határozatokat, de mi mindezt törvénytelennek fogjuk tartani és azt kötelezőnek elismerni nem fogjuk. (Taps és helyes és a szélsőbaloldalon.)

(Nagy vihar.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. képviselőház! Én a dolog érdeméhez szólni nem kívánok, egyszerűen tiltakozni kívánok az ellen... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Semmi ellen sem tiltakozott soha! **Gróf Tisza István miniszterelnök:**... hogy a 215-ik szakasz értelmében egy oly magyarázat csempésztek bele, amilyenre soha precedens nem volt. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ó csempész bele! Mást nem csinál, mint csempész.) A 215-ik § szerint szót kérhetnek azok, akik a házszabályok helyes alkalmazása érdekében szólni kívánnak. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Az a legfőbb helyes alkalmazás... (Nagy zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ugy értelmeztem ezt, hogy midőn a folyamatban lévő tanácskozás közepette történnik valami, ami ellen a házszabályok szempontjából a Ház egy tagjának kifogása vagy észrevétele van, ezt a kifogást, vagy ezt az észrevételel elöadhatja. (Ugy van! jobboldal.) Soha sem volt reá eset, hogy ilyen címen felszólalások történnék volna másrészt, mint egy folyamatban lévő intézkedés miatt. (Zaj a bal- és a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!) Az lehet egyike azon száziéle oszinynek, amelyet az obstrukció tegnap kilitásba helyezett, az ilyen dolgokkal ki is értesíthetik a szituációt, az ilyen dolgokkal beakémszeríthetik a Háznak mindazon tagjait, akik a parlamentáriszmt komolyan veszik, hogy a rendestől eltérő eszközökhöz nyuljanak. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Helyeslés jobboldal.) Nekem tiltakoznom kell... (Zaj a baloldalon.)

Báró Kaas Ivor: Tiltakozhatik már. (Nagy zaj.) **Gróf Tisza István miniszterelnök:**... az ellen, hogy a házszabályok 215. §-a ilyen módon, e szakasz intenciójával homlokegyenest ellenkezőleg, a Ház munkájának egyenest megakasztására kihasználtassék. (Helyeslés jobboldal. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Tiltakoznom kell az ellen, hogy a 286-ik §. világos értelme ellenére iten a Ház meghozott határozatával szemben, ilyen óvszerü nyilatkozatok tésessenek. (Helyeslés jobboldal. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Tiltakoznom kell az ellen is, hogy az elnöki eljárás ilyen módon, a házszabályok megkerülésével,

utólagos tiltakozás és bírálat tárgyává tésessenek. (Helyeslés jobboldal. Elénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: Jogunk van ehhez!) Senki sem óhajtja inkább, mint én... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hiába beszél.)

Polónyi Géza: Személyes kérdésben kérek szót. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ohlyopyba!)

Gróf Tisza István miniszterelnök:... Senki sem óhajtja inkább, mint én, hogy a Ház tanácskozásaiiban a rend és a nyugalom helyreálljon. (Elénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: Akkor nem kell erőszakoskodni!) De engedjenek meg nekem, a rend és nyugalom helyreállításának útjába önkök újabb és újabb akadályokat gürdítnek ilyen maguktartása által. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Aki a magyar nemzetet elpusztulni nem akarja hagyni... (Helyeslés jobboldal. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Megéltünk Tisza nélkül eddig is. Meg fogunk ezután is élni! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urakat, hogy nemcsak a szólásszabadság, de a méltányosság is megköveteli, hogy nyugodtan meghallgassák a szónokot. (Zaj.) Csendet kérek!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha a magyar nemzetet elpusztulni hagyni nem akarjuk... (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Várady Károly: Ugyan ne beszéljen! (Mozgás.) **Elnök:** Kérem Várady Károly képviselő urat ne méltótlanság minduntalan közbeszólni. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha a magyar nemzetet elpusztulni hagyni nem akarjuk...

Ugron Gábor: Nem pusztul el ez a nemzet! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Azt csinálják! Nagy zaj. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Viset!)

Hellebronth Géza: Öntől akarjuk megszabadítani az országot. (Nagy zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Várady Károly: Nekünk nem imponál a miniszterelnök ur sem! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Önök a főkadályai a kibontakozásnak. (Zaj a jobboldalon.)

Elnök: Kérem Lengyel Zoltán képviselő urat, hogy a közbeszólásoktól tartózkodjék.

Várady Károly: Tessék másodsor, harmadszor. **Elnök:** Várady Károly képviselő urat rendreutasítom. (Helyeslés jobboldal.) Csendet kérek.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hiszem és remélem is, habár nagy veszélyeket látok, (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon) hogy a nemzet elpusztulni nem fog, de ez kizárólag attól függ, hogy lesz-e a magyar nemzet komolyabb elemeiben elég belátás és erő elbánni azokkal az elemekkel, akik így járnak el. (Elénk elentmondás a bal- és szélsőbaloldalon. Hosszas helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon.)

Gajári Géza: El is fog bánni!

Bakonyi Samu: Ez a kibontakozás! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Rendre! Rendre! Nagy mozgás jobboldal.)

Lengyel Zoltán: Utasítsa rendre a miniszterelnököt. Engem tegnap rendreutasított. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Rendre! Rendre! Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Gajári Géza: Magára veszi. Nem volt megnevezve senki. (Halljuk! a jobboldalon.)

Szatmári Mór: Így nem lehet a parlamentben bizalomra szert tenni.

Várady Károly: Nem azért van itt, hogy gorbombáskodjék. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Jón a golyó és akasztósa. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök:... elbánni azon elemekkel, akik a magyar nemzet legszertebb érzelmeit... (Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Nem illik az, kár a magyar nemzetre nézve. Elnök csemet. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Maj elbánnunk!)

Lengyel Zoltán: Ezt nem lehet ezen a hangon folytatni. Tessék más hangot választani. (Nagy zaj.)

Rónay János: Neked szabad volt?

Lengyel Zoltán: A miniszteri székéből így nem lehet beszélni!

Rónay János: Az igazságot mindig meg lehet mondani. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Tessék az ülést felfüggeszteni. (Szűnni nem akaró zaj.)

Gajári Géza: Félnek! Ugy-e félnek? (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Baghy Béla: Beválik e jóslat! (Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Felfüggeszteni. Elnök hosszasan csemet.)

Polónyi Géza: 256. §. (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal.) Meg vannak ijedve. Hosszantartó nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. (Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Várady Károly: Tessék az ülést felfüggeszteni. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ezt nem tűrjük. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Rendre! Függeszse fel az elnök az ülést! Polónyi Géza az elnökhöz megy. (Elénk felkiáltások jobboldal: Helyre!)

Nagy Mihály: Helyre, vén komédiás! (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Több képviselő a szélsőbaloldalon a padokat veri. Taps jobboldal. Elnök folytonosan csemet. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Függeszse fel az ülést! Ki vele!)

Elnök: Az ülést egy negyedóra felfüggesztem. Szünet után.

Elnök: Az ülést újból megnyitom. (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Utasítsa rendre a miniszterelnököt!) Mielőtt a miniszterelnök ur beszédét folytatná, a magam részéről kívánok egy pár megjegyzést tenni. A nagy zajban nem vehetem ki sem azt, amit a miniszterelnök ur mondott, sem azt, amit a képviselő urak mondtak. Egyet azonban konstatálhatok. A gyorsírói feljegyzéseket felkértem magamhoz és ezek szerint a miniszterelnök ezt mondta: (Olvasa.) „Hogy a nemzet elpusztulni nem fog, ez kizárólag attól függ, hogy lesz-e a magyar nemzet komolyabb elemeiben elég belátás és erő, elbánni azokkal az elemekkel, amelyek így járnak el. (Elénk elentmondások a bal- és szélsőbaloldalon. Hosszu élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon. Felkiáltások baloldal: Ez sem igaz!)

Erre keletkezett az ékelen láрма és zaj s én a rendet és csendet nem voltam képes helyreállítani. Mindenekelőtt konstatálom, hogy a miniszterelnök urnak ezen kifejezése sem nem interparlamentáris. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon) sem abban személyes sértés nem foglaltatik. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Felkiáltások baloldal: Erőszak!) s ezért rendreutasításnak helye nincs. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Za'os ellenmondások a bal- és szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Én akkor, mikor ezt a tisztességes állást elfoglaltam, tettem ezt az a komoly szándékkal és akarattal, hogy én a házszabályokat mindenki-vel szemben pártatlanul és részrehajlatlanul fogom alkalmazni. (Általános helyeslés.) Azonban elvárom és megkívánom, hogy a t. Ház minden tagja az elnök intelmét és figyelemzetését tisztelettel fogadja (Helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások baloldal: Ha!) és mindazon intézkedéseit, amelyeket a parlamenti tanácskozás rendes menetében érdekében jónak lát respektálja. (Elénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kénytelen vagyok kijelenteni, hogy én az ilyen indokolatlan rend- és csendzavarásokat tűrni nem fogom és mindenki-vel szemben (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Majd megállunk!) a házszabály azon intézkedéseit, amelyek így eljárás megszorítására vonatkoznak, a legszigorubbant fogom alkalmazni. (Elénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

En annak idején nem voltam képes a zajban rendreutasításokat megenni. De már akkor konstatáltam, hogy kik voltak a rendezavarók; most utólag, midőn a t. Ház szavaimat meghallgatja, konstatálom, hogy Polónyi Géza, Csávozszy Lajos, Várady Károly és Nerssi Pál képviselő urak a padokat folytonosan verdesték. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Felkiáltások: Hát Rónay János! Elnök csemet.) Ennélfogva nevezett képviselő urakat utólag rendreutasítom. (Helyeslés jobboldal. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát Rónay János!)

Polónyi Géza: T. képviselőház! (Felkiáltások jobboldal: Nem lehet szólni! A miniszterelnök akar szólni! A miniszterelnök beszél! Ujjon le! Folytonos nagy zaj a jobb- és baloldalon.)

Elnök: A házszabályok értelmében az elnöknek intelmé és figyelemzetése vita tárgyát nem képezheti, az ellen felszólalni nem lehet. (Elénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

MOLL SEIDLITZ POR
felülmúlhatatlan házi- és mindama gyomorba-
ross emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban
MOLL készítménye kétféle csomagolásban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SO
Legjobb fájdalomcsillapító beírású, csusz, közhvény és egyéb meghűlési bajok-
nál. A rektárakban szilomai zárt (plombit) üvegekben 1 korona 90 fillért kapt-
ható. MOLL készítmény kétféle.

Kérem sziveskedjenek a miniszterelnök urat meghallgatni.

Polónyi Géza: Csak azután fogok szólni személyes kérdésben. (Folytonos nagy zaj a jobb- és baloldalon. Elnök csenget.)

Rónay János urat nem látta az elnök ur, csak engem látott ugy-e? Rosenberget nem látta? Harminc más képviselőt nem látott, csak engem látott! (Nagy zaj a bal- és jobboldalon.)

Elnök (Csenget): Az a kérdés hogy Rónay képviselő ur hasonlóan jött-e el. Felszólított tehát Rónay képviselő urat, sziveskedjék nyilatkozni arra nézve, zavarta-e a rendet, igen vagy nem? (Felkiáltások a jobboldalon: Nem lehet beszélni. Zaj a szélső-baloldalon.)

Rónay János: Igenis. (Zaj a jobb- és szélső-baloldalon.)

Elnök: Rónay képviselő urat rendreutasítom. **Polónyi Géza:** Hát engem miért nem kérdezett meg az elnök ur? (Zaj a jobboldalon és felkiáltások: Mert látta! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Rosenberget is tessék rendreutasítani! Ő is zavarta a rendet! Felkiáltások a jobboldalon: Halljuk a miniszterelnököt! Zaj. Elnök csenget.)

Lengyel Zoltán: Utasítsa rendre az elnök ur Rosenberget is. (Zaj a jobb- és baloldalon.)

Elnök: Lengyel képviselő urat rendreutasítom! (Nagy zaj a baloldalon. Lengyel Zoltán többször közbeszól.)

Lengyel képviselő urat másodsor is rendreutasítom. (Zaj a szélsőbaloldalon és felkiáltások: Rosenberget is tessék rendreutasítani! Felkiáltások a jobboldalon: Halljuk a miniszterelnököt!)

Méltóztassanak a miniszterelnök urat meghallgatni. (Zaj a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. képviselőház! Folytatom félbeszakadt beszédemet... (Zaj a baloldalon.)

Hellebronth Géza: Rosenberget is rendre kell utasítani! (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök: Kérem Hellebronth képviselő urat, ne méltóztassék folytonosan közbeszólni. (Zaj a baloldalon.) Méltóztassanak a miniszterelnök urat meghallgatni. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Folytatom félbeszakított beszédemet és mindenekelőtt konstátalom azt, hogy ha bárki is ebben a Házban egy politikai irányról azt mondja, hogy reméli, hogy azzal a nemzettel fog bánni, ebben azt hiszem, sem imparlamentaris dolgot... (Zaj a szélsőbaloldalon és felkiáltások: Visszavonja? Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elnök csenget.)

Elnök: Csendet kérek. **Gróf Tisza István miniszterelnök:** Semmit vizsgál nem vonok; konstátalom, hogy igenis úgy, ahogy a gyorsírói jegyzetektől a Ház mélyen t. elnöke felolvasta, szóról-szóra azt mondtam és ismétlem azon nézetemet, hogy én abban, ha bármely tagja a Háznak ilyen kijelentést tesz egy politikai irányra nézve, sem személyes sértést, sem parlamentarist rend megsértését nem látom. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a baloldalon és felkiáltások: Tudomásul vesszük! Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Folyton tartó nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek. **Gróf Tisza István miniszterelnök:** Engedjenek meg nekem a képviselő urak... (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. **Rákosi Viktor** közbeszól.) **Elnök:** Rákosi képviselő urat rendreutasítom. (Zaj a szélsőbalon és felkiáltás: Miért?) Mert folytonosan közbeszól!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Engedjenek meg nekem a képviselő urak... (Felkiáltások baloldalon: Dehogy engedünk! Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elnök csenget.) Én, mint magyar ember... (Nagy zaj a szélsőbalon és felkiáltások: Osztrák!)

Nessi Pál: Osztrák-magyar!

Elnök: Csendet kérek. **Gróf Tisza István miniszterelnök:** Én, mint magyar ember... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon) és ebben a tekintetben (Nagy zaj a szélsőbaloldalon). Egy hang a szélsőbaloldalon: Főhadnagy ur! senkit a kerek világon magammal költömbnek el nem ismerlek. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps jobbfelől.)

Ugron Gábor: Gyászmagyar! (Zajos felkiáltások a szélsőbalon: Ugy van! Gyászmagyar!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Én, mint magyar ember, akinek szíve és lelke össze van forrva a magyar nemzet becsületével, (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.) a magyar nemzet politikai jó hírnevével, a magyar nemzet nagy érdekeivel, (Ugy van! jobbfelől. Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.) mélyen sajnálom ezeket a jeleneteket. (Felkiáltások jobbfelől: Lehet is! Felkiáltá-

sok a bal- és szélsőbaloldalon: Önök csinálják! Nagy zaj. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.)

Polónyi Géza: Krokodil-könyvek! **Gróf Tisza István miniszterelnök:** Önök az ilyen jelenetek által (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Rátkay László ismételtelen közbekiált.)

Elnök: Rátkay László képviselő urat közbeszólásaiért harmadszor is megintem. (Zaj.)

Endrey Gyula: Nincs szankciója, kérem, mert nem tartották meg a paktumot! (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Zajos „Rendre!”-kiáltások jobbfelől.)

Vérady Károly: Akaszszák szegre a házszabályokat.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mondom, t. Ház, az ilyen jeleneteket mint magyar ember sajnálom és szégyenlem.

Okoitosányi László: Hát ne csinálja! Minek csinálja?

Polónyi Géza: Ez volt a programja, kérem! (Zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha már nem volna más orvosság az e bajokból való menekésre (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Vérady Károly: A nemzeti nyelv felségjog? (Halljuk! Halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök:... mint az, hogy a magyar nemzet tudatára ébredjen ezeknek a veszélyeknek; hogy megismerje azokat a jelenségeket, amelyek a magyar parlamentarizmus rákfenéjét képezik. (Mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon) akkor engedelmét kérek, ezt a szanálási processzust az urak ezzel az eljárással gyorsítani fogják. (Élénk helyeslés jobbfelől. Zajos ellenmondások a bal- és a szélsőbaloldalon.)

És nem gondolják meg az urak azt, hogy ilyen eljárásokkal és ilyen jelenetekkel azoknak a malmára hajtják a vizet, akik itt a radikális eszközöket elke-rübetelelnek tartják? (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Tisza malma két kőre jár: Bécsnek örül, nekünk darál! (Élénk derűtlenség, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Nagy zaj. Elnök csenget.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ma amidőn a magyar nemzet a katonai kérdések megoldása iránt teljesen meg van nyugodva, amidőn a magyar nemzet kívánja azt, (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől) hogy az országgyűlés dolgozzék, hogy a országgyűlés a nemzet nagy érdekeit gondozza: ma és éppen a mai jelenetek közben is mind több és több képviselő ur közbeszólásában mindig meztelenebbül nyilvánult meg a személyi politika. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Azt mondták a képviselő urak — és én odaszegtem ehhez a kijelentéshez önöket — hogy tölem kívánják az országot megszabadítani. Hát ez a személyi politikának bevalása. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: A Magyar Szóban olvasta! Ez magyar politika!) Én nem a Magyar Szóban olvastam, de itt, saját fülemmel hallottam. (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Az ön politikája pedig a birodalmi politika! Nagy zaj és közbeszólások a szélső-baloldalon.)

Rákosi Viktor (közbeszól.):

Elnök: Rákosi Viktor képviselő urat rendreutasítom!

Lengyel Zoltán: Olvassa el a Magyar Szó vezércikkét! (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! jobbfelől.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Akitől nem személyi politika, az ne vegye magára, de én a mai ülés folyamán is számos képviselőtől hallottam azt a közbeszólást, hogy tölem akarják az országot megszabadítani. Akik azt akarják, igenis személyi politikát üznek. (Hosszantartó nagy zaj a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Személyi politikát, olyant, amely az alkotmányval egyenesen ellentétben van, amelynek érvényesülése aggodalom volna az ország békés fejlődésére. (Folyton tartó nagy zaj balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Polónyi Géza: A korona alatt mi is érteünk.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Értetnek, de odaállítan azt, hogy a kisebbségnek joga van ilyen eszközök felhasználása által reaktrójálni a maga jelöltjét, beleavatkozni a koronának és a többségnek abba a jogába, hogy azt bizza meg az ország ügyeinek vezetésével, akit az akar, ez merénylet az alkotmány ellen. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Zaj balfelől.)

Ez rombadöntése mindannak, a miért apáinknak annyi vére folyt, amit annyi küllenséggel ellen annyi küzdelem árán annyi vitéz, elszántással vittak ki és védtek meg. (Folytonos nagy zaj balfelől. Elnök többször csenget.) A magyar nemzet legrágább kincse...

Polónyi Géza: A házszabály!

Gróf Tisza István miniszterelnök:... a leg-életbevágóbb érdekei az alkotmányosság fenntartása és megvédésének szempontjai megkívánják azt, hogy habozás, ingadozás és gyengeség ebben a haroban ne legyen. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon. Folyton nagy zaj balfelől.)

(Perczel védekezik.)

Az elnöki széklet báró Feilitzsch Arthur foglalja el.

Perczel Dezső: Személyes kérdésben szól. **Felkiáltások a baloldalon:** Mondjon le! Hallgassuk meg a lemondását! (Folytonos zaj.)

Perczel Dezső: A személyes kérdés keretén belül a kérdés alkotmányjogi részére is ki akar terjeszkedni.

Elnök: Megengedi ezt a Ház? **Kubik Béla** az erre való szavazás előtt öt perc szünetet kér.

Elnök ezt elrendeli.

Szünet után:

Elnök: Jelenti, hogy a Ház megadta Perczel Dezsőnek az engedélyt, hogy a kérdés keretén túl lépjen.

Perczel Dezső: Polónyi a 203. § létrejövételének körülményeiből akarta kimagyarazni, hogy az elnök eljárása házszabályszerű volt. Ezért emond egyetmást a paktumról. Azon időben — ugymond — midőn a paktum-tanácskozások folytak, én még az akkori kormánytag voltam tagja, később pedig, mikor azok befejeződtek, én az akkori t. Háznak bizalmából az elnöki székben ültem. Mondhatom azonban, hogy én soha a mai napig, midőn Kossuth Ferenc képviselő ur az ülést megelőzőleg az elnök ur jelenlétében behozott hozzámm egy okmányt és azt mondta, hogy ez a paktum, ennek a paktumnak sem eredetijét, sem egyetenyeg másolatát...

Ugron Gábor: Targyalják a szabadelvűpártban. (Zaj.)

Perczel Dezső: Sem a Házban, sem a Házon kívül, sem a szabadelvűpárt tanácskozásain én sem a paktum eredeti példányát, sem annak akár hitelesített, akár hitelesítetlen másolatát nem láttam. (Mozgás balfelől.) A paktumra halottam hivatkozni azon beszédben, amelyben Széll Kálmán, az akkori kormány elnöke arról a pártkörben röviden megemlékezett és hallottam beszélni, de egyáltalán nem terjedelmesen, az egészet közreadva, csak nagyon per exceptum, talán négy sorban Széll Kálmán akkori két és félórás beszédben, amelyben négy sor az, amelyivel ő ezen paktumra aludt. Erre nézve azt állítom, hogy a paktum szellemében kezeleznél ezen szakasz, nem lehet. Enn ismerek akkor a paktumot aravallónak tekintetem, hogy az az akkori bonyodalmis helyzetből az országot kivessze. És a paktum, szerintem, be volt fejezve, a kérdések, melyekre nézve kötetett, kimerítve voltak, tudniillik, amint megtörtént az elnökválasztás, létrejött a kiegyezési provizórium, a horvát kiegyezési provizórium, a kuriai bíráskodási törvény és az inkompatibilitási törvény...

Szoderkompányi Nándor: És a házszabály!

Perczel Dezső:... és a házszabályoknak módosítása. Ezzel az be is volt fejezve. (Zaj balfelől.) Ez a paktum szóhatott azon országgyűlési időkre, mert azt hiszem, hogy a mostanra nem szóhatott. Ha az urak a paktumot úgy kívánják tekinteni, hogy az a paktum egy örök időkre szóló (Élénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem!) közjogi kartellirozása a meggyőződésnek és a politikai véleményeknek, akkor alkotmányjogi tekintetben a legnagyobb sérelmet követik el az alkotmányon és a közjogon. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Polónyi Géza: Ez igaz!

Perczel Dezső: Hogy jönnek itt olyan képviselők, akik a mult cikluson képviselők sem voltak, ahhoz, hogy az ő politikai meggyőződésüket öt uri ember, igen tiszteletreméltó, igen jó szándéku uriember örök időkre lekösse? (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Hogy jönnek ők ahhoz, hogy jövének mi ahhoz... (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Bata Ferenc: Egyoldalug nem lehet megváltoztatni!

Perczel Dezső:... hogy a mi politikai meggyőződésünket, amint azt tegnap az urak hangoztatták, politikai becsületünket is, bárki egy bianco kiállított váltó tárgyává tegye és pedig úgy, hogy az nemzedékről nemzedékre menjen? (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Senki sem örülne annak úgy, mint én, ha minden törvény, minden házszabály úgy vitetnék az élebe át és úgy hatatnék végre addig, ameddig érvényben van mint ahogy azt azok, akik ezt létrehozták, intendáltak.

Hivatkozik arra, hogy a házszabályok magyarázata tekintetében ismerte Horánszky Nándornak és Szilágyi Dezsőnek nézetét. Horánszky Nándor mint a bizottságnak elnöke a Sándor-utcai előadói székéről, midőn előadásra ajánlotta, mint két biztosítékát emelte ki a házszabályoknak azt, hogy a szószabadságot teljes mértékben fenntartja és hogy a többség legitím akarata érvényesülése-nek a hátráltatásával nem jár. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Hol van ennek az intenciónak a megvalósulása? Pedig ezt a paktum is kívánja. Es közvetlen tudomásam nincsen, de igen jól tudja, hogy aki a paktum létrehozásában maga is tekintélyes részt vett az a férfiú maga is úgy magyarázta, amint ő, hogy ez az indítvány a 203. §-nak a keretében beletér.

Polónyi Géza: Ki magyarázta úgy?

Perczel Dezső: Széll Kálmán.

Polónyi Géza: Tévedés!

Perczel Dezső: Igenis, határozottan mondhatom! De itt van, t. Ház, a házszabályoknak egy másik paragrafusa, nagyon sajnálom, hogy rá kell térnem erre, de éppen azért, hogy ne méltóztassanak azokba olyan intenciókat belemagyarázni, ami azok-

ban nincsen, fel fogom olvasni a 241. szakaszt. A házszabályoknak ezen szakasza világos magyarsággal ígér szót (Olvassa): „Kérvényeket sem képviselőknek vagy küldötteknek a Házba vinni sem előszóval előadni nem szabad.” És ez nemcsak a házszabályokban van így, hanem volt egy kiüprott megye és ut erre nézve, amely a régi házszabályokból lett átvéve, (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) és a Háznak legutóbbi igen tisztelt elnöke, megengedem, hogy teljesen bona fide, az ő legbensőbb meggyőződését követve, eltérjék ettől és igenis fogadják a küldötségeket. Kinek jutott az eszébe az ő intencióját meggyanúsítani? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az alelnökök is fogadják a küldötségeket! Zaj.)

Holló Lajos: Még az alelnökök is fogadják a küldötségeket! (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Folytonos zaj.)

Elnök (csenget): Múltóttassanak a szónokot nyugodtan meghallgatni, t. képviselő urak! (Halluk! Halljuk! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Csak ide nem szabad jönnök a terembe!)

Pereszle Dezső: Azt a közbevetést hallom, hogy csak ide nem szabad bejönni a terembe. Engedelmet kérek, az 1848. évi törvényhozás csak nem akart valami olyasmit kimondani, ami magától értődik. Ide ugy sem szabad másnak bejönni, mint képviselőnek és a képviselőház alkalmazottainak, a gyorsroda tagjainak és a Ház tisztviselőinek, még államtitkároknak is, ha nem képviselő és csak a Ház különös engedélyével szabad bejönni. De én nem zárom ki, hogy előzőnk teljesen jóhiszemű volt az eljárása, hogy teljesen jóhiszeműleg tette ezt.

Szedernéyi Nándor: Küldötségeket fogadtok és nem kérvényeket. (Zaj.)

Pereszle Dezső: A minap az elnöki székbe került fel azokat a precedens eseteket amikor a Háznak parallel ülései voltak, ha tehát a házszabályokban nincsen is azokról szó, de ellátva sincsenek és az a rendelkezés sincsen benne a házszabályokban, hogy egy napon csak egy ülés tartható, ezt tehát a hosszúság gyakorlat szankcionálta és a szokásjog erejével ruházta fel. Tudomása szerint háromszor voltak parallel ülések. Az utolsó ilyen ülés volt 1891-ben, amiódan a délutáni ülésben szalott le Pékhy Tamás, a Ház akkori elnöke, az alelnöki székbe és az osztrak-magyar államvasút állandósítása tárgyában erről a helyről tartott beszédet. Tehát nem házszabályellenes a parallel ülés. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.)

Ezután a 208. szakaszból magyarázza eljárásának helyességét, majd így fejezi be:

Mindezek után azt hiszem, az én elnöki állásom olyan hogy ahhoz a páriszenvedélyek hullámjai nem esaphatnak fel, akár innen, akár onnan jöjjenek is. (Helyeslés jobbfelől.) Az első igazán parlamentarista, alkotmány- és közjogellenes eseményt akkor követtem el, ha helyt adnék azon felhásvánthat ameylet Polányi képviselő ur hozzám intéz. Ezt tartanám megszegésvényítőnek és megazalónak elsősorban azon székre nézve ameylet elfogaltok és másodsorban önmagamra nézve. (Hosszantartó zajos éjzenés. Helyeslés és taps a jobboldalon és a közepben. Szónokot zámosan üdvözzik.)

Polányi Géza személyes kérdésben, azaz Pereszle Dezső szavara reflektálna ha a Ház ezt megengedi. (A Ház hozzájárul.) Elmondja, hogy egy ízben Bismarck az elnöki titalon ellenére akart volt beszélni s az elnök fellette a kalapot s berekesztette az ülést. Ilyen elnök kell a magyar képviselőháznak is. Fejtetgeti, hogy előbb gróf Tisza István azt mondotta, hogy a szóló nem beszélhet a házszabályok alapján. Holott őt az ülés elején a házszabályok alapján illette meg a szólas joga. Személyes politikát nem akar az elnöknek szolgálni. Ha a miniszterelnök azt mondja, hogy a nemzet elbánci a kisebbséggel, akkor ő azt feleli, hogy elbánci az vele is. Csodálja, hogy Pereszle Dezső nem tudja, hogy Széll Kálmán és az elnök között paktum kötött arra nézve is, hogy Pereszle elnöké vázszalott. Az elnök nem jart el jóhiszeműleg akkor, mikor a délutáni ülésről szóló határozatot kihirdette. Felpanaszolja, hogy az elnök részére az alelnöki tisztiséget egykét nem engedik. Pereszle Dezsőnek a tarakoskvas vezetését a párt nem fogja megengedni. Tudomásul veszi, hogy nincs paktum, de az elnöknek sem tekin magát kötelezettnek. (Taps a szélsőbaloldalon.)

Pereszle Dezső személyes kérdésben vázszal Polányinak. Fenntartja, hogy a paktum eredményéről volt tudomása, de magáról a tárgyalásokról nem volt. Kijelenti, hogy az alkotmányban s a házszabályban öre lesz, de nem lesz automata. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Kifogást tettek eddig minden elnök ellen. Nem kereste ezt az állást, mert ez neki teher s anyagi tekintetben is áldozatot hozott. De kötelessége helyén maradni mert tudja, hogy kötelességének beületes teljesítésével több hasznot hoz a Háznak, mint amennyi kárt tesznek az elnökének beszédével. (Zaj.)

Hook János a házszabályokhoz kér szót, de kéri egyszerismind, hogy ennek a keretén kívül is beszélhessen.

Elnök ellenzi a kérelem teljesítését, de a Ház döntésére bizza a dolgot.

Pap Zoltán 20 képviselő nevében a szavazás előtt öt perc szünetet kér.

Elnök az ülést öt percre felüggeszti.

Szünet után:

A Ház megadja az engedélyt Hook Jánosnak.

Hook János: Apponyi Albertet védi a Pereszle burkolt vádai ellenében. A házszabályokból iparkodik kimutatni, hogy Apponyiának joga volt a vidéki küldötségeket fogadni. Ha Tisza nem tett volna a koronának olcsóbb ajánlatot, már régés régen béke volna. (Ugy van! a baloldalon.) Birálja ezután Tisza István eddigi működését és modorát, melyet elítéli, mert a miniszterelnök ugy fogja föl fóladatát, mintna rendőrszolgálatra rendelék volna ide. A miniszterelnöknek a nemzeti ideálk szolgálatában kellene állania, a nemzet vezérének kellene lennie és nem szolgáinak. (He-

lyeslés balfelől.) Szóló a parlamentarizmus veszedelmét látja. Az elnökék álláspontját azonban menti az, hogy odátámaszkodik az igaz nemzeti politikára, míg a többség a bécsi hatalomhoz simul s segítségére siet a ve ünk ellenséges érzelű császárnak. (Helyeslés balról.) A szónok ezután Tisza Kálmán kormányzatról beszél s azt magyarázza, hogy Tisza Kálmán minden erejét megtöri a nemzeteket vezető erkölcsi erő, ameylet semmiféle más erő legyőzni nem tud. (Helyeslés balfelől.)

Majd a római történehből vett képekkel és hasonlatokkal magyarázza az ország sorsát, Deák Ferenc politikáját, melyet a többség elferdít, sőt meg sem ért. Deák a parlamentarizmust az alkotmány védoasztávjává tette, Tisza Kálmán pedig egyebet sem tett másfél évtizeden át, mint megmérgezte ezt a parlamentarizmust, melyet pártihalmi zsinóron rángatott ugy, hogy ime most a parlament nem más, mint egy cirksus, melyben tomboló látványosságok jolyanak le. (Helyeslés és éjzenés a baloldalon.) Ilyen viszonyok közt nem csoda, ha a közönség bizalma megrendült a parlamentarizmusban, ha odakünn nagy elkeseredés támad a parlament ellen s a nép a nemzetköziség utjaira téved. (Ugy van! Ugy! a baloldalon.) A magyar parlamentarizmusnak ilyenkor végső veszedelme az olyan elnökés, mint a mai, mely erőszakoskodásával rászolgált azokra a megjegyzésekre, melyek itt tegnap elhangzottak, bár nem alkalmasak a parlamenti tárgyalások nívójának emelésére.

Szóló nem irta alá az elnök eleni bizamatlan-sági nyilatkozatot, mert azt hitte, hogy ez a kérdés szavazás tárgya lesz. Minthogy ez nem így történt, e felszólalás keretében akart legnagyobb bizamatlan-ságának kifejezést adni. (Helyeslés és taps a baloldalon.)

Bakonyi Samu: A házszabályokhoz kér szót, melyeket az elnök ismételen megsértett. (Nagy zaj.) Elnök (csenget): A képviselő urat rendreutasítom. (Viharos Gyula a baloldalon.)

Lukács Gyula (üdvözlök): Ez hitványság! Erőszakoskodás!

Elnök: Lukács Gyulának most nincs joga szólni. Csend legyen!

Polányi Géza: Már nincs ám elnöki tekintély! Felitssch baró nem elnök, csak elnököl!

Lukács Gyula: Kutyába se veszem az ilyen elnököket!

Bakonyi Samu: Az elnök házszabálysértést követett el, amikor nem rendelte el a névszírti szavazást.

Elnök: Ülőből rendreutasít a Bakonyit.

Lengyel Zoltán: Most már papább a papánál!

Bakonyi Samu: Miért erőszakoskodik velem az elnököl ur?

Polányi Géza: Ez az ember öt egy eleven képtelenség!

Lukács Gyula: Főháborító, hogy mihelyt belép az elnök, mindjárt kezdődik az erőszakoskodás! Ez diszükség!

Elnök: Figyelmezteti Lukácsot, hogy ilyen kifejezést nem szabad használni.

Lukács Gyula: Önmagát figyelmeztesse. Elég volt egy évig!

Elnök: Rendreutasít a Lukácsot.

Lengyel Zoltán: Konstátálja, hogy a Ház nem juthatott el még a napirend előtti főszoalalásokhoz sem, mert az elnökés jolyton házszabálysértéseket követ el.

Elnök: Az elnökés nem követelt el házszabálysértéseket. (Nagy zaj. Ohó! Százat is!)

Lengyel Zoltán: Be akarja bizonyítani, hogy igenis az elnökés megsértette a házszabályokat. Az elnökés nem szent és sérthetetlen. Husz képviselő bármikor kérhet névszírti szavazást s az elnöknek ezt el kell rendelnie. Az elnök ezt nem tette. Második panasz az, hogy az elnökés már három órák kinyomatta az esti ülés napirendjét, holott az még most sincs megállapítva. Ezt már egy órák plakátokhoz hirdeték. Ehhez az elnökésnek nem volt joga. Ez törvényesítés, házszabálysértés, gyalázatoság. (Nagy zaj. Ugy van! Ugy!) Ez okirathamisítás! (Nagy zaj.)

Elnök: Tartózkodjék ilyen kifejezésektől, melyeket csak egy föléves alapján mondhat.

Lengyel Zoltán: Nem voltam a nyomdában. Nem láttam a plakátokat. (Főkiáltások: Ott vannak a plakátok! Ott a kapukon.) A Ház tiltja el a szolgaszemélyzetet az ily hirdemények felüggesztésétől.

Gróf Tisza István: Hock szólasí jogára vonatkozólag megjegyzi, hogy a szavazás már megkezdődött s így új indítványt beadni nem lehetett.

Báró Kaas Ivor: Tisza István házelnök.

Gróf Tisza István: A házszabályokhoz nekem is jogom van szólni. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ami a plakátokat illeti, konstátálja, hogy az ülés ideje már tegnap megállapított a napirend megállapításakor. (Nagy zaj balról.)

Pap Zoltán: Ez csak nem igaz!

Gróf Tisza István: De igaz! Meg volt állapítva s így kötelessége volt az elnöknek az ülés meghirdetése. (Zaj balról. Ez nem igaz! Nagy tévedés!)

Elnök: Figyelmezteti Holló, Varady és Lengyel Zoltán.

Gróf Tisza István: Lengyel ur talán parancsol tovább csevegni? (Derültség.)

(Gabányi a terembe lép s behozza a plakátot, melyet Lengyel Zoltán a Ház asztalára tesz. Derültség a baloldalon.)

Elnök: A Ház méltóságát őrizték meg a képviselő urak. (Nagy zaj a baloldalon. Ohó! Ohó! Maga teszi tönkre a Ház tekintélyt.)

Gróf Tisza István: Ezt a hirdetést ki kell függeszteni.

Endrey Gyula: Küldjék a British Muzeumba. Gróf Tisza István: Akármelyik ösznyvis megakaszthatna volna a délutáni ülés pontos megkezdését. Vis majjorral meg lehet akadályozni, de az elnökés-

nek kötelessége volt meghirdetni. (Nagy zaj. Főkiáltások: Ez gyöngye érv!)

Viccontini Soma: A miniszterelnök mostani főszoalása bizonyítja legjobban, hogy milyen törvénytelen volt a Podmaniczky-féle indítvány. Ezt bizonyítja hosszasan a házszabályokból.

Elnök: Tíz perc szünetet rendel.

Szünet után.

Babó Mihály: Szólni akar.

Buzáth Ferenc: A sző engem illet, mert már a szünet előtt jelentkeztem. (Igaz! Igaz! a jobboldalon.)

Elnök: Buzáth Ferencet illeti a szó.

Buzáth Ferenc: Vitatja, hogy sérelmes volt a délutáni ülés megszüntetése, mert az is lehetséges lett volna, hogy a délutáni ülés meg nem tartását határozta volna el a ma délelőtti ülésben. Azt véli, hogy a ma délutánra hirdetett ülést nem lehet megtartani. Sérelmesnek tartja azt is, hogy a délelőtti ülésre szóló karzatjegyek érvénye csak három óráig terjedt s hogy eltávolították azt a közönséget, amely a délelőtti ülésre kapott jegyeket, holott most még a délelőtti ülés tart. (Ugy van! a baloldalon.)

Ösávossy Béla (háznagy): Méltányolja Buzáth főszoalását. A közönség, amely a délelőtti ülésre kapta jegyeit, el nem távolított.

Babó Mihály: Nem arról van szó, hogy a paktum írását látták-e, hanem arról, hogy batároz a szabadelvűpárt annak a tartalmaról. Tisztázatra a kérdést. A kérdésben két tanura és egy okiratra fogok hivatkozni. (Halljuk! Halljuk!) A két tanu közül a egyik Széll Kálmán volt a másik gróf Tisza István jelenlegi miniszterelnök ur, az okmány pedig a t. szabadelvűpárt jegyzőkönyve. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Ahá!) Remélem, hogy ugy a nevezett egyének mint azt az okirat még önök által sem vonatnak kétségbe hitellesség szempontjából. Már most, hogy a szakasz és az abba felvett rendelkezés, amely kiegészítése a korábbi szabályoknak, minő érteimet tartalmaz, ugyebár legilletékesebb kijelzésre juttatni a t. volt miniszterelnök, Széll Kálmán ur, mint a szabadelvűpártnak akkori vezére. Gróf Tisza István miniszterelnök ur akkori beszédéből pedig, ameylet mint képviselő a szabadelvűpárt körében tartott ezen alkalommal, be fogom bizonyítani, hogy a t. miniszterelnök ur teljes öntudattal és határozottsággal — és amint ő magát kifejezte — minden öngondolat nélkül tette magávé Széll Kálmán kijeléseit. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) En igenis valiom és magamévá teszem azt a lefogást, hogy semmiféle paktum (Zaj. Elnök csenget.) a képvisők öt szabad elhatározását meg nem köti és igaza volt a föloldalon egyik képviselőtársamnak, aki azt mondta, hogy ez rea nézve is al, akik később jöjünk be ide, mint azok, akik a paktumot kötötték, mert azon szabályoknak, melyeket a Ház megalkotott s amelyek ma is mint házszabályok érvényben vannak, mindnyáján alá vagyunk vetve.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hogyne!

Babó Mihály: Mikor 1899 február 28-án Széll Kálmán mint már kinevezett miniszterelnök expozéját a szabadelvűpártban előterjesztette, ezen szakasz mikénti értelemezése vonatkozólag szőszierint a következő nyilatkozatot tette. (Halljuk! Halljuk!) Fel-

olvassom utolsó pontját a 208. §-nak. Így szólt: „Ha az ily indítvány az ülés idejének meghosszabbítását célozza, a meghosszabbítás egyórái időnél többre nem terjedhet, csak egyes törvényjavaslatt vagy kötelességtel tárgyalásának tartására határozható el, s azon törvényjavaslatt, illetőleg kötelességtel tárgyalásának tartama aatt ameyre nézve elhatározatot, nem ismételhet.” Most már halljuk meg a paktum tulajdonképpeni édesajtyának és mindenesetre a jogcsul interpretatorának nyilatkozatát, mely így szólt: (Olvassa): „Igaz, hogy a gyűlés meghosszabbítására tett indítványok ilyen korlátozó elintézése, hogy vita nélkül kell leletta határozni, csak egy órára van szőrtva...” (Zaj.)

Polányi Géza: Ez az, amit én mondatt!

Babó Mihály: Meg is magyarázza és nincs is szükség többre; „... De én azt hiszem, ez is ogy óra, ami többre, ez az egy óra az, ami a tárgyalásokat siettet, mert tapasztalásból tudjuk, akik a képviselőházban hosszabb idő óta ültünk, hogy a mult időben, midőn végtelleg nyuló budgettárgyalások alatt, midőn három óráig tartó ülések határozatakat el, szertelen kiagázó és végtelenbe nyuló tárgyalásokról többé nem volt szó, mert az az ötdik óra végtelenül fontos e tárgyalások sietlésére és elég is.

Stéter Alfréd: Ki gondolt akkor a mai boldonságokra! (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Vízet neki!)

Babó Mihály: Ha jól értettem t. képviselőtársam, ezt az obstrukció kérdéseivel hozza kapcsolatba. Sziveskedjék tudomásul venni azt, hogy éppen a lezajlott obstrukció teljes lehetetlenné tétele és befejezése, sőt a jövőendő való kizárása érdekében 1899. február 28-án történt ez.

Stéter Alfréd: Ilyen még nem volt! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Vízet neki!)

Báró Kaas Ivor: Nem is tagadták még meg a magyar nyelvet, csak most!

Babó Mihály: Köztudomású dolog, hogy akkor gróf Tisza István ur mint képviselő nem tartotta elegetendőnek ezen rendelkezést, mert tartott azon veszedelmétől, hogy nem lehet ezekkel az obstrukció megátolni. Ugyebár ezt vallotta és ezzel szemben aggályainak a t. mostani miniszterelnök ur kifejezést is adott és ugy látszik, igaza is volt. De nem akarta az elnökék természetesen az összes felegeteket kiadni kezéből, azért nem is ment többé bele.

Már most Széll Kálmán volt miniszterelnök ur imént felolvasott nyilatkozata és előterjesztése után felszólalt azon értekezleten gróf Tisza István képviselő ur. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Hát volt értekezlet?) Vöit. (Derültség a szélsőbaloldalon.) Erre vonatkozólag a t. miniszterelnök ur a következő nyilatkozatot tette: Az igen t. miniszterelnök ur által

elődottak a magam részéről is tudomásul veszem és elfogadom. (Zaj és derűltség a szélsőbaloldalon.)
 Meg is indokolta a t. miniszterelnök ur álláspontját a következőkkel: Dacára aggályainknak, dacára azon veszélyeknek, melyeket e pontban, az irányban látok, elfogadom az előterjesztelt javaslatot, — tehát javaslatnak minősítette maga is — elfogadom nyíltan szemmel, annak hátrányai iránt is, de minden hátsó gondot nélkül. (Derűltség a szélsőbaloldalon.) teljes erős o határozással. (Élénk derűltség, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Kukik Béla: Igaz-e ez? (Zaj)
Po ónyí Géza: Ugy látszik, most már lehet vitatni, ki mondott valótlanokat.

Lengyel Zoltán: Ez a valótlan! (Nagy zaj jobboldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Sokáig éljen, míg engem egy valótlanosság fog! Hallia az ur!
Kukik Béla: Gyönyörű gyerek! (Zaj)

Babó Mihály: Annak igazolására, hogy az akkori szabadalvupárti értekezlet komolyan foglalkozott ezzel a kérdéssel, hivatkozom arra, hogy az értekezlet Lukács Béla képviselő ur azt az indítványt terjesztette elő, hogy „a békés kibontakozásnak Széll Kálmán miniszterelnök által megjelölt útját — tudniillik a párt — elfogadja és az általa előterjesztelt program kereszttüvelére vállalkozott kormányt teljes készséggel és lojálisan fogja támogatni.”

A kibontakozás útját tehát a programba lefektetett megállapodásokban jelöli meg. Tehát ebben világosan benne van, hogy magát a programban foglalt békéltételtételeket is. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Zajos ellenmondások jobboldalon.) Meltóztassék a t. miniszterelnök urnak, mint a szabadalvupárt vezérének megéneki, vajjon a szabadalvupárt jegyzőkönyvében így van-e ez illyéve. Meg fog róla gyózdóni, hogy így van. A határozat, amelyet ezen indítványt következtében a többi ölszólások után báró Podmaniczky Frigyes a szabadalvupárt akkori és mostani elnöke kimondott, így szól: A szabadalvupárt mint egyhangu határozatot kimondja, hogy a párt úgy a békepontokat, mint Lukács Béla indítványát — tehát egymás mellé állítja a kettőt elfogadja. (Éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Abál! Ahal!) Ezt a párt általános élénk helyeslése és tapsai közt kimondja. (Élénk éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.) Azt mondom, hogy ezek után a tulajdonos úr t. képviselőársaim a t. miniszterelnök ural egyútt, szíveket lesznek elismerni azt, hogy a pártunk nyilatkozatait, tehát a békepontokat a szabadalvupárti értekezletnek tárgyát képezték. (Ellenmondások jobboldal: Az nem mindegy! Más a pártunk, más a kormány programja.) Tehát ne méltóztassanak állítani, hogy ezek az értekezlet tárgyát nem képezték.

A miniszterelnök ur felszólalásai egyikében a tegnapi, vagy a mai ülés folyamán idevágta a mi szemünk közé hogy mi becsület és a szó szentességéről ne beszéljünk. (Zaj és felkiáltások a jobboldalon: Ugy van! Politikai becsület! Bocsánatot kérek politikáiról van szó, én az egyémről nem beszélek. (Folytonos zaj. Elénk csenget.) Hát én nem akar belemenni annak a kérdésnek a tárgyalásába, hogy vajjon gróf Khuen-Héderváry ural szemben a függetlenség és az-as párt részéről mi történt és miért történt (Felkiáltások a jobboldalon: Csak beszéljen!) ezt lesz alkam munk tisztázni. (E nök csenget.) Én csak ismétlem azt, hogy azok a tárgya azok megbeszélések minden obligó nélkül történtek. No hát, ebben nincsen obligó nélküli nyilatkozatról, hanem igenis kötelezettségről van szó, amelyet teljesíteni kellett volna. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Végül csak azt a kijelentést kell megtennem, hogy a lapok közlése szerint engem a tegnapi zárt ülésen a házelnök rendreutasított. Nincs tudomásom arról. Annnyit tudok, hogy rendreutasításra okot nem szolgáltattam.

(Tisza válaszol.)

Gróf Tisza István: Egyszerűen felolvassom tegnapi nyilatkozatomat, méltóztassék azt nyugodtan meghallgatni és azután véleményt alkotni a felől, hogy amit a t. képviselő ur most felolvastott, áll-e ellentétben azzal, amit most mondok. (Halljuk! Halljuk!) Tegnapi ezt mondtam (olvassa): „A mennyire emlékeztetem terjed, bocsánat, ha egy nuance-ban talán jóhiszeműleg tévednék...” (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Adál! Semmiféle „ahá”; tessék végighallgatni! (Zaj. Elénk csenget.) Folytatlag (olvassa): „... Maga ez a pártunk vagy pártok között meggyőzés a szabadalvupárti határozatának tárgyát soha nem képezte. Én úgy emlékezem, de könnyű lesz meggyőződni róla. Széll Kálmán miniszterelnök ur igenis előterjesztette nemcsak programját, de tájékoztatta a pártot az iránt, hogy micsoda javaslatok elfogadására nézve egyeztet meg ő az ellenzéki pártokkal. A szabadalvupárt a kormány ezen előterjesztését magáévá is tette és kijelentette, hogy azokat a javaslatokat kész elfogadni.” Ezt mondtam.

Pólynyí Géza: Bőkepontok! (Zaj)
Elők: Csenget kérek! Ne méltóztassék a miniszterelnök urat beszédében folyton zavarni.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Azt mondtam és ez a tényeknek teljesen megfelel. Mert a szabadalvupárt konferencián az a pártunk előterjesztése nem lett, hanem igenis a kormányjavaslatok szövegi előterjesztést tett, előadta azon javaslatok tartalmát (Halljuk! Halljuk!), amelyeknek elfogadására nézve az ellenzéki ö meggyezett és a párt igenis kijelentette, hogy ezeket a javaslatokat elfogadja. Ez az obligó, amelyet a párt vállalt saját magával és vezérével szemben, ezt az obligót be is váltotta, azokat a javaslatokat elfogadta és azok a javaslatok mind törvényerőre emelkedtek és mindaddig, míg meg nem változtatnak, természetesen kötelező ránk nézve. Én igenis azon konferencián felszólaltam és kifejeztem adtam annak nemcsak a 203. §-ra nézve, mert én egy szakszakokról nem beszéltem, de hogy a ház-

szabályokra vonatkozó diszpozíciók átlátában véve, félek, hogy elégtelennek fognak bizonyulni, az adott viszonyok között azt tartom, hogy a próbát, a kísérletet meg kell tenni és ezért meghajlok a párt vezetőknek álláspontra előtt, azt elfogadom, el is fogadtam, benn is vannak a házszabályokban, meg is tartjuk őket. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Az utolsó betűig ugyanazt mondom, amit tegnap.

Semmiféle mondatot csinált közbeszólásokkal és integétsékekkel a tényeket elrejtíteni és elhomályosítani nem lehet. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Minden szó, amit tegnap mondtam, fedi magát a tényekkel, és most is csak azt csináltam. (Helyeslés a jobboldalon.) Az egész házszabályireform, amely akkor történt, és természetesen érvényben van ma is, fájdalom, egy nagyon nemes és nagy illuziónak a kitöltése volt, annak a nemes és nagy illuziónak, hogy a szenvedélyek lecsillapulása után lehetséges lesz Magyarország a parlamentáriszmust tenntartani úgy, hogy annak fenntartása az összes pártok és a pártok összes tagjainak hazafüli mérsékletére lesz bázisra vagy (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Higyelek meg, hogy én sajnálom legjobban, hogy e kérdésben nekem volt igazam, de minden nappal, minden órával, minden perccel azt a szomoró elégtételt szerzik meg nekem, hogy igazam van. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Hosszantartó zaj a néppárton és a szélsőbaloldalon.)

(Héderváry nyilatkozata.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Személyes kérdésben kérek szót: Már a tegnapi vita folyamán Pólynyí Géza képviselő ur azt mondta hogy nem szándékozik arra reflektálni, amídon ő a függetlenségi pártnak több tagjával együtt bizonyos programpontra vonatkozólag tárgyalni, vagy mondjuk beszélgetéseket folytatni velem. (Folytonos zaj.) Én akkor azt mondtam, hogy én pedig igenis szándékozik azokra rátérni. Azt én tegnap nem tettem, hogy talán oka volt a t. képviselő urnak azt a kérdést tovább nem bolygatni.

Pólynyí Géza: Előbb a Szápáry-ügyet akarjuk letárgyálni. (Halljuk! Halljuk!)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: De miután ma Babó képviselő ur ezt az ügyet újból fellemegeztette, azt hiszem, tartozom azzal, hogy igenis itt az ország színe előtt elmondjam, hogy mik történtek akkor. (Halljuk! Halljuk!)

Azon ebből, hogy a parlamenti rendet mielőbb helyreállítsuk, (Folytonos zaj a bal-és szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk!) az ellenzéki pártok vezetőihez is fordultam, megtudandó, hogy miképp lehetne ezt a célt közös akarattal elérni. És akkor Kossuth Ferenc képviselő ur volt olyan szives hogy a függetlenségi pártunk azon megbízottait hívta magához. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem voltak megbízva) mondk hát azon vezérérfiak hívta magához akiket arra bivatottaknak vélt, hogy a függetlenségi párt nevében vele tárgyaljanak.

Olay Lajos: Nem voltak megbízva. (Felkiáltások jobboldal: Hát vezérérfiak voltak!)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Én jóhiszeműen mentem bele a tárgyalásokba és barátaim azon figyelmeztetésre, hogy jó volna, ha tanukat vinnék magammal, ezt visszautasítottam s azt mondtam: magyar emberekhez megyek és arra nézve, amit velük megbeszélnek, tanuk nélkül is bízhatom bennük. (Taps a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Megbeszélése nekem eredménye az volt, hogy a függetlenségi párt akkor pártbátározatot hozott, (Felkiáltások jobboldal: Egyhangú) és pedig egyhangu pártbátározatot, amelyen elfogadta a függetlenségi párt a vezérérfiak által beadott jelentésben foglalt azon programot, amelyet velem megbeszéltek. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.)

Akkor aztán az következett, hogy egy szóba belekapaszzkodtak arról az oldalról (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk!) Én ök többször csenget.) egy olyan szóba, amelyet én azon megbeszélések során előzetesen már tisztáztam. Én igenis konstátom, hogy Pólynyí Géza képviselő ur volt azon megbeszélések alkalmával az, aki már akkor ezen szó miatt ezen megbeszéléseket semmivé akarta tenni, de akkor az ő társai azzal utasították felfogását vissza, hogy ez szörzsáhsogatás, ebbe nem mennek bele. (Folytonos zaj a jobb-és baloldalon. Elnök csenget.) Mert én Kossuth Ferenc képviselő ur lakásán igenis megmondtam és megmagyaráztam, hogy miért nem vonom vissza azon felterényjavaslatot, hanem miért függesztem csak fel annak tárgyalását. Ezt egészen nyíltan megmondottam, s erre a feltételre igenis ráállottak a függetlenségi párt vezérérfiai s ezen az alapon a pártbátározat meghozott. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk! Nagyon érdekes!

Vissontál Soma; Kossuth nekünk így referál! Ez igaz!

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Ezt kívántam tisztába hozni; igenis nem akkor létesített meg a függetlenségi párt afféll, hogy mi az az álláspontom, amikor itt felszólaltam és azt az „egyelőre” szót használtam, mert már a megbeszélések alkalmával az is tisztába volt hozva, hogy miért nem vonatott vissza a törvényjavaslat, hanem csak felfüggesztetett a tárgyalása. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.) Hogy tehát én a magam részéről teljesen betartottam mindazt, amit akkor megbeszélünk, erre nézve a legjobb bizonyosságot szolgáltatotta Komjáthy Béla képviselő ur mulikor a pénzügyi-bizottság tárgyalása alkalmával.

Bedőhás János: Az az ö privát véleménye. (Élénk derűltség a jobboldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Ez egy csak nemrégiben történt kijelentése volt a függetlenségi párt egy igen tisztelt tagjának. De hiszen a párt vezetője, Kossuth Ferenc is itt, ebben a teremben adott nekem igazat,

és csak egy közbejött esemény következtében tartotta magát feloldottnak, de nem azért, mintha én nem tartottam volna be azt, amire vállalkoztam. (Hosszantartó zajos helyeslés. éljenzés és taps a jobboldalon.)

Hajos János: Hát miért buktattok meg?
Khuen-Héderváry Károly: A függetlenségi párt magatartásának az volt a következménye, hogy miután nem tudtam azon program alapján az ország ügyeit vezetni, félrevonultam. Azt hiszem, hogy ezzel kedves dolgot cselekedtem a függetlenségi pártnak. Kinyilatkozatom, hogy a magam részéről igen hálas vagyok az önk magatartásukért, mert felszabották ezáltal atól, hogy ma is ott üljek azon a helyen. És ha van valami, amit igenis fájjalok az az, hogy túságos ö-hiszeműséggel hittem azt, hogy békés eszközökkel lehet a parlamenti rendet helyreállítani. És miután ma ezt a tévedésemot belátom, testestől-lelkésül támogatom e helyen utódomat, bármily eszközökkel akarja is a parlamentáris rendet helyreállítani. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps a jobboldalon. Zaj balfélől. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Bármily eszközökkel!)

Pólynyí Géza: Én igen röviden szándékozik csak kizagatni azt, amit mondtam, hogy a parlament és mindnyájunk érdekében ez a dolog tisztába hozassék. (Mozgás jobboldal.) Hát azokat, amiket gróf Khuen-Héderváry képviselő ur itt elmondott, a magam részéről csak a tényállás helyreigazításaként ki akarom egészíteni. A t. képviselő ur bizonyára meg fogja erősíteni azt az állítást, hogy eiseorban nagy köszönetet tartozom, hogy beismerte, hogy én már beszélgetésem idején a kérdéses javaslatnak világos, expressis verbis való visszavonását követeltem és kívántam egyszerűen azon okból, mert előrelátható volt hogy olyan kiéjezéseknak használata, mint a „felüggesztés” félreértéseket vezet, amit megakadályozni abszolute lehetetlen lesz. (Nagy zaj és mozgás jobboldal.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Tisztázza lett!

Pólynyí Géza: Ez sohasem lett tisztázva.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Ott lett tisztázva! Nekem csak nem fogja letagadni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hisz nem tagadta! Nem is fogja!)

Pólynyí Géza: Én nem akarom letagadni azt, amit a képviselő ur mond, ellenkezőleg, meg akarom erősíteni. Nem értem ezt az ideges közbeszólást.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Azt mondta, hogy nem lett tisztázva, pedig tisztázva lett!

Pólynyí Géza: Bocsánatot kérek, a t. képviselő ur meg fogja erősíteni azt az állítást, amelyet mostan nyomban utána teszek. A t. képviselő ur kijelentette akkor, hogy ö nem mint deignált miniszterelnök, mint nem is megbízásból eljáró beszélünk. Igaz-e, hogy azt mondta hogy sensinek a megbízásból nem jár el?

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Igen!

Pólynyí Géza: Tehát gróf Khuen-Héderváry Károlyról volt szó, aki senkinek a megbízásából velünk nem érintkez, és aki obligó nélküli tárgyal. (Zajos derűltség jobboldal. Felkiáltások a jobboldalon: Minek áhák szóba vele?)

Pólynyí Géza: Én nem akarom most kiegészíteni a tényállást azzal, hogy én annak tudtában, egyenesen valamennyiünk megbízásából magam mentem el báró Fejérváry Géza-hoz, aki akkor miniszter volt és pedig tárcaminiszter, honvédelmi miniszter, akit valamennyiünknek hozzájárulásával éppen arra való tekintettel, mert Khuen-Hédervárynak megbízása senkiöl nem volt és nincs, mint életben lévő, tényleg fungáló minis-tert arra kértünk meg, hogy a katonai kérdésekre vonatkozó feltételeinket ö felsége előtt, mint felelős miniszter képviselni sziveskedjék. Ö ezt a missziót el is váltatta, kijelentésével annak, hogy ez nem jelenti azt, hogy ö elfogadja ezeket a feltételeket, de arra igenis vállalkozik, hogy ö felsége előtt ezen feltételeinket, amelyeket pontról-pontra feljegyeztet s amelyeket azért közöttünk vele, mert a képviselő urnak megbízása nem volt...

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Semmi „mink”, hanem csak kedgyel!

Pólynyí Géza: ...és nem valamennyiünknek a tudomásával. Ezt elhiszem; hiszen arról nem tartozunk önek referálni, hogy mit akarunk csinálni? (Zaj a jobboldalon.) Egy megbízás nélküli képviselőnek, hogy ne mondjam, alkuszunk ilyen jogai nincsenek. (Zaj jobboldal.) De nem erre fektetem a suyt. A suyt arra fektetem, amennyiben magam nem vagyok hajlandó egy betűvel elérni a történetről, felteszem a képviselő uról is, hogy így fog cselekedni, igaz-e hogy beszélgetésünk folyamán az a világos megállapodás létesült, még pedig a t. képviselő urnak saját maga iniciatívájából, hogy tessék az én programomban mégdem elmondása alkalmával hozzám a Házban kérdéseket intézni és azon felvetett kérdésekre nézve, amelyeket együtt beszélgettünk meg; további magunk-tartását atól tenni függővé, hogy a Házban mit mond. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ennek meg-e-lelően, amit észre vettem — meggyeztem, hogy én a pártkörnek nem voltam tagja... (Nagy mozgás a jobboldalon. Elnök csenget.) A pártkörnek nem voltam tagja.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Hát akkor kikkel beszélt?

Pólynyí Géza: Parancsol?

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Kiktől kapott megbízást? (Felkiáltások a jobboldalon: Senkiöl. Fogadtalan prókator!)

Pólynyí Géza: Egy szóval se mondtam, hogy megbízásból jártam el. (Mozgás és derűltség a jobboldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Báró Fejérváryval szemben.

Pólynyí Géza: Báró Fejérváry Gézánál a t. képviselő ural tárgyalni képviselő urak valamennyiünk hozzájárulásával jártam el. Mikor a t. képviselő ur a lábat kitéte, rögtön konferenciánunk e kérdésben. Abban a hitben voltunk, hogy báró Fejérváry Géza felutazik majd gróf Khuen-Héderváryval és együtt

log visszautazni. (Derültség a jobboldalon.) És azt hitik, hogy báró Fejérváry Géza a leendő miniszterelnök urnak el fogja ezt mondani.

Gróf Khuen-Héderváry Károly: El is mondta. Polónyi Géza: Tehát tudja!

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Tudom.

Polónyi Géza: Az előbb azt mondta, nem tudja. (Derültség a bal- és szélsőoldalon.) Azonban visszajött Khuen-Héderváry a miniszterelnök báró Fejérváry honvédelmi miniszter nélkül. (Derültség a bal- és szélsőoldalon.) Megtörtént t. i. az a furcsa dolog, hogy báró Fejérváry, az ő legnagyobb meglepetésére lemondásának elfogadásával lett megkínálva. (Zaj balfelől.) Már most én akkor elmentem báró Fejérváry Gézához, kérdeztem: Kegyelmes ur, mi történt a mi prozocióinkkal? (Mozgás a jobboldalon.) És erre azt mondta: Kérlek titeket, erre az egy kérdésre névze monetek fel a felelet alól. Ma se tudjuk, előtereszettek-e ezek a feltételek vagy sem; de miután arról győződöttünk meg, itt a Házban, az első nyílt ülésben, midőn az akkor designált miniszterelnök megjelent Bécsből, itt felállottam és azt mondtam: Kérem, minden félreértés kiárásával, világosan megmondjunk, hogy itt semmiféle obligóban megkötött megállapodásról szó nincs. (Zajos ellentmondások jobbfelől.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Párhatározat! (Felkiáltások a jobboldalon: Egyhangu határozat!)

Polónyi Géza: Méltóztassék belátni, hogy én, ki hangsúlyozom, hogy akkor a pártörnek tagja nem voltam (Derültség a jobboldalon.) és annak a pártak határozatáról nem szólnatok, azt sem nem védetem, sem helye nem igazíthatom; én oly tényekről beszélek, melyek megtörténtek. (Zaj a jobboldalon.) Az akkori miniszterelnök ur különben elfeledkezett arról, hogy ő zwieback, mert másodszor is ide méltóztatott járni és akkor nem innen buktatták meg a volt miniszterelnök urat, ha jól emlékszem rá, hanem ugyanazal a gaudiummal, amelyvel most tapsolnak neki, megbuktatták önké odát. (Igaz! Ugy van! Derültség a bal- és szélsőoldalon.) Elmondás a jobboldalon.) Azt mondja a t. képviselő ur, és ez valamennyiünkre sértő, vagy legalább is bántó — tudom, hogy nem volt sértő szándék, azt mondta, hogy valaki kérdezte tőle, miért nem vitt magával tanukat. Ki volt, nem tudom. De ha ilyet valaki nyílt országgyűlés előtt mond, meg kell mondania, hogy ki volt. (Zaj és derültség jobbfelől.) Hogy ki lehetett, arról az ad nekem felvilágosítást, hogy az nem lehetett másnak a táborából, mint onnan, akik az írásban megkötött paktumot is képesek megszegni; (Ugy van! Ugy van!) a szélsőoldalon Zaj jobbfelől) azok azután másokkal szemben a tanuak alkalmazását szükségesnek látják. (Ugy van! Ugy van!) a szélsőoldalon. Nagy zaj jobbfelől.) Ami azt illeti, hogy minden áron és minden eszközzel fogja támogatni, az két dolgot bizonyít. (Zajos felkiáltások a jobboldalon. Törvényes eszközzel!) Nem mondtam.

Szós Pál: Megint osavár! (Zaj.)

Polónyi Géza: Ez először is azt bizonyítja, hogy mi gróf Khuen-Héderváryt miniszterelnök korában is jól ismertük meg, másodsor pedig csak annyit, hogy az opecret-generalisoktól nincs mit megírni. (Elnök derültség, éljenzés és taps a szélsőoldalon. Zaj a jobboldalon.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: En csak egyre szorítokozni, t. képviselőház és ez az, hogy azon barátainak, akik a politikai életben talán tapasztaltabbak voltak nálammal, igenis igazat kell, hogy adjak utólag, hogy azon tanácskozásokban, amelyekben Polónyi képviselő ur is résztvett, tanuk nélkül nem lett volna szabad tárgyalnom. (Zajos derültség, éljenzés és taps a jobboldalon.)

Polónyi Géza semmi kifogásom sincs ellene. (Zaj.) Hanem mikor Singer Arturral tárgyal, akkor nem hívott tanukat! Singer Arturral lehet tanuk nélkül is tárgyalni? (Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök: Tekintettel az idő előhaladottságára. (Zaj balfelől.) az hiszem, méltóztalnak a t. Ház abba beenyugodni, hogy a napirend tárgyalásába ne bocsátkozzunk. (Helyeslés.) És hogy a mai napra bejelentett interpelláció a szerdai napra tessenek át. (Helyeslés.) A hétón, vagyis november 30-án délután 10 órakor kezdődő ülésre a mai napirend, vagyis az unjonctalék mennyiségének az 1903. év végéig való fennmaradásáról, valamint az 1903. éven kiállítandó ujonok megajánlásáról szóló törvényjavaslatok és az ezzel kapcsolatos három honvédelmi miniszteri jelentés tüzessék napirendre, a napirend tárgyalására szánt idő végéig pedig állapították meg a délután 5 órakor kezdődő ülés napirendje. (Helyeslés.) Ha a Ház ehhez hozzájárul, akkor ezt határozatiilag kimondom és az ülést bezárom:
Az ülés végződik 1/3 órakor.

BELFÖLD

Szell Kálmán és a paktum. A félévitalos Magyar Távirati Iroda jelenti: A most folyó képviselőházi vita során több ízben történt hivatkozás Szell Kálmánra s kivált arra a működésre, amelyet a pártközi egyezmény létesítése érdekében annak idején kifejtett. Miután az a kérdés, hogy milyen alakban tárgyalta és vette tudomásul a szabadalvüpart az ugynevezett paktum tartalmát, immár teljesen tisztázódott, hitelles felderítésre csupán az a kérdés szorul, hogy milyen minőségben folyt be Szell Kálmán a pártközi tárgyalásokba. Erre névze illetékes helyről felhatalmaztattunk annak közlésére, hogy

Szell Kálmán 1899. január közepén báró Bánffy Dezső miniszterelnök tudtával ő felsége által kihallgatáson fogadtatván, ezen alkalommal azt a megfogalmazást kapta, hogy a kibontakozás érdekében folyamatba tett pártközi tárgyalásokon mint ő felségének megbízottja vegyen részt. Hogy Szilágyi Dezső errenézve kitől s mikor kapta a helyes információt, azt Szell Kálmán nem tudhatja; de hogy a pártközi értekezleten való legelső megjelenésekor Szell Kálmán mint a király megbízott embere és egyedül ezen minőségben mutatkozott be, ezt amaz értekezlet tagjai tudják és ezt maga Rakovszky István is elismerte. E minőségben vett részt Szell Kálmán a tárgyalásokon mindaddig, amíg ő felsége miniszterelnöknek nem designálta. Mielőtt ez megtörtént, Szell Kálmán a pártközi értekezletnek azonnal bejelentette missziójának eme módosulását és azontul mint designált miniszterelnök érintkezett a pártok kiküldöttjeivel. Negyvennyolc óra alatt azután létre is jött a pártközi megállapodás és ennek egész anyagát Szell Kálmán belefoglalta kormányzati programjába, amelyet a szabadalvüpart értekezlete egyhangulag helyeselt és elfogadott. Hogy most erre névze — ha csak egyesek részéről is — kétségek merülhetnek fel, annál csodálatosabb, mert ugyanezt a tényállást Szell Kálmán régebben a képviselőház nyílt ülésén is teljes részletességgel előadta, midőn, ugyancsak Rakovszky Istvánnal szemben, alkalmat vett magának eljárása kifogástalanságának nyilvános bebizonyítására.

A kilépők. Gróf Apponyi Albert hibeinek napok előtt jelzett kilépése ma csakugyan megtörtént, báró Podmaniczky Frigyes, a szabadalvüpart elnöke ma délelőtt megkapta a kilépők már közölt levelét. Az aláírók névsora annyiban kiegészítésre szorul, amennyiben nincs köztük Bészörmeny Sándor, de Fülöpp Béla szintén csatlakozott a kilépőkhez.

Urmauczy Nándor nyílt levelet intézett választóihoz, tudatva velük a szabadalvüpartból történt kilépését és az elhatározásának okait. Ő, ugymond, elítéli az obstrukciót, de nem követheti a többséget, amikor ugyanoly erőszakos eszközökkel kíséri meg a rend helyreállítását. Szerinte a kormány ideig-óráig talán sikereket is mutathat fel a jobb meggyőződésnek és az a'kotmányos elveknek elfojtásával, de békét, a kiérszakolt helyzetbe való megnyugvást sohasem eredményez. A legközelebbi események be fogják igazolni, hogy ugy az erőszakoskodó parlamenti kisebbség, mint az erőszak eszközeihez nyuló kormány magatartása helytelen és káros volt.

A miniszterelnök mandátuma. Nagyváradról jelentik. Éjtel 11 óra után indult el az a 15 kocsiból álló különvonat Nagyváradról, amely az ugrai kerület küldöttségét viszi fel Budapestre. A küldöttségben mintegy 800-an vesznek részt és reggel érnek Budapestre. A küldöttség reggel kocsiokon megy át a Várba, ahol gróf Tisza István miniszterelnök 10 órakor fogadja a küldöttséget.

Iparosok az obstrukció ellen. Az Országos Ipargyesület végrehajtó-bizottsága a heti ülésén, a rendes folyó ügyeken kívül foglalkozott az egyesületnek a parlamenti obstrukció ellen való állásfoglalásával is. Tudomásul vette a bizottság, hogy a képviselőházhoz a rendes törvényhozási munka felvétele és a sürgős közgazdasági feladatok mielőbbi megoldása érdekében intézett feliratot gróf Zichy Jenő elnök személyesen nyújtotta be a képviselőház elnökségénél; továbbá hogy a feliratot megküldték pártolós végett az összes országgyűlési pártoknak és külön a képviselőház tagjainak. A csatlakozásra felszólított rokontestületek közül eddig a Gyáriparosok Országos Szövetsége, a Magyar Fővárosi Malomegyesület, a Magyar Építőmesterek Egyesülete, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete, a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete, a Magyar Serfőzők Egyesülete, a Magyar Hajózási Egyesület, a Budapesti Kereskedelmi Testület, az Arany- és ezüstművesek, ékszerészek, óratokkésztők és órákos országos egyesülete és a temesvári kereskedelmi és iparkamara foglalkoztak az Ipargyesület által felvetett kérdéssel és mindannyian szükségesnek mondták ki a parlamenti válság által felidézett közgazdasági károkkal szemben való állásfoglalást. A Malomegyesület már maga is benyújtotta a képviselőházhoz külön feliratát, a többi egyesület nagyrésze is megleghangú átirathat jelentette ki az Ipargyesület akciójához való csatlakozását és az egybehívandó országos értekezlethez való hozzájárulását. Így a Gyáriparosok Szövetsége nevé-

ben Chorin Ferenc elnök, a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete nevében Chorin Ferenc elnök és László Pál ügyvezető igazgató tudatták, hogy az állásfoglalást helyeslik és annak idején szintén megfogják tenni a szükséges lépéseket. A végrehajtó-bizottság a jelentést tudomásul vette és kimondotta, hogy a továbbiakról, így az esetleg egybehívandó országos értekezletről a szükséghez képest fog határozni.

A kormány üdvözlése. Marosvásárhelyi törvényhatósági bizottsága közgyűlést tartott, amelynek nagy többsége üdvözölte a miniszterelnököt és a kormányt kinevezetésére és megalakulás alkalmából. A belügy-miniszter leiratát, amelyben Sándor János főispán székelő kormánybiztosnak államtitkárrá történt kinevezését tudatja, a város törvényhatósága nagy lelkesedéssel fogadta és volt főispánját egyhangulag a város diszpolgárára választotta és elhatározta, hogy egy utat Sándor János nevére fog elnevezni. Sándor János belügyi államtitkár hoinap nagy óvációkban részesítik minden oldalról. Tiszteletére 500 terítékű bankettet rendeznek a Transilvania-szállóban.

Marosvásárhely város törvényhatósági bizottsága gróf Tisza István miniszterelnök leirata a mai közgyűlésében a következő határozatot hozta: A közgyűlés a miniszterelnök ur leiratát tudomásul veszi és különös tekintettel arra, hogy súlyos és nehéz politikai viszonyok között vállalkozott az ország fejlődésére annyira kívánatos rend és béke helyreállítására, a súlyos alkotmányválság megszüntetésére, határozatilag kimondja, hogy bizalommal viseltetvén a miniszterelnök ur s a vezetése alatt álló kormány tagjai iránt, ugy őt, mint a kormány minden egyes tagját kinevezetéseik alkalmából feliratolt üdvözlök és a haza javára irányuló működésükben és nehéz feladataik sikeres megoldhatóságában színtes hazafias készséggel támogatt fogják.

Szegedről jelentik, hogy Szeged város mai közgyűlésén perocikig tartó tussal és éljenzéssel 91 szóval 38 ellenében elhatározták, hogy a miniszterelnököt és a kormányt üdvözlök. Az üdvözlök felirat így hangzik: Biztosítjuk nagyméltóságodat, hogy a haza javára irányozott törekvéseiben mi nem az utolsó helyen fogjuk követni és hogy az ország üdvét szolgáló elhatározásainak megvalósításában a mi készséges támogatásunkra bizton számíthat.

Vasvármegye állandó választmánya tegnap tartott ülésében kimondotta, hogy a vármegyei törvényhatósági bizottságának holnap közgyűléséből a következő feliratot írja a miniszterelnökhez: Vasvármegye közönsége mély tisztelettel üdvözlök gróf Tisza István miniszterelnököt való kinevezése alkalmából s kívánja, hogy hazafias vállalkozásával a kormányzat nehéz feladatait közt sikert érhesen el. Vasvármegye közönsége törvényes hatáskörében a kormányt a megzavart alkotmányos rend helyreállítására irányuló törvényes intézkedéseiben mindenkor támogatni fogja.

A szombathelyi kereskedelmi társulata feliratot intézett az állandó választmányhoz, illetve a törvényhatósági bizottsághoz, kérve annak az országgyűléshez való felterjesztését. A felirat a törvényen kívüli állapot megszüntetését sürgeti. Az állandó választmány hosszabb vita után 12 szóval három el is kimondta, hogy a feliratot a képviselőház elre jerteti.

Kis-Küküllő vármegye mai rendkívüli közgyűlésén a kormány kinevezéséről szóló leiratokat tárgyalta és az állandó választmány javaslatára elhatározták a Tisza-kormány üdvözlését és bizalmat fejezik ki iránta. Egyidejűleg Sándor János volt főispánt lelkesedéssel üdvözlöttek.

A szászok a szabadalvüpartban. Mint Nagy-szebenből jelentik, a két nagyszzebeni és a nagy-dicsónói választókörlettel választmányai ma határozta el, hogy belegegyeznek abba, hogy Bruckner, Lindner és Trausenfels képviselők belépjenek a szabadalvüpartba.

Deésy Zoltán lemondása. Deésy Zoltán, Szolnok-Dobokavármegye főispánja, ma lemondott főispáni hivataláról. Deésy Zoltán csak a napokban foglalt ugyan állást az obstrukció ellen, de képviselő korában ragaszkodó hive volt gróf Apponyi Albertnek, s így valószínű, hogy lemondása gróf Apponyi Albertnek a szabadalvüpartból való kilépésével áll kapcsolatban.

KÜLFÖLD

Koerber bukása (?). Brünmből táviratozzák nekünk: Stransky lapja írja, hogy Koerberrel legfelsőbb helyen nincsenek megelégedve s Ausztriában abban a pillanatban beáll a kormányválság, mielőtt Budapestről megjö a híre annak, hogy gróf Tisza István megtörte az obstrukciót. A Koerber-minisztériumot átmeneti kormány fogja felváltani, amely megvalósítja majd azokat a kérdéseket, melyekről Koerber a parlamentben csak írázatokat mondott.

Ausztria-Magyarország és Görögország. Rómából azt a kalandos hírt jelentik, hogy ottani diplomáciai és politikai körökben elterjedt hírek szerint Ausztria-Magyarország, amely Rómával már régebben katonai konvenciót kötött, legközelebb Görögországgal is katonai konvenciót fog kötni, amelynek csak egyetlen oka és célja lehet: Albánia. Ez a konvenció ellensúlyozása annak lenni annak a katonai egyezménynek, amelyet Olaszország kötött Montenegróval hét évvel ezelőtt.

Chamberlain Amerikában. Newyorkból azt jelentik, hogy Chamberlain legközelebb meglátogatja az Egyesült-Államokat és Kanadát. Kanadában három nagy beszédet akar tartani, természetesen a maga vámpolitikája mellett.

Ausztriaellenes tüntetések Olaszországban. Az olasz diákok Olaszország nagyobb városában egyre tüntetnek Ausztria ellen. Tegnap Rómában a quirináli osztrák-magyar nagykövetség előtt, melyet karabinierik őriznek, újabb tüntetést kíséreltek meg, de a csendőrök idejében megakadályozták. Az egyetem előtt reggel a tömeg összeütközött a rendőrséggel. A Dante-Alighieri térület ünnepélyesen tiltakozik a Innsbrucki események ellen. *Barzilai* képviselő a kamerában ez ügyben interpellációt fog intézni *Tittoni* külügyminiszterhez.

Délután megújultak a tüntetések s ekkor már résztvettek bennük a Dalmáciából, Triszeztől s egyéb osztrák vidékekről származó olasz nemzetiségű tanulók is. A tüntetések után a tanulóknak a Puciorra vonultak, hol éppen egy katonabanda játszott. A tanulók felszólítására a banda a Garibaldi-himnuszot játszotta. Egyéb baj nem történt.

A többi olasz egyetemen is tüntettek Ausztria ellen. *Firenzében* megtiltotta a prefektus a csoportosulást, de azért mégis sikerült nyolcszáz egyetemi hallgatónak a magyar-osztrák konzulátushoz eljutni; ott elégették egy osztrák zászlót és élénkeltek a Garibaldi-himnuszot. A rendőrök végül szétverték a tüntetőket és öt embert letartóztattak. *Milanóban* is volt tüntetés; ötszáz egyetemi hallgató szidta az osztrákokat és éltezte az Innsbrucki olaszokat. A rendőrség szétverte a tüntetőket. *Torinóban* tegnap diákgyűlés volt, amelyen Ausztriát gyalázó határozati javaslatot fogadtak el.

A keletázsiai helyzet. A helyzet Oroszország és Japán közt változatlanul feszült. A japán lapok azt sürgetik a japán kormánytól, hogy sürgősen kérjen választ Oroszországtól a még októberben átnyújtott japán indítványokra. Ugy látszik, *mindinkább nehezebbé válik a hadsereg és a flotta túreltelenségének feketartása.* Jól értesült körökben azt hiszik, hogy Oroszország válasza a parlament december 5-én bekövetkező összehívása előtt fog megérkezni. — Egy londoni távirat szerint Oroszország és Japán közt megakadtak a tárgyalások. Oroszország még nem adott választ a japán jegyzékre és ezt egy Angliában kiadott félhivatalos kommunikében azzal indokolja, hogy Koreára nézve nézeteltérés van a két hatalom között. A kommuniké megjegyzi, hogy Oroszországnak 150 ezer embere van Kelet-Ázsiában.

HIREK

Budapest, november 23.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 30 ikán előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Széll Kálmán a D. K. E. közgyűlésén. Széll Kálmán, aki ezelőtt 12 évvel alapította az ország egyik legnagyobb közművelődési egyesületét, a *Dunántúli Közművelődési Egyesületet* és azt elnöki minőségben miniszterelnökként történt kinevezéséig vezetése is, mint e kulturális egyesület *díszelőnöke* részt fog venni az egyesület idei közgyűlésén, amely holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a váci-utcai új városnéző tanácssteremben *Pallavicini Ede* ökrös tükös tanácsos elnöklete mellett. A közgyűlésen *Órkosi Jenő* a magyar nyelvről tart előadást.

— Vilmos császár orvosa. Berlinből jelentik, hogy a laringológiai társaság *Schmidt* tanárt, Vilmos császár orvosát kinevezte disztalgájává. *Frenkl* elnök beszédében azt mondta, hogy a társaság halálját akarta Schmidtnek kifejezni, mert sikerült a császár egészségét helyreállítani. — Egy frankfurti újság azt írja, hogy olyan híreket kapott Vilmos császár állapota, amelyek a hivatalos jelentésekkel homlokgye-

nest ellenkezők. E hírek olyan körökből erednek, ahol alaposan vannak informálva. A császárt a betegség nagyon megviselte. *Frigyes* Károly hesseni herceg és neje legközelebb a császár látogatására Berlinbe utaznak.

— A dán trónörökös látogatása. Fejedelmi látogatója volt ma déljában az alkotmány-utcai törvénytörvényes palotának s az abban levő ügyészégi fogházaknak. *Keresztély* dán trónörökös, adjutána *Holl* ezredes és *Fleischl* Sándor budapesti dán konzul kíséretében ma délben kocsiin a büntetőtörvényesek Markó-utcai bejárója elé hajtottak. A polgári rubát viselő trónörökösben senkinek sejtett fejedelmi személyt. A trónörökös először is kísérőivel együtt dr. *Geguss* Gusztáv főügyési helyettes, a budapesti királyi ügyészség vezetőjét kereste fel a látogatása okán megjegyezte, hogy a magyar igazságszolgáltatási viszonyokat óhajta megismerni. Dr. *Geguss* főügyési helyettes intézkedése folytán dr. *Pataky* Gyula királyi ügyész kalauzolta ezután a trónörökösöt a második emeletre, ahol *Zsitvay* Leó törvénytörvényes elnök fogadta a fejedelmi vendéget. A trónörökös elsősorban az esküdtzéki termet tekintette meg, amelynek modern berendezését dícsérő szavakkal illette. Ezután lementek az első emeletre s betértek az I. számú tárgyalási terembe, ahol *Cseke* Kálmán bíró elnökele alatt egy *Bayer* Antal nevű rovtott multu ember fölött itélkezett lopás büntetése miatt a törvénytörvényesek. A trónörökös kíséretével együtt az újságírók padsorában foglalt helyet s élénk figyelemmel kísérte végig a tárgyalás egész menetét, közbe-közbe sűrűn intézve angolos kiejtésű német nyelven kérdéseket dr. *Pataky* királyi ügyészhez s *Zsitvay* elnökhöz. Mikor a törvénytörvényes *Bayer* Antal fölött kimondotta a két évi fegyházbüntetésre szóló ítéletét, a trónörökös még mindig ott maradt s egy másik bűnügy tárgyalásának elejét is végighallgatta. Ezután a társaság lement az ügyészség fogházába, ahol *Kisfaludy* László fogházgondnok fogadta a fejedelmi látogatót. A trónörökös először megmagyaráztatta magának a fogházépület lekvését, berendezését. Azután pedig kíséretével együtt sorra járta a terjedelmes fogház folyosóit, munkatermeit. Egyik cellában megpillantotta *Bayer* Antalt is, akire az ő jelenlétében szabott ki a törvénytörvényesek két évi fegyházbüntetést. Majd a fogház konyháját tekintette meg. A rab-szakácsok katonás üdvözléssel állottak az óriási méretű főzőüstök előtt, mikor a trónörökös belépett. *Pataky* ügyész megmagyarázta, hogy a rabok ételapját mindennap a miniszteriumban állítják össze.

— Ez nagyon hosszadalmas eljárás lehet. Én mindig az egyszerűsítésre fogok törekedni. — jegyezte meg a trónörökös angol nyelven.

Majd az egyik rabruhás szakácsot kérdezte meg, miért van bezárva?

— Verekedésért! instálom. — szölt a rab.

Ezután *Zsitvay* elnök elmondta, hogy az illető rab részeg fővel egy kocsmában barátját szóváltás után véresre verte s most hathavi börtönnel bünhődik ezért.

A trónörökös kalauzaitól barátságos kézsorítással és köszönetnyilvánítással vett búcsút, ezután adjutánával és a dán konzullal együtt a Sólom-utcaiban várakozó kocsiira ülve, elhajtattott egyenesen a Múcsarnokba. Ott megtekintette a téli tárlatot, különösen *Vágó képe* („Szeged szebb lesz, mint volt”) nyerte meg tetszését; a modern szecessziós iránynak a trónörökös nem baráta.

Azu az Országos Gyermekevédő Egyesület *Egressy*-uti menedékházát látogatta meg a trónörökös, akit *Neuschloss* Marcel ügyvezető alelnök és dr. *Bakonyi* Kálmán igazgató kalauzolták. A trónörökös nagy érdeklődéssel tekintette meg a menedékház összes helyiségeit s a célzerűen berendezett konyha, a szép ebédlő, fürdő, a világos hálóterem, mosdósobák, munkatermek, betegszobák és a többi helyiségek nagyon megnyerlők tetszését s a legszíntibb megelégedést nyilvánította a látottak felett. A trónörökös majdnem valamennyi gyermekkel szóba állott, megkérdezte, mit tanulnak s gyönyörködött a leányok szép kézimunkáiban.

Visszatérően *Fleischl* konzul felhívta a trónörökös figyelmét az izraelita nőegylet leányváraházára; a trónörökös megállította kocsiját s minden bejelentés nélkül meglátogatta az árva-házat és alig győzte diosérni pártját ritkító berendezését. A magas vendég nyájasan elbeszélgetett német nyelven a kis árvalánykákkal és beírta nevét a vendégkönyvbe. Innen a trónörökös a Hungária-szállóba hajtott s ebédjét ma is lakosztályában színyesegde és *Fleischl* konzul társaságában tölthette el. Holnap reggel hagyja el a fővárost s kijelentése szerint nagyon sajnálja, hogy már el kell utaznia, mert *sehöl Európában nem érte oly jól magát, mint Budapesten.*

— Deák Ferenc emléke. Sátoraljujhelyről táviratozzák: *Zemplénevármegye* törvényhatósági bizottsága ma délelőtt díszgyűlést tartott Deák Ferenc szü-

letésének százéves emlékére. A díszgyűlést gróf *Hadik* Béla főispán nyitotta meg. Beszédét, melyben az ünnep jelentőségét tömören és kiválóan találó vonásokkal jellemezte, zajosan megénekeztek. Ezután *Ferenczy Elek* tartotta emlékbeszédét, amelyben a királyi művészt, mint a jövőndő összes nemzedékek boldogulásának egyedül biztos politikai bázisát állította a közgyűlés elé. Az emlékbeszédet jegyzőkönyvbe foglalták.

— Kossuth-szobor-leleplezés. Solt-Vadkertben *Krasznay* Ferenc, a kerület képviselője indítványára gyűjtést rendeztek a Vadkertben felállítandó Kossuth-szoborra. A szoborra szűkséges összegű gyűjtést s *Horvay* János jeles szobrászunk, a Kossuth-szobrok alkotója már el is készítette a szobrot, melynek leleplezése december 6-án lesz. A leleplezési ünnepélyen részt vesz *Kossuth* Ferenc több képviselő és titkárja társaságában.

— Odillon betegsége. *Innsbruckból* táviratozzák, hogy *Odillon* Helén állapotában ma változás nem mutatkozott. A művész nő valamivel jobban érzi magát, de a hűdés tünetei nem enyhültek.

— Alicia hercegné nyilatkozik. Mindenfelé nagy szenzációt keltett az a hír, hogy *Alicia* hercegné, Don Carlos spanyol trónkövetelő második leánya megszökött az urától, *Schönburg-Waldenburg* hercegtől, példáját követően *Elvira* nénejenek, ki annak idején *Falchi* festő társaságában hagyta el családi tűzhelyét. Egy ideig azt se tudták, hogy hová menekült *Alicia* hercegné, míg végre holléte kitűdőtt. *Genoa* mellett *Soriban* fölkereste a hercegnét egy hírlapíró, aki az érdekes beszélgetésről ekként számol be:

Schönburg-Waldenburg *Alicia* hercegné csak hosszasan húzódozás után fogadott és a beszélgetés természetesen azonnal a hercegnéről a világsajtóban elterjedt híresztelésekre terelődött.

Alicia hercegné látható felindulással mondotta nekem hogy hazugság a megszököéséről szóló hír, azokat a lapokat, (az összes lapok a *Berliner Birsencourier* újság nyomán küldték) melyek ezt a rágalmat közölték, perbe fogja fogni.

Ma, így folytatja a hercegné:

— Mikor szeptemberben Rómába utaztam, már el volt köztünk határozva a válás; a herceg beleegyezett, sőt maga is azon volt, hogy a szükséges okmányok mentől hamarabb együtt legyenek. Annnyira nem titokban utaztam el a stadelhoi kastélyból, hogy férjem kikísért a vonathoz. Rómában meglátogattam több bibornokot, hogy a házasság megsemmisítéséhez támogatásukat kérjem. A jövő hónapban már véglegesen fel lesz bontva házasságom.

A hercegné itt elhallgatott és gondolaiba mélyedve, szomorúan nézett maga elébe.

Majd folytatta elbeszélését:

— A stadelhoi kastélyt a hercegnek ajándékoztam, hogy adósságait fizesse eladási árából. Mielőtt elváltunk, ékszereimet is eladtam, hogy a hiteltelőség kielégíthesse. Azóta is többször kért tőlem pénzt a herceg. Egyelőre *Soriban* akarok maradni — folytatta a hercegné. — Itt várom be a házasság felbontását, ezután *Nápolyba* költözködöm.

Végül ismét a mende-mondákra tért át a társalgás.

— Kérem, cáfolja meg a leghatározottabban a megszököéséről terjesztett rágalmakat, amelyeket bizonyosan a herceg sugalmazott. Azt is írják a lapok — mondotta a hercegné — hogy egyszer régebben egy olasz gavalerral, a szeretőmmel automobilon kirándulást tettem Olaszországban. Az a gavalér a *fivérem: Jaime herceg* volt.

Ezzel végződött a beszélgetés. A hírlapíró elbucsuozott a hercegnétől, aztán *Materni* asszonyt kereste fel, aki *Soriba* is elkísérte urnóját. *Materni* né felháborodva mondotta, hogy egy szó sem igaz abból, mintha a hercegné *Materni* iránt érdeklődött volna. Ezt azok híresztelék felőle, akik pénzt akarnak kicsikarni a hercegnétől.

Jaime herceg ma *Soriba* érkezett nővéréhez, *Alicia* hercegnéhez. A herceg automobilon tette meg az utat. *Alicia* hercegné fivérének kezdeményezésére nyilatkozatot küldött a lapokhoz kijelentvén, hogy a szököéséről terjesztett híresztelések valótlanok. Férjének tudtával és beleegyezésével utazott el s nem elégszik meg a válás kimondásával, hanem meg fogja semmisíteni szerencsétlen házasságát, amelyre szülei kényszerítették az ő akarata ellenére. Férje — így nyilatkozott — mindig rosszul bánt velem és megalátozott. Ezért szánta el magát erre a lépésre, amelyért most rágalmakkal illetik.

— Diákharó Bécsben. Bécsből jelentik, hogy az olasz és spanyol egyetemi hallgatók ma tüntetni akartak a parlament épülete előtt. Körülbelül ötszáz diák gyűlt ott egybe, de a rendőrök visszazsorították őket az egyetemhez. Ott már német nemzeti diákok fogadták őket s csakhamar étkelen verkedés támadt köztük, amelybe a rendőrség is beleegyezett. A rendőrök több egyetemi hallgatót letartóztattak.

— **A Petőfi.** Az Adria eltűnt szép hajója csakugyan annak a nagy magyar pótnak sorsára jutott, akinek díszösége nevét hozdorta a magyar tengeren. Nyomtalanul eltűnt és senki sem tudja, merre érte a pusztulás. Fiuméből ugyanis ezeket táviratozzák: *A Petőfi* gőzjáról még mindig nincsen hír, elveszését most már bizonyosra vehetjük, mert ugyanazon napon, október 28-ikán, mikor a Petőfi elindult Messinából Westharteponba, a *Heraldswang* nevű gőzös a trapani olasz kikötőből Kristiansundba indult és ennek elpusztulását konstátálták.

— **Herczeg Ferenc felolvasása.** *Sátoraljvályhelyről* táviratozzák, hogy *Herczeg* Ferenc ma a Kazinczy-Kör estélyén nagy, intelligens közönség előtt humoros felolvasást tartott a hírlapírásról. A felolvasás után zajos ovációban részesítették. *Herczeg* Ferenc a főispán vendége.

— **Légrády Károly a ravatlon.** *Légrády* Károly holtestét még tegnap ravatalra tették lakásának gyászpompába borított do gozozóházában. A koporsón gyermekeinek gyönyörű, babérokból és friss virágokból font koszorúja van, melynek fehér selyemszalagjain a következő ólírás olvasható: Felejtésetlen jó atyáknak — Imre, Marika, Károly, Tivadar, Ottó és Tóni. Budapest székesfőváros közönsége hatalmas babérokoszorút tett le a ravatalra, melyet nemzetiségű selyemszalag ékesít, s ott van a *Pesti Hírlap* munkatársainak, a *Budapesti Újságírók Egyesületének*, a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamrájának* a koszorúja is. A ravatalt sokan keressik, *Légrády* Károly barátai és tisztelői közül. Az első látogatók között volt báró *Bányai* Dezső főudvarmester. A részvételiiratok és levelek ma is százával érkeznek a gyászoló családhoz és a *Pesti Hírlap* szerkesztőségébe. A vasárnap délután 3 órakor végbenem temelésén a halotti búcsuzót beszédet *Horváth* Sándor evangélikus lelkes mondja.

— **Az olasz király elleni merénylet.** Említetük már, hogy egy merénylő köveket hengerített Cherbourgban az olasz király vonata elé. A merényletet azonban még idejekorán észrevették s a köveket eltávolították. *Cherbourg*ből most azt táviratozzák, hogy a helyszíni szemle megállapította, hogy a sín-páron lévő kövek nem akadályozták volna a vonatot, ha ott maradtak, s a vonat semmiesre sem sikított volna ki. A merénylőt, egy *Diot* nevű katonát, ezért nem lehet feltételezt felelősségre vonni.

— **Szakra.** A magyar élelapirodalom a mai nappal új illusztrált lappal gyarapodott: *Szakra* cím alatt, s rögtön hozzá is tehetjük, hogy az új vállalkozásnak semmi köze sincsen a kezdet ugynevezett nehézségeihez. Teljesen kiforrott alakban, frissen, ötletesen, mondhatni nagykorúan pattant ki a *Szakra* s tartalomában és modernségben rögtön odacsatlakozik nyugat-európai hasonmenű társaihoz. A ma megjelent első szám világsan jelzi is a vállalkozás célját. Finom tréfával, szatirikus modorban megrögzíteni írásban és képből minden békés kidomborodó eseményeit s azoknál olyan izletes és csipős szemlel emegéssel is szolgál, amelyek általánosabb érdekűek is, s egy hét múló jeleneteinek a keretén túl is kiemelkednek. A *Szakra* tartalmának az értékéről pedig világosságot vet azoknak az íróknak és művészeknek a gárdája, amely az első számban szóhoz jutott s másokkal megműködve, továbbra is ellátja majd a lapot. *Ambros* Zoltán nyitja meg az írók sorát, következnek aztán: *Gárdonyi* Géza, *Pásztor* Árpád, *Heltai* Jenő, *Molnár* Ferenc és *Csizmadia* Sándor verssel és prózával. Pompás rajzokkal, amelyek kitűnően vannak reprodukálva, *Lélek* Lajos, *Márk* Lajos, a *Münchenben* élő *Kubinyi* Sándor, *Nagy* Zsiga és *Kárthy* György szerepel. Semmi kétség, a *Szakra* diadalmasan foglalja el majd a kávéházak lap-pocait s olvasásával (negyedévre 1 korona 50 fillér, egyes szám ára 16 fillér) gyorsan el fog terjedni. A *Szakra* szerkesztője *Faragó* Jenő, a zurnalistika és a színpad régi, kipróbált munkása.

— **A szerb kongresszus kérvénye.** *Karlovácról* táviratozzák: A kongresszusi választmány elhatározta, hogy a helyben nem hagyott kongresszusi határozatok ügyében előterjesztéssel fog élni a kormányul és követség útján kérvényt terjeszt a felsőre elé.

— **Czirák Béla visszatérése.** *Székesfehérvárról* táviratozzák: Fejérmegye mai rendkívüli közgyűlésén nagy feltűnést keltett, hogy gróf *Czirák* Béla elogradia közigazgatási bizottsági taggá történt megválasztását. Gróf *Czirák* ugyanis 1898-ban lemondott a tisztségről, amidőn a törvényhatóság az egyházközségi javaslatok mellett foglalva állást a kormányban bizalmat szavazott és azóta kapacitálhatatlan volt.

— **Földrendés Bulgáriában.** Szófiában tegnap és tegnapelőtt földrengés volt. Este 9 óra 18 perkor Rilob-köztörvény két heves földrengés észlelték délkelet-északnyugati irányban. Koszarinov faluban a tegnapi nap folyamán több győze földrengés volt.

Ma reggel 5 óra 15 perkor ismét két heves földrengés észlelték. Szófiában magában délután 5 óra 18 perkor három, ma reggel 5 óra 25 perkor egy győze földrengés észlelték.

— **A D. M. K. E. A.** Délmagyarországi Közművelődési Egyesület, melynek a magyar kultúra érdekében kitűzött hatásköre Bács-, Békés-, Arad-, Torontál-, Temes-, Krassó-Szörény-, Csanád- és Csongrádvármegyékre fog kiterjedni, az ország minden részének lelkes csatlakozása folytán immár annyira megerősödött, hogy december 8-ikán megtartja *Szegeden* alakuló közgyűlését. Az alakuló közgyűlést fényes ünnepségek keretében fogják megtartani: a várost fellobogózzák, a színházban díszelőadás, a közgyűlés után a Kass-vigadóban ünnepi lakoma lesz, melyre az ország igen előkelő dignitáriusai is megígérték részvételüket. Minden jel arra mutat, hogy az egész ország közönségének nagy érdeklődése mellett fog december 8-ikán *Szegeden*, az ország nemzeti fővárosában, a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület alakuló közgyűlése leolyni. Az egyesület alakuló ülésén örökös elnökül *Tallán* Béla, vezető elnökül *Rónai* Jenő, alelnökül *Herczeg* Ferencet fogják jelölni. *Csallány* Géza vezérőrnagy állomási parancsnok levélben tudatta a rendezőséggel, hogy az alakuló gyűlésen a honvédtisztikar küldöttségileg vesz részt.

— **Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete** a következő meghívót küldte ezt:

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete december 6-én (szombaton) délután 5 órakor az Első Magyar Általános Tisztviselő Egyet palotájában lévő egyesületi helyiségében (II. Főherceg Albrecht-ut. 11. sz.) rendkívüli választmányi ülést tart, melyre annak tagjai, különösen pedig a vidéki körök tisztviselői és a helyi bizottságok elnökei oly hozzáadással hivatnak meg, hogy e választmányi ülésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek mert az igazgató-választmány a tisztviselő mozgalom egyöntű irányítása s annak a lehetőségnek kizárása végett, hogy egymással ellentétes és a tisztviselők egyetértését veszélyeztető határozatok keletkezzenek és nyilvánosságra hozassanak, a vidéki alakulatok közreműködésére ez alkalommal feltűnően reá van utalva. Ezen igazgatóválasztmányi ülés tárgya: Vidéki alakulatok indítványai a fizetésjavítás ügyében.

— **Halottfosztó leányok.** Borza mas büntényt fedezett fel az újpesti rendőrkapitányság. E hó 25-én ugyanis az újpesti temetőben három sirt találtak fel. Három apró gyermek koporsóját bontották fel s a kis holtestek öszelorgatva bevették a koporsóba. A nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy a sirokat négy gyermekleány tosztotta ki, névszerint *Starcsék* Róza 15 éves, *Kubányi* Teréz 15 éves, *Tits* Teréz 11 éves és *Hipiskovics* Erzsébet 14 éves csavargó leányok. A négy leány szülei a legnagyobb vizonyok között élnek. A leányok naphozzat az utóan csavargotak és csak este járiak haza aludni. Romlottságukban azután a legszörnyűbb bűnre vetemedtek. Felásták a három kis sirt, hogy az apró halottak ékszerreit elrabolják. A koporsókban azonban nem voltak ékszer. *Starcsék* Rózát és *Kubányi* Terézt a rendőrség letartóztatta, a másik két leányka ellen — tekintettel korukra — nem lehetett eljárni.

— **Felruházási ünnep.** A Zrínyi Miklós jótékony asztaltársaság december 6-án a József főherceg szülőháza öszes termeiben hangversenyyel és táncossal egybekötött felruházási ünnepet rendez. A társaság tagjai 12 órakor a Baross-utca 19. szám alatt gyülekeznek; onnét Zrínyi Miklós szobrához vonulnak, melyet megkoszorúznak. A szobornál *Lakatos* Miklós mond beszédet.

A *Jósziv* nevű szegény gyermekeket felruházó asztaltársaság ma este tartotta évzáró és felruházó ünnepét. Megnyitó beszédet *Kohn* Salamon elnök mondott és egyuttal főelővasta az évi jelentést; s ezert az idén 46 gyermeket áttak el teljes téli ruházattal. Ezután *Morzsányi* Károly országgyűlési képviselő emelt szót és örömet fejezte ki a fölött, hogy az asztaltársaság lelkes tevékenységgel teljesíti misszióját. Utána *Eurloch* G. Gusztáv mondott beszédet.

— **Jövendő.** Bródy Sándor előkelő revűje, a *Jövendő* e héten is gazdag tartalommal jelent meg. Az új szám a következő cikkekből áll:

Az erős kéz. — A négróság beszéd. — A parlament öngyilkossága. — Diner-Dénes József: Autonómia és centralizmus baltalom. — Erdős Renée: Kód. — Pekár Gyula: Nagy szerelmek. — Szabo oska Mihály: Összesség. — Mirbeau Oktáv: Bűn. — Uj francia költők. — Emilio de Marchi: A titok. — Szász Zoltán: A demokráta szerelem. — Tolstoj Lev: Háború és béke. — Irókról — könyvekről. — Kóbor Tamás regénye. — Természetudomány. — Természetudomány iparágáról. — Az ó-kor népe kenyere. — A forradalom. — A vallás és a szocializmus. — Két választás. — Az új honvédelmi miniszter az első parlamenten tűz után.

— **Uj postahivatal.** A telefon-hálózat nagyszabójú palotájában december első nap postahivatal és telefon-hivatal nyílik meg. A hivatal levél-, pénz- és

osomagküldemények, ezer koronáig terjedő postautalványok, utánvételek és megbízások felvételére jogosult, továbbá a postatakarékpénztári teendőkkel is meg van bízva.

— **Bankdirektor adoma.** A lefolyt száz tartománygyűlési választás után Ulrich, bankdirektort is bemutatják György királynak. A bemutató így szól: Ulrich, igazgató, a 30-ik tartományi választókerület képviselője...

— **Mitőlé igazgató ön?** kérdezte a király.
— **Azok közül a kevesek közül való, kik még szabadon járnak.**

— **Tehát a jobbfejűtől való, mondotta a király** nevetve.

— **Tündérváros a régi képviselőházban** Még egy hét választás el az országos háznap kiállítás megnyitását, melyet a tüdőbetegség gyógyítóháza alapjára rendeznek és szépen mutatkozik az a panoráma, mely a kiállítást látogatók elébe fog tárulni. Tündérvároska lesz ez hat utóval és egy körül. Minden utasor más-más virágzószobor: lesz pipacmező, orgona- és akácigiet, ibolya, róza és őszirózsa sor. Es e mezők lugasaiban az ország minden vidékéről összegyűjtött háziipari dolgok, mintegy tízezer embernek háziipari munkája. A tárgyak valamennyje alkalmas ajándéktárgy: kínálja őket filléres olcsóságuk, eredetiségük és a napi szükségletnek szánt gyakorlatiasságuk. Árúk pedig semmivel nem több, mint a forgalomba hozott versenyképes árúké, mert az a cél, hogy a háziipart nézője megszerezze s ezen a gazdag lárion tudja meg, hogy mily széles munkamezője van már e téren a szorgos kezeknek. Es ebben a tündérvároskában legvonzóbbak a jótékonyaság meztői, a fővárosi hölgyek, akik az árusítást eszközlik. Eddig mintegy százhuszaj jelentkeztek a nemességünk munkára: *Ador* Zsigmondné, *lovag* *Arlov* Gusztávné. *Berók* Árpádné és *Gyuláné* *Brüll* Gusztávné, *Blaschnek* *Rozsóné*, *Bischoitz* *Artur*né, *Basch* *Beláné*, né. *Böszörményi* *Oszkár*né, *ösv.* *Baliané*, *Bálint* *Sándorné*, *Blassejovszky* *Károlyné*, *dr.* *Dollinger* *Gyuláné*, *Dalmady* *Gyözóné*, *Faragó* *Lipótné*, *Földváry* *Gaborné*, *Földes* *Bejáné*, *Forgách* *Jánosné*, *Feszty* *Árpádné*, *dr.* *Friedmann* *Bernatné*, *dr.* *Gaal* *Jenőné*, *uj* *Erdély* *Sándorné*, *Hallay* *Ferenccé*, *Hegedüs* *Sándorné*, *Hoibauer* *Adólné*, *Herzfeld* *Frigyessné*, *dr.* *Hirsontel* *Antalné*, *Kraemer* *Gézáné*, *König* *Gyuláné*, *Kiss* *Erzséke*, *dr.* *Krenner* *Józsefné* és *leánya*, *ösv.* *Knorr* *Sándorné*, *Kopery* *Döméné*, *dr.* *Mátray* *Gaborné*, *dr.* *Moján* *Nándorné*, *Maszk* *Hugóné*, *Orosdy* *Fülöpné*, *ösv.* *Pulszky* *Agosiné*, *báró* *Pászthory* *Imréné*, *Rapacs* *Radóné*, *Rékely* *Gézáné*, *Schwarz* *Gusztávné* és *Káluáné*, *Békely* *Mihályné*, *Szaccellary* *Györgyné*, *Török* *Sándorné*, *Thék* *Eldróné*, *Vály* *Ernóné*, *Jámbor* *Ilonka*, *Zsilinszky* *Mihályné*.

— **Furfangos család.** A minap *Lederer* *Adolf* és társa *Károly*-körtüli kereskedésébe elegáns fiatalembert állított be s azt mondta, hogy *ö* *Kugel* *Mór*, a *Kugel*-testvérek brádi cég belső tagja s nagyobb megrendelést akar tenni. A *Lederer*-cég már régebbi összeköttetésben állott az említett kereskedőkkel s a fiatalember olyan tájékozottsággal beszélt az üzleti összeköttetésről, hogy nem lehetett kétkedni a személyében. A fiatalembert azután kétszáz koronát kért kölcsön, fölött egy új városi bundát s erősen állította, hogy egy-két óra múlva visszatér. A kereskedő azonban hiába várta. Főjelentésére a rendőrség megállapította, hogy a nála járt fiatalembert család *Erics* *Mór*-nak hívják s alkalmazottja volt a *Kugel*-testvérek brádi cégnek s innen ismerte az üzleti összeköttetést. A szelbános eddig nyolc üzletben járt s mind a nyolc helyen sikerült lépérvinni a kereskedőket. A család erős termetű, arca hosszú, haja fekete, alsó ajakán forradás van. A rendőrség elrendelte országos körözését.

— **A képviselőházi jegyek.** A képviselőházi háznagyhi vátatja a nagyközönséggel, hogy a képviselőházi karzati jegyek mindig csak aznap délután három óráig érvényesek, amely napra azok ki lettek állítva. A délutáni ülésekre a háznagyhi vátal külön jegyeket ad ki, amelyek *Déliutáni ülés* jelzésűek vannak elátva és kizárólag azon nap délutánjára érvényesek, amely napra engedélyeztetettek. A háznagyhi vátal egyben tudatja a közönséggel, hogy ezentul, miután a Haz személyezete a késő esti órákig lesz elfoglalva a Ház ülésén, az előjegyzett karzati jegyeket nem kézbesíteti az előjegyzettek lakásaira, amíg a párhuzamos ülések tartanak. Az előjegyzett jegyek a déliutáni ülésekhez aznap reggel, amelyre érvényesek, már egy órával az ülés megkezdése előtt vehetők át a Ház jelentkezési irodájában vagy a Ház portánánál. A délutáni ülésekre érvényes jegyek szintén egy órával az ülés megkezdése előtt vehetők át mindig aznap délután.

— **Öngyilkos könyvelő.** *Sátoraljvályhelyről* írják, hogy *Eichler* *József* könyvgyári könyvelő ma a lakásához tartozó kamrában felakasztva találták. Levelet hagyott hátra, amelyben bukomsorogtat emilt tettének okául. Lembergen lakó szüleit értesítették az esetről.

— **Csalás a jótékonyaság cégére alatt.** A *Tabitha* jótékony cégerelet nevével egy családanda rutul visszasz. Felkeresik ugyanis a jobbmodu embe-

Figyelmeztetés. Gyászuhatát 4 óra alatt készít **SZÓKE és KOVÁCS**
ELSŐ MAGYAR NŐI GYÁSZRUHA KÉSZÍTŐ VÁLLALATA
Most: IV., Váci-utca 25., a régi Városház-tér sarkán.
TELEFON 14-73.

reket és az egylet számára pénzt gyűjtenek. Az elnökség ez uton is figyelmezteti a közönséget, hogy ne üljön fel a csalónak, hanem az illetőt adja át a rendőrségnek.

— **Benitens elüljáróság.** Krassó-Szörény megye moldvai járásának *Macseeve* nevű községben a nép lázong a hatóság ellen, mert a községnek egy kopár területét nem akarják befásítani. Az elrendelt befásításnál a községi elüljáróság megtagadta közreműködését, mire a főlizoligabiró az elüljáróságot felfüggesztette és midőn a képviselőtestület felszólította, hogy gondoskodjék helyettesítéséről, a képviselőség ezt megtagadta. Oly módon viselkedett a nép, hogy a főlizoligabiró és az odaérkezett állami bíró kénytelenek voltak távozni és most karhatalommal fogják a hatósági intézkedéseket és a befásítást végrehajtani. A jövő kedden 75 oszondórral meg a főlizoligabiró a községbe. Úgy hiszik, hogy a népet bujtogatják.

— **Az ácsok sztrájkja.** A budapesti ácssegédek, akik e hét elején egyes ácsmestereknél megszüntették a munkát, ma kimondták az általános sztrájkot. A sztrájk története az, hogy az idén, július 7-ikén megállapodtak az ácsmesterek és a segédek s a vitás kérdéseket akképp rendezték, hogy a mesterek a bért évről-évre az eddigi 28 fillér helyett 36 fillérré emelték, azzal a kikötéssel, hogy ez a megállapodás mindkét félre nézve kötelező 1904. március 19-ikéig. Együttal kikötötték a segédek azt is, hogy a határidő lejártá előtt a jövő évi minimális bérösszeg újabb megszabása miatt a tárgyalások megindíttassanak. Az ácssegédek már október végén memorandumot nyújtottak be az ácsmestereknek, amelyben kifejezték újabb kívánásukat az egyszersmind követték, hogy ezt a memorandumot hat nap alatt intézzék el. Az ácsmesterek késznek nyilatkoztak arra, hogy a memorandumra válaszokat nem ugyan hat nap alatt, de november végéig megadják, mert a dolgok nem tartják olyan nagyon sürgősnek, mivel nem mostani, hanem létező mulva bekövetkező terminusról van szó. A segédek ezt a határidőt nem várták meg, hanem egyes ácsiparosoknál már november 20-ika táján megszüntették a munkát. Az ácsok iparügyi felügyelősége a segédek szakgyejesületét, hogy a sztrájkolókat szerződösszegést követnek el, de a segédek egyre több mesternél hagyták abba a munkát. Erre a IV. kerületi elüljáróság úgy a mestereket, mint a segédeket békéltető tárgyalásra idézte s megállapította, hogy a segédek a kötött szerződést megszegték és sztrájkmozgalmuknak semmi jogos alapja nincs. A tárgyaláson jelen volt mesterek még egyszer kijelentették a segédeknek, hogy ha a sztrájkot azonnal megszüntetik, akkor december 5-én megkezdik a memorandum tárgyalását és legkésőbb 25-éig befejezik. Azt eleve is megmondták, hogy az eddigi munkabért egy mesternak sines szándékában leszállítani. A segédek azonban a tárgyalás folytatását megtagadták és kimondták az általános sztrájkot. A budapesti ácsmesterek ennek következtében mai ülésükön teljes szolidaritást vállaltak egymással.

— **A Kerespest-ut novváltoztatása.** A Kerespest-ut kereskedői és iparosai tudvalevőleg mozgaht indították, hogy ez ut neve megváltoztassék. Holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor a kerespest-uti kereskedők és iparosok nagygyűlést tartanak az Erzsébetvárosi körben (Royal-szálló).

— **A csoda-szén.** Bemutatták ma szerkesztőségünkben egy csodálatos szénaját, amelyet külföldről hoztak be Magyarországra és amely az idén kerül először forgalomba. Ezt a csoda-szénét *Ise* briketnek hívják. Franciaországban Angliában, Belgiumban és Németországban már huszonnyolc éve minden előkelő háztartásban mint a legkiválóbb fűtő- és tüzelőanyagot ismerik és két év óta Bécsben is óriási mennyiséget fogyasztanak ebből a briketfajtából. Különösen Németországban, ahol a porosz-szén hazája van, tett ez a csoda-szén óriási hódításokat és ha az *Ise Bergbau Actien-gesellschaft* legutóbbi kimutatását vizsgáljuk, azt látjuk, hogy a múlt 1902-ik évben az *Ise* briket termeléséből egyedül Berlin tizenegy millió mázsát használt föl. Ismerve a németek és különösen a német gazdasszonyok takarékoságát, fel kell tételeznünk, hogy az *Ise* briketvel való fűtés a legtakarékosabb és legjobb.

(x) **Használjon Kerpel** kézfinomító folyadékot. A kezét 3 nap alatt bársonysimává és hófehérré teszi. 1 üveg 90 fillér. 4 üveg rendelésnél franko, Kerpel gyógyár, Budapest, Lipót-körút 28.

(x) **A Krieger-féle akácia.** Szépitő-szerek Páris, London, Milánó, sőt Amerikában is el vannak terjedve. — Hatásuk oly bámulatos, hogy még a legnépesebb külföldi szépitőszereket is teljesen kiszorítják. Kaphatók a Korona gyógyszertárban, Budapest, Kálvin-tér.

(x) **Legszébb karácsonyi ajándék** a serdülő fiatalok részére *Hock* János most megjelent új ifjusági *Imakönyve*. Ára vászonkötésben 2 korona, diszes bőrkötésben 4 korona 50 fillérrel 15 koronás mindenféle kivételben és árban. Minden jobb könyvkereskedésben kapható.

A hó.

I.

Tavaly éppen ily időben,
Becsüleiszavamra mondom,
Mert szerkesztőim jóvoltából
Minden évben ez a gondom,
Szentén hódalokat írtam,
Mert — éppen ez a megható,
Tavaly éppen ilyen tájban
Hullott először a hó.

S ha azt hiszik, hogy ez tréfa,
Ít a régi éviolyam.
Melyben minden hősésnek
Minden évben nyoma van.
Nézzeik oit meg ezt a napot,
Ezt a napot s ezt a lapot
S megláthatják, hogy Budapest
E szép napon havat kapott,

Huszonnyolcot írvnk máma,
S tavaly, hogy havazni kezdőt,
Huszonhétre esett kérem
Ez a nevezetes kezdet,
És hogy fónn hazudtam, kérem,
Enek joga megvan nálunk,
Mert ez, — Névy így tanítja,
A költői szabadságnak.

II.

Végigsüvöltött jeges sóhajával
A szomorú tél sápadt asszonya,
S fehér leplet öltött legott a város,
Lón hervadásnak szomorú hona.

Csatak az utcán, csatak a szivekben,
Mert a fehér hó, végül, ah l csatak
És lesz belőle a járdán lefolyva,
Oh emberélet!... zürös sárpatak!

A tél, a tél,
A lelkeim töle fél,
A fákon ninosen már levél,
Oh szép nyár, hova levél?
Búsán fűtülly a szél,
A szél, a szél, a szél,
Bús sóhaj hangja kél,
Fél mindenki, ki él,
Ah, csak gyászról beszél,
Vígyságot elkérel,
A szél, a szél, a szél :::

3.

S bár benned, olvasó, a dühnek lángja forr,
Ez a szeessziós, modern irmodor,
Modor, modor, modor :::

III.

Hogy is mondta Verlaine?
Oh mert ez a való,
S jövőre majd sóhajtuk:
— Hol a tavalyi hó?

FŐVÁROS

(*) **A községi választás.** Az igazoló választmány *Mérő* János elnökésével ma tartott ülésén tárgyalta a községi választás eredményét. A verifikálás során fölvetették azt a kérdést, hogy mit csináljanak *Légrády* Károly megválasztásával. *Morsányi* Károly azt vitatta, hogy a választásnyak azt az állapotot kell vizsgálnia, amely a választás napján volt. *Légrády* Károly a választást követő napon halt meg, tehát már megválasztott bizottsági tag volt s így helyébe a legfőbb szavazatot kapott póttagot kell behívni. Hosszabb vita után a választmány így is határozott. A választmány mostani határozatát nyolc napra közzemlére teszi ki. Addig fel lehet szólaini a választás ellen. A választmány december betekidőn tárgyalja a felszólalásokat s verifikálja véglegesén azokat, akiknek a választása ellen nem szólainak föl.

(*) **A budai Várkert-part vasutja.** *Kollár* Lajos a Várkert-parti villamos vasutvonal megépítése tárgyában indítványt terjeszt elő a szerdára kitűzött közgyűlés elé. Egy vegyes bizottság összehívásán kívül az a kívánás, hogy intézzenek fölterjesztést a pénzügyminiszterhez, hogy ennek a vonalnak a megépítéség ne engedélyezzen a Lánchidon olyan nagyobb munkálatokat, amelyek a hid elzárását tennék szükségessé. A tanács az indítványt pártóló értelemben terjeszti a közgyűlés elé.

(*) **A napközi otthonok segítése.** A Gyermekbarát-Egyesület a hetedik kerületi napközi otthonok-

nak is fölajánlotta, hogy bizonyos számú iskolásgyermeknek ingyen ebédet ad. *Ehrlich* G. Gusztáv tudatja az egyesülettel, hogy a hetedik kerületi társadalom a maga erejéből is el tudja látni ebédrel a szegény gyermekeket. Arra kérte tehát *Rács* Károlyt, az egyesület alelnökét, hogy a VII. kerületnek szánt segítséget adja az első és harmadik kerületnek, ahol a társadalom nem tudja ellátni a szegény gyermekeket.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **József Ágost főherceg a Népszínházban.** József Ágost főherceg ma végignézte *Verő* György *Menyecskehé* című darabjának második előadását. Kevéssel az előadás megkezdése után érkezett a színházba, ahol *Porcsolt* Kálmán igazgató és dr. *Fodor* Oszkár titkár fogadták. Nagyon örvendek — mondotta a főherceg az igazgató üdvözlésére — hogy ma népszínművet játszanak; a népszínművek többet érnek az operettnél, igazán kár, hogy oly kevés népszínművet írnak, mert ami kevés népszínművünk van, az csakugyan nagyon jó. A főhercegnek az előadás, különösen *Blaháné* pompás alakítása nagyon tetszett.

** **Nemzeti Színház.** A *Nemzeti Színház* legközelebbi ujdonsága *Szitra* két kisebb színműve lesz. Az egyik egyfelvonásos és *Tépelt láncok* a címe, a másik kétfelvonásos, a címe: *Káprázak*. — Kedden, december hó 1-én *Vörösmarty* Mihály születésnapján a Nemzeti Színházban *Csongor* és *Tünde* kerül színre *Erkel* Gyula zenéjével, a következő szereposztásban:

Csongor — Pálffy, a fejedelem — Bakó, Kalmár — Ujházi, Tüdös — Gál, Duzzog — Szóka, Berreh — Nádaí B., Hurrah — Latabár, Balga — Rózsashegyi, Tünde — Főnök Irma, Ima — Ligeti Juliska, Mirigy — Jászai Mari, Ledér — T. Vizvári M., Éj — Fái Szeréna, Nemtő király — V. Molnár R.

A darabban előforduló tündértáncot az Országos Színművészeti Akadémia nőnövendékei táncolják.

** **Az Opera ujdonsága.** Peceni *Tosca* című háromfelvonásos dalmián, melynek szövegét *Sardou* hasonimí drámája után *Giucosa* és *Ilicia* írták, kedden, december 1-én kerül bemutatásra. Puccini ezt a dalművet mintegy négy év előtt írta s azóta Olaszország minden számottevő színházban nagy sikerrel adták elő. A mű Olaszországon kívül tavaly télen először *Drezdában* került színre, nemrég pedig a párisi *Opera Comique*-ben rég nem látott sikerrel adták. A *Tosca* az Operaházban elsőrangú szereposztással, teljesen új díszletekkel és jelmezekkel kerül színre *Máder* igazgató vezénylete alatt. A főszerepek *W. Krammer* Teréz (*Tosca*), *Anthes* (Cavaradossi) és *Tukás* (*Scarpia*) kezében vannak. Közreműködnek még *Hegedűs*, *Kornai*, *Gábor*, *Váradi* M., *Szémere*, *Kárpát*.

** **Népszínház.** A *Menyecskehé* a jövő héten, kedden, csülörtökön, szombaton és vasárnap este kerül színre — *Béldi* Izorak *Bonaparte* című drámáját a jövő héten mutatja be a Népszínház. — *Faragó* Jenő és *Barna* Lásó operetteje, a *Casanova*, mely 38 estén át volt elsőrangú vonzó műsordarabja a Népszínháznak, a jövő vasárnap első ízben kerül színre mérsékelt helyárák mellett délutáni előadásban, a harmas fő női szerepben *Küry* Klárával, aki ezt az operettet diadalra segítette. — *Ermete* *Novellével* előzetes szerződést kötött *Porcsolt* Kálmán igazgató, melyszerint december 14. és 17-ike közt négy estén játszáná el a nagy művész legkitűnőbb szerepeit. A vendégszerelési engedély ügye most van a népszínházi bizottság előtt, amelynek előbb a helyárák mérsékelt emelése iránt határozni kell. — *Németh* József a miskolci színház igazgatója, aki kiváló erőssége volt a Népszínház művészgárdájának, legközelebb több estén át lesz vendége a Népszínház színpadának, ahol nagy sikereit aratja.

** **Színházaloi előadás.** Az Országos Színpész-Egyesület színésziokájának növendékei ma déután három egyfelvonásos keretében bemutatják képességeiket a Vígyszínház színpadán. Először *Makai* Emil *Robinsonok* című vígjátékát játszották öszszevágó, szép előadásban, utána egy kis operettet, végül egy vidám bluetett adtak. A növendékek közül intelligenciájával és színpadra termett alakíthatóságával elsősorban *Felerdi* Andor tűnt ki, aki befejezett tudással játszotta el egy klasszikus beszédű ör szerepét. Mellette elismerés illeti meg mulattató játékáért *Huszár* Károlyt, *Bársony* Ilona drámai akcentusaival hatott és ügyesen beszélt kis szerepében *Tarnai* Szeréna. Az iskola operettjátékai közül *Abrai* Irén kellett figyelmet biztos, temperamentumos játékával és kellemes hangjával, *Balás* Márton érces tenorjával. Taps volt bőven, a közönség melegen fogadta a növendékek debütjét.

** **Vígyszínház.** A Vígyszínház jövő heti műsorát változatosan állították össze. A *Flirt* nagysám mellett a *Csodagyermek* is szerepel. A *Flirt* nagysámmal párhuzamosan elkészült a színház *Grassai* és *Groissel* *Az aranyhíd* című bohózatával. Az ujdonságok csülörtökön, december 3-án adák először. *Az aranyhíd* *La Passerelle* oimen a párisi *Vaudville* színházban *Réjane* asszonynyal nagy sikert aratott. Nálunk a női

Keleti-szönyegegyek

nagy választékban, olcsó, szabott árak mellett

Agóbián és Adorján
IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota).

őszerepet Varsányi Irén játszza, a férfi főszerepek pedig Góth és Hegedűs kezében vannak. A heti műsor így alakul: Hétfőn *Flirt nagyszám* kedden *A csodagyermek* szerdán este és vasárnap délután *Flirt nagyszám*, csütörtökön kezdve a hét végéig *Az aranyhíd*.

Kamarahangverseny. A Grünfeld-Berkovics-Sopronyi-Bürger-léle vonónégyes-társulat vasárnap, 29-ikén a Corvin-terti vízadó nagyertermében kamarahangversenyt rendez a Budapesti Könyvtár-Egyesület javára. A hangversenyen *Bérvényi Aladár* zongoraművész is közreműködik. Jegyek 3, és 1 koronáért kaphatók.

Magyar Színház. Holnap, vasárnap este éri meg *Sztojanovics Jenő* és *Falk R. kárd* nagy operetteje, *A kis kofa* tízedik előadását. A jövő hét minden estéjén a *A kis kofa* adja csütörtökön délután ifjúsági előadást — rendkívül mérsékelt belyárak mellett — *A Drótos* kerül színpadra. Mindkét vasárnap délutánján — holnap is, a jövő héten is — a *Tavaszi* kerül színpadra. A Magyar Színház erősen készül *Mérei Adolf* verses ifjúsági darabjára a *Toldira*, amelynek bemutatását a következő né. csütörtökre tervezik. A cimszerepet B. Szabó József, Pirokát R. Maróthy Margit asszony játszza. A többi főszereplő: Szikláiné, Tomcsányi Rácz, Batta Emma, Rácz Margit, Tollagi, Fenyéri, Iványi, Heitai, Gömöri, Farkas.

Királyszínház. A Királyszínház két új darab bemutatására készül. Az újdonságok a *Ghettó* Hevermans hollandi írónak, a *Kemény* szerzőnek drámája, amelybe a új színház drámai szemérméte fog bemutatkozni és *Lysistrata*, Lincke operetteje, amely *Marionetten* címen is fog színpadra lépni. Sorrendben a *Marionetten* előjáték a *Ghettó* után kerül színpadra.

Hangversenyek. Vecsey Ferencnek, a tízéves hegedűművészek tegnap új óriási sikere volt, hogy általános kívánságra külföldi utja előtt még egy hangversenyt rendez december 4-ikén a Vigadó nagyertermében. — *Sauer* Emil Chopin-estéje iránt, amely szombat, december 6-ikén este 7 1/4 órakor lesz a Fővárosi Vigadó kistermében, nagy az érdeklődés. A művész ez estételen a következőket fogja előadni: Chopin Szonáta 68. mű, Impromptu 36. mű, 2 Etüdes Nocturne G. 272. sz. és 272. sz., Szonáta 35. mű, Beethoven G. 23. 18. keringő, Berceuse és Polonaise G. 53. — *Halácsy* Irma hegedűművésznő és *Páhlen* Rikárd zongoraművésznő hangversenye szombat, december 6-ikén lesz a Royal-szálló termében. — *Schuman-Sleink* dalestéje csütörtökön december 3-ikén este 7 1/4 órakor lesz a Royal-szálló termében. Jegyek a koncertekre a *Harmonia* zenemű és zongorakereskedésben kaphatók. — *Steiner* Irén zongoraművész zongoracsaléjé hétfőn, november 30-án lesz a Royal-szálló termében. — *A Hubay-Popper-Kemény-Szerémi* vonós-négyes társulat harmadik estéje hétfőn, december 7-én lesz a Royalban *Carreno* Tercita zongoraművésznő és *Muhr* Gyula dalénekes közreműködésével.

Rendkívüli érdeklődés mutatkozik a december 2-iki IV-ik filharmoniai hangverseny iránt. A hangverseny *Dohnányi Ernő* Brahms II. zongoraversenyét fogja előadni. *Berlioz Grande symphonie funèbre et triomphale* az *Zenekezelők* és a *Budai Dalárdá* énekora is közreműködnek. Mint újdonság a *Gluck-Mottl*-féle *Ballet suite* szerepel, megnyitja szám *Weber: Oberon nyitánya*. — A Grünfeld-Bürger-társaság III-ik hangversenye december 6-án lesz a Royalban, *Szamosy* Biza, ezáltal először szerepel a hangversenyteremben. Műsorban vannak: *Csajkovszky* zongora-hármasa, melyet *Rubinstein* Miklós zongoraművésznek ajánlott a szerző és *Herbek* vonónégyese. Jegyek Rózsavölgyi és Tárjánai kaphatók.

Malcher Rezsónek Budapest kedden, december 8-án lesz az első hangversenye *Dienl* Oszkár közreműködésével. *D'Albert* Jenő hétfőn, december 4-én ad hangversenyt. *Gandolfi* Ettore legközelebb egy budapesti kaszinó vendége is lesz, mielőtt első dal-estéjét rendez a Royalban pénteken, december 18-án. A koncerteket *Mery* Béla zeneműkereskedése rendezi.

Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésben, Budapest, Károly-körút 26. Teljes operák és operettek szövegével, énekhangra, zongorakísérettel; Bizet, Carmen 10.40 K. Wagner Walkür 14.40 K. Tannhäuser 14.40 K. Lohengrin 10.80 K. Gounod, Faust 14.40 K. Poldini, *Cavalleria* és a királyi 5.40 K. Zongorára két kézzel, Wagner összes operái. Paraszbecsület 6 K. Verdi, Requiem 4.60 K. Offenbach, Hoffmann mesei 9.60 K. Orpheus 4.80 K. *Újdonságok*. Strauss. *A tavasz* 6 K. *Egyszer*, *A vándorlegény* 4.80 K. Lehár: *A drótos* 6 K. Operettek magyar szöveggel két füzetben. Aranyvirág 6 K. Vándorlegény 6 K. Tavasz 6 K. Legkedveltebb keringő 2.40 K. Drótos 2.40 K. Luna keringő 2.40 K. Cake-Walk 1.80 K. *Wer kein Feld hat der biebt z'haus* legnépszerűbb bécsi Gassen-nauer 1.44 K. Fütty, kuplé a Tavasz 1.80 K. *Wan's Herz* a Fensler hátt 1.80 K. *Droner* und *Drüber* 1.80 K. *Aletter*: Légyott intermezzo 1.80 K. Lincke: *Glühwürmchen* 2.16 K. *Es war einmal* 2.16 K., mindkettő kapható magas, közép és mély hangra. Legújabb 101 magyar népdal cigányos modorban 3 K. Teljes operákat, operetteket és klasszikus zenét állandóan veszek a legmagasabb ártért. Könyv- és zeneműgyűjteményeket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

MŰVÉSZET

□ **Az új művészi szalon.** *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi-ministeri államtitkár ma megtekintette a *Könyves Kálmán* tárlatát és örömeinek adott kifejezést a főútt, hogy végre van egy magyar művészi szalon is. A kiállítás iránt nagy az érdeklődés s már eddig is több képet vettek meg.

□ **A művészet mostohái.** A Műcsarnok kiállításain évenként kiostozásra kerülő képzőművészeti ösztöndíjakat eddig csak festők és szobrászok közt osztották ki az építőművészek teljes mellőzésével, pedig a művészet egyik mecenásza, *Rudics* József, alapítólevelében kikötötte, hogy építőművészek is részesüljenek az általa alapított ösztöndíjban. Bár a napjainkban uralkodó s bizonyára ezentul meg is maradófelfogás szerint az egyes művészeti területeket elválasztó határ teljesen elmosdott vagy az iparművészet, mint az építészet épp olyan művészet s épp annyi fantáziát és invenciót követel, mint például a festészet vagy a plakát, vagy a rézkarc, az eddigi eljárás ellen talán nem volt kifogás emelhető, mert a festők és a szobrász nálunk ezélt meg nem élhetett támogatás nélkül, építőművészet pedig alig volt. Ma azonban alaposan megváltoztak a viszonyok. A festők és szobrászok úgy ahogy megélhetnek a tárlatokból vagy privát megrendelésekből, számos kiváló fiatal építőművészünk azonban csak nagyritkán jut megrendeléshez a nagy versenyen folytán, ha csak nem akarnak pallermunkát végezni. Fiatal építőművészeink tehát itthon nem fejlődhetnek, külföldre menni pedig, hogy ott tapasztalatokat szerezzenek, nincs módjuk. Pedig erre lenne a legnagyobb szükségük. Ez ember külföldön lépten-nyomon találkozik oly francia, angol, német, norvég s egyéb nemzetbeli fiatal építőművészekkel, kik ösztöndíjjal a zsebükben s helyhez nem kötve, kényelmesen tanulmányozhatják a külföld újabb vagy régebbi építészeti remekét. Csak magyarul nem találkoznai sehol. Vagy ha igen, ez minden ösztöndíj nélkül csakis a maga rizikójára vág neki a nagy világnak. De ekkor sem járhat be országokat, nem tanulmányozhat műemlékeket, mert nem lévén anyagi jával megélvélve s nem részesülvén semmiféle ösztöndíjban, irodába kell beállania, amely őt tartson egyetlen városba köti. A Képzőművészeti Társulat igazgatóságának művészeti tagjai bizonyára belátják az állapotnak a visszességét s tarthatatlanságát, és a rendelkezésére álló ösztöndíjakból ezentul bizonyára juttatni fognak fiatal kiváló építőművészeknek is, hogy a külföld műemlékeit tanulmányozhassák s visszatérve tapasztalataikat a magyar építőművészet javára fölhasználhassák.

□ **A Magyar Iparművészeti Társulat** választmányára *Ráth* György főrendiházi tag elnökéssel ülést tartott, amelyen felolvasták *Wlassics* Gyula volt közoktatásügyi miniszternek levélét, amelyben elbucszik a társulattól. A választmány külön levélben bucsuzik el a volt miniszteről. Hasonlóképpen felolvasták *Berezovics* Albert közoktatási miniszternek leírát, amelyben értesíti a társulattól, hogy átvette a minisztérium vezetését s a társulat támogatását kéri. A választmány élénk örömmel fogadta a leíratot s üdvözlő feltevést intéz a miniszterhez, aki egyik legrégebbi alapító tagja. Együtt megemlékezett a választmány *Láng* Lajos volt kereskedelmi miniszteréről, aki minisztersége alatt hathatósan pártolta az iparművészetet. *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszterhez pedig üdvözlő feltevést intéztek s felajánlják a Társulat közreműködését a miniszter iparfejlesztési akciójához. Ezután az elnök részletesen ismertette a st.-louisi kiállítás magyar osztályának rendezése dolgában történt intézkedéseket. Nevezetesen, hogy a kereskedelmi miniszter a magyar csoport és a Társulat hivatalos képviselőjének kinevezte dr. *Szögyény* Györgyöt, a minisztérium newyorki kereskedelmi szakutódját, aki a hely kérdésének rendezése végett már el is utazott St.-Louisba. E kérdés eldöntésétől függ, vajjon az iparművészet a képzőművészettel együttesen a kiállítás műcsarnokában, vagy attól elkülönítve az iparszarnokban fog-e szerepelni. A főváros is válogatot kollektívával vesz részt a kiállításban, amelyben a főváros ismertető díszes füzeteket osztogatnak. Nagy lelkesedéssel fogadta a választmány az Országos Ipar-egyesületnek határozatairól szóló átiratát, amely eltilti az *obstrukció*! Ennek nyomán a társulat külön feltevést intéz a képviselőháznak. A képzőművészek átiratát, mely szerint a jövőben a társulat a képzőművészeti társulattal együttösen rendezzen kiállításokat, meleg rokonszenvvel fogadta s bizottságot küldtek ki a részletek megbeszélése végett. — Az idei karácsonyi kiállításnak ünnepélyes megnyitását december 6-ára, szombatra, esti 6 órára tűzték s arra küldöttséggel meghívják a közvetlenül érdekeltektől válassz és közoktatásügyi s kereskedelmiügyi minisztereket. — A Magyar Jelzálog Huelbank 500 koronára a társulat alapító tagja lett, továbbá, hogy ujabban 37 új rendes tag lépett a társulat kötelékébe.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Irodalmi emlékek** *Kazinczy* Ferenc korából. A Nemzeti Múzeum rendezte ismeretterjesztő előadások sorozatában ma este dr. *Esztegar* László múzeumi könyvtár-őr tartott érdekes előadást a Kazinczy-korabeli irodalmi emlékekről. A felolvasó elsősorban a magyar irodalom új születésének néhány vonását ismertette Kazinczy irodalmi tevékenységével kapcsolatban. Az előadó megemlít azután *Kazinczy* Ferenc irodalmi pályáját mint a nyelvújítás vezérért és megemlékezik arról a keserűségről is, mely *Kazinczy* Ferencet pályája végén érte, midőn Bajza a hazafiság nevében megtámadta őt *Pyrrker* egri ersek német költeményének lefordítása miatt. A Bajza álláspontjának tisztogató szigorúságát bizonyítja az az érdekes levél is, amelyre dr. *Esztegar* a bécsi udvari könyvtárban végzett irodalomtörténeti kutatásai köz-

ben akadt, s amelyből kitűnik, hogy *Kisfaludy* Károly is le akarta fordítani az ersek művét. Kazinczy néhány művének és kéziratának vetített képek útján való bemutatásával fejezte be előadását, amelyet a nagyszámban megjelent hallgatóság élénk tetszéssel honortál.

□ **Emlékek.** Ilyen című kötetbe gyűjti egybe verseit *Bródy* Mihály, a fiatal poétanemzedék ismert tehetségű lírikusa. Nem jár taposott utakon, de nem is hajszolja az eredetiségkedés végtelét, Versei filozofikus mélység vonul át s a kültői formák szép gondolatokat elevenítenek meg. Költemény-kötetnek bizonyára nagy lesz az olvasóközönsége. Előfizetések a szerző címére (Kerepesi-ut 25.) küldendő; a verses könyv szép kiállításban jelenik meg januárban, ára két korona.

□ **Új ídők.** A hatvanéves *Kiss* Józsefet ünnepli az *Új Idők* legújabb száma. Két kitűnő költőnk, *Abrányi* Emil és *Endrődi* Sándor szólnak hozzá szép költeményben; sőt *Kiss* Józsefnek is új verse disziti a számat. Az *Új Idők* ezenkívül bemutatja az új magyar miniszterek feleségeinek arcképeit, hat képet a Műcsarnokból, a kis *Vecseyt*. A szövegét *Ritók* Emma, *Kiss* József, *Herzeg* Ferenc, *Lyka* Károly, *Tábori* Róbert, *Nagy* Endre, *Kern* Aurél írta. Akik meg akarnak ismerkedni *Herzeg* Ferenc e kitűnő képes hetilapjával, azoknak a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. sz.) ingyen küld mutatványszámot, ugyanott elő lehet fizetni a lapot negyedévi 4 koronáért.

□ **Kis Lap** A *Kis Lap* ezen a héten ismét bőséges tartalommal jelent meg. Van benne minden, ami a kis olvasók kívánságát kielégíti. Elbeszélések, versek, mese, ismeretterjesztő közlemények, gyönyörű képek, rajzok, tányok, rejtvények és ez a sok minden egyéb egész hére elátja a gyermekvilágot szórakoztatóval. A *Kis Lap* előfizetési ára negyedévre 2 korona, mely összeg a kiadóhivatalba (Kerepesi-ut 54.) címzendő.

Ha én irhatnám...

Tiéték a sár, mi rám padát
Az eget víró harc alatt;
Enyém az elbukás csupán
A betevő falat után.

Királyok torán mi megmaradt,
Homórnak dobták a csontokat;
Ti, a görögnek görögbe,
A csontot is elszedtitek.

Királyunk jöttem, úgy küldtetém,
S köldusként megyek el innen én;
De sírkövenem szép szavak
Sokat, nagyot tódítanak.

Hazugság mind. — Ami igaz
Soha sírkőre nem véssék azt.
Ha én irhatnám, másképp írnám,
Szomorú leltem belesírnám:

Szabad szákmány volt a hazában,
Kitagadt, szegény, hazátlan;
A sír tán nyugtot ad neki,
De lehet, az is kivétl.

Kiss József.

Nyitlér.

Forman
nátha ellen.
Klinikailag kipróbálva
és orvosok részéről
több oldalról valóban
eszményi náthaellenes
szereket kijelentve.
Nátha meglepő!

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **kiszáradt, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és bürhajtásban**. Biztos védelem szűrhíg és elmevagy ellen. 15 év óta kiáll próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének, **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésmintéze van **Budapest, V., Váci-körút 18. szám a.** Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levele válaszol. — Betegket intőzetben kívül is kezel. Nehéz betegnek legbiztosabb gyógymód.

Málnási Mária-forrás

Természetes ásványvíz és szarvanyvíz.
A lélegeztetők és bélihuzam hurutos bántalmainál ugyint: gyomorégésnél pártalan hatású.
Budapesti vezérképviselet: **Nadas** Márton **Dessewffy**-útea 41. Telefon: 238. Kapható **Lux** Mihálynál **Múzeum-körút** 7. Telef. 672. és minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerkereskedésben. Kútelőző: **Brüssz**.

AZ ELŐKELŐ CÉGEK KARÁCSONYA

A főváros elsőrangú cégeinek karácsonyi vására.

A főváros elsőrangú cégeinek karácsonyi vására jelentékeny előnyöket nyújt a vevőközönségnek. A legszolidabb üzleti elveken alapulnak ezek az előnyök, amelyeknek a figyelembevételére mindenkire nézve haszonnal jár.

Ezek a fővárosi cégek, valamennyi elitje Budapest üzletvilágának, a közönséggel való érintkezésüket állandósítani kívánják. Olyan üzleti elv ez, amelynek eredményes sikere érdekében nyilvánvaló előfeltételeit teremtik meg a közönség állandó bizalmának. Ez előfeltételek sorában első, hogy ezeknek az üzleteknek az áru: minőségben utolérhetetlen finomak s mindég a legdivatosabbak. E mellett az áruktáraiak a legváltozatosabbak, mindenfajta igényeknek megfelelőek. Az izlésben való disztíngválság érvényesül a cikkek első forrásból való beszerzésénél s így a lehető legjobb alkalmat nyújtják arra nézve, hogy a közönség bevásárlása során az esztetika és a praktikusság követeléseit összeegyeztethesse. A kiszolgálás ez üzletekben természetesen megfelelő annak a nivónak, a melyet e cégek szolid munkájukkal elértek: előzékeny és mentes minden vásárló fogástól. Az áruk, — köztük a temérdek újdonság s művészi különlegesség, — maguk beszélnek ez üzletekben, úgy hogy e karácsonyi vásár nemcsak a szükségletek beszerzésének első és elite-forrása, de maga a megszemlélése is művészi gyönyörűség.

Gottlieb Gábor

nődivat és vászonáru üzlete
Budapest, Kossuth Lajos-utca 17.
Nagy karácsonyi occassió
nőruha kelmékben.
Lawn-Tennis 12¹/₂ kor. 120 méter széles
Zybeline 70 krtól feljebb.

Minden családnak kedves karácsonyi és újvi meglepetés ajánljuk kitűnő Edison fonografjainkat és elismert művészek felvett hengereinket. Ár és hengerjegyzéket díjmentesen küldünk
Echo, Fonográf-Társaság
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8.

E HÉTEN

a karácsonyi alkalmi szövetáruházban

Budapest, Andrássy-ut 3. eladásra kerülnek:

Kitűnő minőségű flanellek mtrje 12¹/₂ kr.
Színes francia a jour Batist mtrje 24 kr.
Merlino Delain mtrje 31 kr.
Jó minőségű duplaszélű szövet 39 kr.
Zibelinek 120 cm. széles a legújabb minták mérterje 65 kr.
Nagy raktár francia és angol gyapjú szövetekből és mosékművelési kivételesen olcsó TÖMEG-árakban. Angol plaid (gyapjúkendő) 2 mtr. hosszú, 160 cm. széles, világos vagy sötét kockás kivitelben, ezeltől ára 8 ftr 50 kr., most ftr 3.90. A vidékre minták fenti cikkekéből a nagy kelendőség folytán csak SZOMBATIG küldhetők.

Hölgyeim!
Stessenek a tüneményes olcsósáru árakkal megalkotott kizárhatók megtekintésére!

Bárd Ferenc és testvére

zeneműkereskedése és színházgyártóirodája

Kossuth Lajos-utca 4. sz.
Mindenféle zeneművek legnagyobb raktára, színházgyegek a magy. kir. Opera, Nemzeti, Magyar és Királyi színházba a rendes árban kaphatók.

Lőw Sándor

órák és ékszerész
Budapest, VIII. József-körút 81. sz.
Dus választék mindeneműt, kizárólag csak legjobb szerkezeti zseb- és falórák, ékszerek, arany és ezüstnemiéketben
Telefon 62-68.

A legzelelszerűbb karácsonyi ajándék az

Olcsó butor.

25⁰ engedménnyel adom el 10 összes raktáron levő szilárd gyártmányú asztalos és kárpitos bútorkészletet.
Nagy választék háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba, valamint minden a lakberendezéshez szükséges tárgyakban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Dósa Kálmán
asztalos és kárpitos

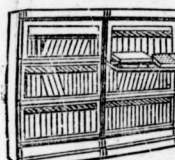
Budapest, Kerepesi-ut 28. sz. földemelet.
Arjegyék ingyen és bérmentve.

Karácsony és újév alkalmával meglepő olcsóság levélpapírok, emlékkönyvek, levelezőlapok, albumokban stb. stb.

Róna Antal

papirkereskedésében
VI. Nagymező-utca 52. szám.

Rend és tisztaság a könyvtárban

csakis GLOBE-WERNICKE amerikai könyvzelekrényivel érhető. el. — Magyarországon egyedül kapható
Kanitz C. és Fiaival
Budapest, Dorottya-utca 12.
Ismerető árjegyzéket szívesen küldünk.

LEON és OLÁH

női divatkelme-áruház
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. Standard- (volt Dreher-) palota.
Szíves figyelmébe ajánlják az igen tisztelt hölgyközönségnek, hogy utolérhetetlenül olcsó árak mellett a karácsonyi vásár kezdetét vette.
Videkre mintákat szívesen küldünk.

Női felöltők

cs. és kir. udv. szállítónál
BUDAPEST,
IV. Kossuth Lajos-utca 9.

A 22 év óta Német-utca 4. szám alatt volt

bor főáruháza

november hó 1-én Dorottya-utca 7. sz. alá helyezzük át.

Radó és Társa

Magyar borpince.
TELEFON 34-15.

Legnagyobb férfi- és gyermekruha áruház

Kohn Heilmann és Fiai

cs. és kir. udv. szállítók az „Angol szabó“-hoz
Budapest, IV., Károly-körút 12.
Szabott árak! Telefon 17-19.

Halifax fagybalzsam

Halifax fagybalzsam a leg-hatásosabb szer megfagyott testrészek gyógyítására... Ára 1 kor.
„Fortuna krém“ 3 nap alatt arcébort s kezeket varázsol. Ára 1 kor.
Kapható kizárólag:

Schubert Arnold

„Fortuna“-gyógyszertárban
Budapest, VII., Csengery-és Dob-u. sarkán

Calderoni és Társa

IV., Váci-u. 1. Budapest, IV., Kls hid-u. 8. Steinbazi lámpák, lámpák és verseny-lámpák, Zeiss, Busch- és Götz-féle prismatávcsókák, Sportvezérek és orrszemlők, lorgnettek, Anorid légnyel-mérők, hőmérők, Stenocardiogramok, latorna maglák.
Fényképezetiki készítőek. Árjegyzék ingyen

Petschauer Miksa

cipésmester
Király-utca 13. Gozsdú-ház.
Saját készítményű cipő nagy raktára

Gyermekcipők 1 frittól 3 frittól
Női cipő 3 „ 6 „
Uri cipő 3 „ 8 „
Szolid kizárólag.

Figyelem!

Cégtünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját árcképe vagy bármely életnagyságu fényképet

12 forint 1 darab összeműködhető vaságu acélszorongóval, 3-rétű matraccal és terülivel.
12 ftr 50 kr egy drb helypaplan fodorral és szobal-minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Az iparsodója!

Megrendel-
ható csakis

Kunstädter Vilmos

papirkereskedés, nyomda- és könyv-kötészet
Budapest, József-körút 7. sz. (Dampjanich-utca 22. és Csömör-ut 83.)
Ajánlja dunsan felszerelt raktárát, festő-minták, festőszerek, különleges csók levélpapírokban, Gyári fókaktár, Richter és Kilmex rajzeszközökben.
Nyomatványok mintázatomban csinos és izletes készítték.

tegyesen ingyen

készíthető kivételben, 60 cm. magas-áruban, csupán a díszes keretért (passé partou) amelyben az életnagyságu fénykép foglalattik, az alkötségségűnk, 1 ftr 50 kr. számítunk.

Budapest, Múzeum-körút 27. sz. Paplan-
matraggár, rajzanyag- és vasbortraktár.
Arjegyék bérmentve és ingyen küldünk.

GICHNER TESTVÉREK

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 29-én.

A nürnbergi mesterdalnokok.
Opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította dr. Váradi Antal.

Személyek:

Hans Sachs	Beck	Moser	Kertész
Veit Pogner	Ney D.	Ortel	Ney B.
Vogelwang	Pichler	Schwartz	Kárpát
Nachtigal	Mihályi	Foltz	Kornai
Beckmesser	Hegedűs	Stolzingi W.	Bocsnicsok
Kotner	Várady	Kiss E.	Kacsér
Zorn	Kiss B.	Dávid	Gábor
Missinger	Szemere	Magdaléna	Valent

Kézde 1/2 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 29-én.

Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal:

A vasyarós.

Színház 4 felvonásban. Írta Ohnet György. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:

Beniamin	Lendvayné	Sophia, neje	Nagy I.
Claire, leány	Török	Dorlay	Mihályi
Octave fia	Horváth	Susanne	Molnár R.
Bligny herceg	Pálffy	Mouimet	Vizvári
Préfekt báró	Hetyényi	Athenais	Delli

Esté:

Sétéség.

Színház 4 felvonásban. Írta Rutkai György.

Személyek:

Váry Kálmán	Szacsavay	Istványiné	Jászai M.
Clementine	Helvey	Istvány Lajos	Császár
Emma	Márkus E.	Bognár	Rózsabegyi
Andor	Dezso	Veres	Mészáros
Rudas József	Gabányi	Vértesné	Vizvári
Vera	Liget J.	Róza	Verő M.
Erdős László	Gyenes	Mici	Paulay E.
Istvány G.	Gál	Franci	Batizfalvi

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 29-én.

Délután 3 órákor mérsékelt helyárakkal:

A csodagyermek.

Bokszát 3 felvonásban. Írták Gavault és Charvay. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Iren	Tanay
Croche	Hegedűs	Lansquenet	Vendrei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolczai
Langruné	Gazsi M.	Marguerite	Kész
Lescalopier	Szerémy	Suzanne	Varga

Esté:

Flirt nagysám.

Színház 3 felvonásban. Írta Gavault és Berr. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Anselin	Balassa	La Corda-né	Gazsi M.
Marcelle	Kerész	Boulot	Szilágyi
Jacques	Góth	Boulot-né	Hegedűs
Fernande	Haraszthy	Max	Tapolczai
Raoul	Fenyvesi	Pau Camaret	Tanay
La Corda	Szerémy	Etienne	Gyöző

Kézde 7 1/2 órákor.

Csütörtök, december 3-án, este hét és fél órákor a Royal-szálló termében

Schumann-Heink

dalcsellő. Jégycs 4 10, 8, 6 és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Vecsey Ferenc

II-ik hangversenye pénteken, december 4-én, a Vigadó nagytermében Jégycs 4 10, 8, 6 és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Szombaton, december 5-én, a fővárosi Vigadó kistertermében

Sauer Emil

Chopin-zongoraversenye. Jégycs 4 10, 8, 6 és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Szombaton, december 5-én, este 7 és fél órákor a Royal-szálló termében

Halácsy Irma

hegedűművésznő és zongoraművész hangversenye. Jégycs 4 10, 8, 6 és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. kaphatók.

Pénteken, december 15-én, a Royalban

GANDOLFI

Estére egyetlen dalcsellő. Jégycs kizárólag Mery Béla zongorakereskedésében, Andrássy-ut 12. Telefon.

Hétfőn, december 14-én, a Royalban

d'ALBERT

Jonó egyetlen zongoracsellő. Jégycs kizárólag Mery Béla zongorakereskedésében, Andrássy-ut 12. Telefon.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállításja. Budapest, VI. Király-utca 44/5. sz. Ajánlja dr. rakfári valódin olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gordonkák és vonókban, legjobb hegedű-alakú tokok szőlő, finom kivitelben, Gyanták, Altárak, hangjegyállványok a legújabb formában.

Specialista: vonós-hangszerek készítése és javításában. Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűbe vagy gordonkába alkalmazása által sokkal jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikertelenség minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és átadása a legmagasabb árákig. Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

Finom uri fehérneműek

készítője Hollós J. Budapest, kizárólag: V. Dorotya-u. 10. Alapítva 1867.

Elegáns hölgyek, művésznők

nem használhat mást az **arabér** és **kezek asztalcsellőre** és **szonitására**, mint **iskolafőzetesen szíri-mallan**, eddig **szíri-mallan** **RAVISSANÉ szőlő kőhőlegető** **eredeti** **úveg** **RA** **korona**. **RAVISSANÉ** **puáter**: **60** **kr.** **fr.** **8** **army** **ban** **hőhőhő**, **réz** **és** **tezetűn**. **Stérikidőli** **forrárt** **Bp** **ten**, **Török** **József** **gyógyg** **írta** **ban**, **Király-u** **12** **és** **Andrássy-ut** **20**, **valamint** **Molnár** **és** **Mózer** **égnél**. **Erdélyben** **németországi** **órák** **adunk**. **Kérde** **mindig** **a** **pár** **Dr. LEOSSE** **fele** **szőlő** **különlegességeket**.

német, francia nyelv és zongora ismeretével, német és francia bonnakt, gyerekeknek, nevelőket, korepetitorokat legelőjtemretekben ajánl és helye Lapidész József elhelyező írodja VII. Károly-körút 17, II. em. 23. Országház háts.

Nevelőnőket

ÉN ZT
SORSJEGYEKRE
ÉRTÉKPAPIROKRA
de
vidéki takarékpénztári
részvényekre
(visszatérítendő értékpapírokra, részletekben is), hármly árszámot igen olcsón ad

Kőváry Armin
bank- és váltószámla, osztályozás. Fővárosi IV. Ferenctek-tel. 9. Gróf Csáky-palota.

Magy. kir. Államvasutak Üzlety, Szombathely. 19477. szám. I.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. Államvasutak Kis-Czell állomásán lévő pályavendégül bérletére 1904. évi május hótól számított öt évi időtartamra, azaz 1904. évi május hó 1-étől 1909. évi április hó 30-ig ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az egy koronás bélyeg- és Ajánlat a m. kir. Államvasutak Kis-Czell állomásán lévő vendégül üzetlenek bérbevételére 19477. számhoz feliratott ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal (örökösli bizonyítvány, ipar- engedély, honossági bizonyítvány stb.) felszerelt ajánlatok 1903. évi december hó 15-ének délelőtti 10 órájáig a m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének általános — I. — osztályához posta útján térítve vagy mellet nyújtandók be, későbbéző lejében pedig 300, azaz háromszáz korona kézpénzben vagy állami lefőtre alkalmas értékpapírban a nevortól üzetvezetőség gyűjtőpénztáráról 1903. évi december hó 10-én déli 12 óráig leteendő. Takarékbetét bankpenzre nem tehető. Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számittni. Bánatpenz letételéről szóló pénztári letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

A vendégül bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi — III. — osztályában, valamint Kis-Czell állomás főnökénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlatot tevők kötelezettséget, hogy a feltételeket ismerik és azokat magokra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitértől határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. A m. kir. Államvasutak részéről fenntartjuk azon jog, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Tájékoztul még megjegyezzük, hogy a vendégül lakásul szolgáló szobát és mellékhelyiségeket, továbbá a vendégül tartozékait képező két I/II. oszt. éttermet, két konyhát, két tálalót és 1 mosogatót bérli saját költségén tartozik világítani, fűteni és tisztogatni, ugyancsak ezen helyiségekben lévő kályhák és tűzhelyek tisztításához szükséges kézművesmunkákat bérli saját költségén tartozik végeztetni, míg ellenben a közös célra szolgáló III. oszt. vágó- és étterem fűtése és világítása felelősségen pedig bérli által fog eszközöltetni. Szombathely, 1903. október hó. Üzletvezetőség (Utányomás nem díjaz)

PERL és KLEIN

selyemáruháza Budapest, IV., Bécsi-u. 6.

f. é. december 31-ig tartó nagy

karácsonyi occásio eladás

van folyamatban. A t. hölgyek figyelmé felhívjuk a dús választékú és rendkívül olcsó **blouse** és **ruhacselymekre**, **mosé** és **angol bársonyainkra**, csipkenemtek, szalagok és egyéb díszítményeinkre.

Maradékok minden áron!

RÁTH MÓR

könyvkiadó-hivatala és könyvkereskedése

BUDAPEST

Gizella-tér 1., a Haas-palotában.

Van szerencsénk a n. é. közönséget figyelemztetni, hogy több mint **40 év óta** **könyvkiadományban** **részeselek** **könyvkereskedésünk** szives megbízásokkal minden bárki által és bárhol hirdett, bármely könyvjárgyekben lévő magyar, német, francia, angol — leszállított árti művekre is — a lehető legknyasabbban teljesít, többnyire olcsóbban új példányokban és utolsó kiadásokban, mint az antiquariusok.

Valóban szomorú dolog lenne, ha európai hírű kiadók, melynek kiadományai iradalom-történelmi legfényesebb lapjain vannak megörökítve, mely hazafias áldozatokéknak és őszelben tőrekvésének tüzekeken át anyai példáját nyújtotta, melynek kulturális céljokra fordított adományai egy egész vagyont képviselnek, összekötésével és tőkéjével fogva nem concurrálhatna bármely üzeggel.

Szerencsénk van ezuttal arra is figyelemztetni, hogy mindennemű **irodalmi segédzserekekkel**, **könyvjegyzekekkel**, a **külföldi antiquariusok catalogusaival** a legnagyobb készséggel ingyen szolgálunk és új műveket tekintés és választás végett szivesen küldünk bérmentve; végre előzetes megállapodás után **részletfizetésre** is szállítani készek vagyunk.

Különös figyelembe ajánljuk a most megjelent **karácsonyi könyvjárgyekünket**, melyet megkeresésre ingyen és bérmentve megküldünk.

Özv. **Mittelman Józsefné**
magnagyobbított

fűzőtermei

november 1-től

Andrássy-ut és Hajós-utca sarok.

Hajós-utca 7. sz. kapu, I. em.

vannak.

Próbatermek.

Uj szabások.

Az Országos Takaré- és Hitelszövetkezet

VII., Erzsébet-körút 29.

1904. évi január hó elején megnyitja V. évfolyamát. Az intézet előnyös visszatérítendő kölcsönök és juttatások kamattal mellől már jelenleg folyósít levonandó kölcsönöknek, melyeknek visszatérítése csak január elején kezdődik.

Személyi és tárcsahitel

10% -os törlesztés mellett. — Kölcsönbeadványok leggyorsabban eszközöltetnek.

Az Igazgatóság.

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzék tessenék kérni.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

HANGSZEROSZTÁLY. BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37. Alkalmas képviselői felvételnek

Gömbös János

vendéglője Magyar-utca 3. Kitény magyar konyha, előnyös havi előfizetések és jegyűzetek. Színház után kellemes találkozóhely.

Semler J.

posztókereskedő és kir. udv. azátított BUDAPEST, V., Bécsi- és Deák Ferenctek sarkán.

Ajánlja kiváló ajdónasáit eredeti Angol szövetekben, urak részére **öltöny** és **téli palotó**-okra, különlegesség. **Original Montagne Cogan** továbbá **hölgyeknek** legkiválóbb **Costum** készítői, melyeknek különlegessége az elsőmő jó minőségű legfinomabb női posztó, **Drap de voile** mely a legelősebb korban a legnagyobb tekintés árté el. Nagy választék angol Himalaya Páldék, kendőekben és kecskakabokban, Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Színházak, szórakozó helyek.

KIRALY-SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 29-én.
Déltűn 3 órákor mérsékelt helyárakkal;

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irtá Martos Ferenc. Zenéjét szerzőtte Huszka Jenő.

Személyek:

Potyoviov	Gyöngyi	Hidvéghy
Beppo	Véssei	Carina Ellen
Silvio	Csiszér	Stone Harry
Carlo	Torma	Egy ifjú
Aranyvirág	Fedák	Meridion László
Tina	Csatai J.	Diaz Diana Szentgyörgyi
Lola	Sátori	Fogadás
		Körömdi

Este:

Ugyanaz.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 29-én.
Déltűn 4 órákor mérsékelt helyárakkal:

Berlini élet.

Irtá: dömötöri Németh Péter.

Este:

Az éjszéli nap országa.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november hó 29-én.
A Jezsulta.

Dráma 4 felvonásban. Irtá Poy Ordeix Segismundo.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Szenzációs karácsonyi árak!

Pongis-selyem mtrkint **38 kr.**
Lujza-selyem mtrkint **50 kr.**

Bluz és japáni selymek a legszebb kivitelben méterenkint 58 kr., az olcsóságáról közismert

Elsner Oszkár cégnél

Budapest, IV. ker., Párisi-utca 3. sz. volt Zsibárus-utca.

Ziegler József táncintézet

Andrássy-ut 25.

Táncitanítási jelentés!

A december havában kezdődő új kezdő felnőtt csoportra a beírások megkezdődtek.

Kérem az igen tisztelet érdeklődőket, hogy lehetőleg minél előbb iratkozzanak be, nehogy a későbbi jelentkezés a tanítási akadályozza.

Ziegler József táncintéző.

Legszebb Legjobb Legelőcsőbb PÁP, PÁP, PÁP

A világhírű Schöberl-ágy.

Magyar szabadalom 3011. szám.

Éjszeli ágy. Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy közmóduliatlan legköltségetes rupanyos matracoságra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, ennél fogva minden jobb családánál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 25 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tudó szabad lélekzését előmozdítja.

Nappali szék. A Schöberl-ágy ára a kivitel szerint 26, 36 frt és feljebb. Szétküldés a világ minden részébe **Schöberl Róbert** udvari szállító, cs. és kir. szab. gyárával **Budapesten, Haris-bazár.** Árjegyzék kivanatára. Övünk a t. e. közönséget Schöberl-ágyunk értékeltetés utániéval.

Dr. Caspó-féle törv. védett

MENTŐ sziklanövény- tea mint vér-tisztító pártól

rállan, gyökereken gyógyít bizonyos régi rheumát, gyomorbajt, a teljes gyógyulás kimaradhatatlan, doboza 2 kor. **Dr. Caspó-féle Erzsébet** - Imell-tea a legkiválóbb házi-gyógyászati készítmény.

Fekedtség és mellbajknál, doboza 50 fillér. — Főiskár: LUX M. drogistánál, Museum-körút 7/N. BUDAPEST.

A legelőcsőbb és legtisztább fűtés eszköz a L'Ardenit-féle

petroleum-kályhával

Értékük, mert az teljesen szagtalan és füstmentesen ég a csővezeték nélküsen.

Ö fűtése a király udvaránál, Ö fűtése a trónörökös kastélyban a számos előkelőségeknek általános használatban van.

A legszébb szobavilágítást eszköz a

petroleum-lámpa-égy

adja meg. Fényerőssége 70-80 gyertya. 1 liter petroleum 12 óráig ég, fűt, korom vagy szag ki van zárva, kizárólagosan kapható:

SALGÓ IZSONÁL BUDAPEST, V. Lipóci-körút 17. sz. Prospektus bérmentve és ingyen.

AZ ANGOL KIRÁLY 112
BUDAPEST
IV. KÁROLY 16 KÖRÜT

Legnagyobb férf-, fiu- és gyermekruha áruház.

Télikabát 12.- fűrtől feljebb.
Óltöny 14.-
Szőrmekabát 14.-

Külön mértékosztály!

KLEIN és SCHEWARZ, férfiszabók.

BUTOROK

Ágy készpénzért, mint részletfizetésre

leggyorsrubból a legújomabb kivitelű legújtanonyosabban

Khrentren és Fuchs testvéreknel,
BUDAPEST,
VI. Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bajusz!

Szigoruan realta. Nem szedlges. Crème Samson

elősegíti a haj-és szákhámvést bámulatos eredményvel. Ahol csak kis szálak vannak, ott gyorsan dúsnak indúlnak, amit ezaz meg szar fényes közönelvöl elismer. Ara: egy próbadoboznak 1 kor. (továbbfizetésen is). 1 tároglynek 3 kor. 2 tároglynek 5 kor. — Egyedül valódi és körülfontul kapható Schöbn D.-nél Wien, VI. Gumpendorferstrasse 36.

Ásvány-Gőzfürdők

a Szt.-Lukácsfürdőben

KÜLÖN URI-GŐZFÜRDŐK
KÜLÖN NŐI-GŐZFÜRDŐK

Egész nap reggel 5 órától este 6 óráig nyitva.

A forró-meleg medencékbe a kénes **Buzogó** forrás, a langy-meleg medencékbe a **Tim sós** forrás, a hidegebb medencékbe a **Török** forrás természetes ásványvíze ömlik, szakszerűen hozzáfolyással. Minden medence naponta ként feljelen lecsapoltatik. A gőzkamrák természetes kénes ásványvíz párákkal, a zuhanók természetes forrásvízzel láttatnak el.

Pihenőterem. Vödör. Pedicure. Manicure.

Öt jegy ára fürdőruhával együtt **3 korona 50 fillér.**

Szt.-Lukácsfürdő, gyógyfürdő, Budán.

Értesítés.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium f. é. november hó 1-én kelt 2628/13. ügyoszt. számú rendelete szerint szándékozik a cs. és kir. közös hadsereg részére szükséges

vászon és pamutból készített ruházati és ágynemű cikkeket

1905. évi január 1-től kezdve, továbbra is a magánipar útján beszerezni.

Az arra vonatkozó teljertalmu hirdetmény a pályázati mintával együtt, továbbá a szerződési tervezet alakjában szerkesztett részletes feltételek, melyek a szükséges adatokat az árak szabályozása és kiszámítása tekintetében is tartalmazják, teljes tartalmuk szerint: minden hadtest hadbiztosságánál, a brünni 1-ső számú, a budapesti 2-ik számú, a gráci 3-ik számú és a kaiser-ehersdorfi 4-ik számú ruhatárnál, azután az osztrák-magyar birodalom valamennyi kereskedelmi és iparkamarájánál, az osztrák iparosok egyleténél Bécsben, továbbá a kereskedelmi muzeumnál, a magyar országos iparegyesületnél és a magyar gyáriparosok egyleténél Budapesten megtekinthetők.

Budapest, 1903. évi november hó 14-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságától.

Utányomás nem díjaztatik!

1 Szeszaháló vaságy 5 db
1 kivethető matracoa — 10.—
1 rouge paplan — 1.80
1 prima — 2.80
1 csokmál paplan — 3.40
1 szita — 3.80
1 alkos csokmál — 4.80
1 selyem alkos paplan — 5.50
1 fodros selyem ad. papl. 13.50
1 jó váson paplan lepedő 2.—
1 ágyl. — 1.20
1 fűnell ágylakár pokróc 2.50
1 gyapjú — 5.50
1 jó ápolókár — 1.80
1 álli pokróc — 4.90
1 szep álli selyem — 7.50

1 gell esodony ágylakár — 4.00
1 tengerifü matraco — 5.00
1 afrique — 5.00
1 kászár — 12.—
1 ablak köper függöny — 3.—
1 " tunis — 1.50
1 " greszja — 4.50
2 Ágy, 1 szeszaháló bounet 5.50
1 " gyapjú 12.—
1 nagy szeszaháló — 3.60
1 ágylakár L. — 5.80
1 tapasztr ágylakár — 1.50
1 mir. jó fűtéseságy — 40
1 " mintásos — 75

GICHNER JANOS

paplan, matraco és káptalanok gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raklára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánásukra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan szállítottak, nem telés árak kiserőltelnek, vagy a sőtön visszatérnek.

Nodusin Aranyér-balszam.

Egyedülálló szer, mely operáció vagy égéses nélkül tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vak, valamint a nyitott aranyéret. Kórhadlag kiserőltára. Többszen ariamáln. Elismert levokek szerint szakszerű és szakszerű teljesen kigyógyított. Tervelesen véde. Kapható a későbbi:

Nagy Kálmán gyógyszerár, Nyiregyháza

továbbá Tóvári Józsefnél, Budapest, Király-utca és a 1080b gyógyszerárakban is. Ára használati utasítással együtt 4 kor. Bérmentes küldéssel postán 5 kor., az őszeg előzetes beki-déséfragy utányvétel ellenében.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Uránia színház
Hétfő	Nincs előadás	Az ember tragédiája	Flirt nagysám	Vándorlegény	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjszéli nap országa
Kedd	Tosca	Csongor s Tünde	A csodagyermek	Menyecskek	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjszéli nap országa
Szerda	Nincs előadás	Constantin abbé	Flirt nagysám	Vándorlegény	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjszéli nap országa
Csütörtök	Tosca	Az üzlet üzlet	Az aranyhid	Menyecskek	A drótostót	Aranyvirág	Az éjszéli nap országa
Péntek	Nincs előadás	A föld	A regényesek	Vándorlegény	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjszéli nap országa
Szombat	A Walkür	Újabb veszedelem	Az aranyhid	Menyecskek	A kis kofa	Aranyvirág	A nap
d. u. Vasárnap este	Donise	Flirt nagysám	Casanova	Tavas	Aranyvirág		Az éjszéli nap országa
	Tosca	A sötétség	Az aranyhid	Menyecskek	A kis kofa	Aranyvirág	

Mesés olcsó KARÁCSONYI ÁRAK

LESSNER GUSZTÁV

női divatruházában

Budapest, V. ker., Bécsi-utca 8. sz.

E héten a következő cikkek kerülnek kivételes árak mellett nagy

occassio eladásra:

Batiszt zefir, feltétlen jól mosható, méterje most	10	kr.
Duplaszéles angol kelme, tartós jó minőség, méterje most	18	kr.
Levantin, jól mosható, szép mintákkal, 33 kr. helyett, méterje most	18 ¹ / ₂	kr.
Bársony flanel, új minták, 34 kr. helyett, méterje most	19	kr.
Francia voile de laine, 65 kr. helyett, méterje most	39	kr.
Schottisch kelme, 120 cm. széles, tiszta gyapju, remek kivitelek méterje most	60	kr.

Szővet-, barchet- és mosókelme-maradékok félárban.

Harminc napig

tartó eladás még eddig nem létezett szenzációs olcsó árakban.

Vidékre szétküldés.

Árjegyzéket kívánatra a cég küld.

Smyrna utázat szőnyeg ágyelő ... 37 kr.
 50 rőfös Rumburgi vászon finom szálú ... 8.45
 3 személyes cérna damaszt kávésterítők ... 1.35
 Atlaszjogh paplan gyönyörű színekben Most! ... 2.95
 Legmelegebben bélelt uri trikóing v. nadrág ... 47, 62 kr.
 Legmelegebben bélelt női trikóing v. nadrág ... 59, 72 kr.
 Remek flanel turista uri-ing egységár ... 69 kr.
 stb. stb. sok szerfele árucikk eladása nagyon

OLCSÓ ÁRAKBAN.

SCHRANK LIPÓT
 vászon és divatruka nagyruháza.
 Budapest, VI., Nagymező-utca 8. sz.
 (Teréztemplommal szemben.)

Aranylemez órák.

Csak 16 kor.

Kinek pontosan járó órára van szüksége, bizalommal rendeljen meg egy valódi gonai 14 karátos aranyplaque remonteirt órást, mely a legnagyobb díjjal lett kitüntetve. Ezek az órák pontosasági művel bírnak, pontosan vannak szabályozva és képrébáltva és minden óráért 3 évi írásbeli jótállást vállalunk. A tok, melynek három fedője van, ügrőfedővel (Savonette), gyönyörűen vannak kialakítva, finoman guillochérozva vagy véve, modern stílusban és az újonnan feltalált, teljesen változatlan amerikai goldin-fém-ből vannak készítve a csontfűl még villamos uton 14 karátos aranylemezzel vannak bevonva, úgy, hogy a valódi aranyórától, melynek 200 korona az ára, még nem különbözhet. Az órák épp olyanok, mint az aranyból valóak a egyedül ezek pótolják a valódi aranyórát a mindenkor megtartják értéküket. Hogy ezeket az órákat általában ismerjék meg, az Art fény, valamint bűnygek részére csak 16 koronában állapítottuk meg, postai és vámentesesen (előbb 35 kor.). Minden órához börtök kúlna jár. — Igen elegáns modern lánc urak vagy bűnygeknek (nyaklánc 15, 5, 8 és 12 kor.). Minden órához tartozó órák szívesen vesznek vizsát, tehát nincsen közeget. Cégünk jó híre, valamint a naponta érkező eladások és utánrendelések igazolják állításunk valódiságát. Elismertelt vagy a pénz elosztás beklődése ellenében kéri. Megrendelések a 15v. bej. cégház küldendőik:

M. FEITH, Wien, VII., Mariahilferstrasse 35., a Chronos svájci órágyár raktára.

Kérjen árjegyzéket

Mindenemü bélyegző-órái.

Megoldatlan kivétel!
 Olcsó árak!
 Leggyorsabb szállítás!

Kausokbetű-nyomdák melyekkel különféle nyomtatványokat ön maga elkészíthet.

m. 90 min. —	70 frt.
127 —	85
149 —	1.20
211 —	1.60
253 —	2.00
354 —	2.50
478 —	3.00
610 —	5.00
870 —	8.00

J. Lewinson
 bélyegző- és betű-gyára
 Wien, I., Adlergasse 15.
 Telefon 1278.
 Pók: Ódessa Órosország,
 Puschkinskaja 16.
 Számló ügyosztók kérésre.

Indra-Teát

Aki szeret egy jó csészé teát, mindenütt, a világ legfinomabb legjobb teáját, az

A legjobb és legelterjedtebb naptár
 AZ
 Most jelent **ATHENAEUM** Most jelent
 meg! **NAGY** meg!

KÉPES NAPTÁRA

az 1904-ik évre.

Ára 2 korona. • Ára 2 korona.

Negyvenötödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalmú, mindenekért érdeklő, kitűnően szerkesztett Nagy Képes Naptár, amelynek minden sora érdekes és szükséges tudnivalót mond.

A pontos, hivatatos adatok Tiszti Gimnázium nyomán szerkesztett részletes Bélyeggyűjtemény ki: kívül a tartalomból a következőket emeljük ki: Bélyeggyűjtemény. Csallagászati naptár, jegyzéklapok. Nevezetes korszakok és korszakhatások. Törvénykezési színpadok. Országos színek. Az uralkodók. Az élműlt év összes eseményei. A közelget halottai. A külföldi eseményei. Gazdag tartalom ismeretterjesztő rész. Szépirodalmi részét a legjobb írók szolgáltatták. A legtöbb közlemény mellé gyönyörű képek illeszkednek.

Közhasználati részében a kftűnően tájékozott Bpesti Kálauz. Sorsolási értesítő. Posta- és távúrádszabály. Tudnivalók a posta-takarekpenzáról. Bérkocsi szabályrendelet. Külföldi uralkodók jegyzéke. Betűrendes névnapjegyzék. Kivonat a törvénykezési bélyeg-és illeték szabályokból. Ércpenz-, utmérték-és idő-összehasonlító táblázat.

A Nagy Képes Naptár tartós kemény kötésben 2 K-ért megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó

„ATHENAEUM” IROD. ÉS NYOMDAI R-TÁRSULAT
 KÖNYVKIADÓHIVATALBAN. (BUDAPEST, VII., KEREPESI-ÚT 54. SZ.)

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatszekkötetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Abbazia-Mattuglie érk. 9.37 este, 9.16 d. e.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109*10 K., II. oszt. 77*90 K., III. oszt. 49*50 K.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Bpest d. v. ind. gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este — Görz érk. gy. v. 10.00 este, 10.07 d. e. sz. v. 8.51 este	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 109*10 K., II. oszt. 77*90 K., III. oszt. 49*50 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este, sz. v. 10.00 este Bozen-Gries érk. sz. v. 12.02 d. e., gy. v. 5.34 reggel, 1.45 d. u., sz. v. 11.17 éjjel	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 132*— K., II. oszt. 94*80 K., III. oszt. 60*70 K., továbbá 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 138*— K., II. oszt. 102*80 K., III. oszt. 70*90 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Meran érk. sz. v. 1.42 d. u., gy. v. 7.51 d. e., 3.19 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényességgel Bozen-Griesig gyorsvonatokra: I. oszt. 132*— K., II. oszt. 94*80 K., III. oszt. 60*70 K., továbbá Bozen-Griesig 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 138*— K., II. oszt. 102*80 K., III. oszt. 70*90 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6.50 reggel, gy. v. 8.00 reggel, 8.00 este Arco érk. sz. v. 3.27 d. u., 9.50 d. e., 5.09 d. u.	Menetérti jegyek Mori állomástól 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 140*20 K., II. oszt. 101 K., III. oszt. 64*70 K.

Minden egy egyszeri beiktatása... naponként betűkből 4 Allér. Vas- tagabb betűkből 8 Allér.

HIRTELEK

A hirdetekre díjmentesen ad fel- világosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut-25. szám.

Kiadóhivatali telefon-szám: 54-39.

Levelbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdetéseket Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-39.)... Eckstein Bernát

Eckstein Bernát hirdetői iroda... Engelmann Mór dohányszáda

Engelmann Mór dohányszáda... Fischer J. D. hirdetői iroda

Fischer J. D. hirdetői iroda... Goldberger A. V. hirdetői iroda

Goldberger A. V. hirdetői iroda... Goldner Jozsef hirdetői iroda

Goldner Jozsef hirdetői iroda... Groszmann József hirdetői iroda

Groszmann József hirdetői iroda... Hasenstein és Foglert hirdetői iroda

Hasenstein és Foglert hirdetői iroda... Jambrikovits dohányszáda

Jambrikovits dohányszáda... Kerber Hozálta dohányszáda

Kerber Hozálta dohányszáda... Leopold Gyula hirdetői iroda

Leopold Gyula hirdetői iroda... Mese Rüdolf hirdetői iroda

Mese Rüdolf hirdetői iroda... Mézei Antal hirdetői iroda

Noblesse oblige Ugyan, ugyan, hogy keltelked- békül bennem, így nem lennék... Egy vidéki köztisztviselő, Zvezgy, 48 éves,

Egy vidéki köztisztviselő, Zvezgy, 48 éves... Gazdasági könyvelő, aki a kettős könyvelésben

Gazdasági könyvelő, aki a kettős könyvelésben... Vagyonos keresgélő, azaz keresgélő, aki a kettős könyvelésben

Vagyonos keresgélő, azaz keresgélő, aki a kettős könyvelésben... Édes, Drága édes szerelmem! Csak

Édes, Drága édes szerelmem! Csak... Árva leány hugomnak, aki a kettős könyvelésben

Árva leány hugomnak, aki a kettős könyvelésben... Kereslet, keresgélő, aki a kettős könyvelésben

Kereslet, keresgélő, aki a kettős könyvelésben... Gazdasági szegítést, keresgélő, aki a kettős könyvelésben

Gazdasági szegítést, keresgélő, aki a kettős könyvelésben... Intelligens fiatal özvegyasszony (ír-)

Intelligens fiatal özvegyasszony (ír-)... Kazánkövacs, gépezet, aki a kettős könyvelésben

Kazánkövacs, gépezet, aki a kettős könyvelésben... Pályázati hirdetőmeny, A "Nyírbátori Népbank"

Pályázati hirdetőmeny, A "Nyírbátori Népbank" részvénysárság... Fialat ember, aki a kettős könyvelésben

Fialat ember, aki a kettős könyvelésben... Fialat, aki a kettős könyvelésben

Egy urasági inas kinek hosszabb bizonyítványa van és a szorvitó, tavalyi forgalma 30.000 korona volt,

Nős kulesár keresetét, aki a kettős könyvelésben... Egy mindenféle esztendőre vagy képezés-

Egy mindenféle esztendőre vagy képezés-... Parisienne, aki a kettős könyvelésben

Parisienne, aki a kettős könyvelésben... Nevelőnők, akik a kettős könyvelésben

Nevelőnők, akik a kettős könyvelésben... Gyinasiumi, akik a kettős könyvelésben

Gyinasiumi, akik a kettős könyvelésben... Eladó ház, aki a kettős könyvelésben

Eladó ház, aki a kettős könyvelésben... Szőlők ügyelmébe, aki a kettős könyvelésben

Szőlők ügyelmébe, aki a kettős könyvelésben... London Lady, aki a kettős könyvelésben

London Lady, aki a kettős könyvelésben... Utazók ügyelmébe, aki a kettős könyvelésben

Utazók ügyelmébe, aki a kettős könyvelésben... Érettésre, aki a kettős könyvelésben

Érettésre, aki a kettős könyvelésben... Mész, aki a kettős könyvelésben

Mész, aki a kettős könyvelésben... Órd a feleségem!, aki a kettős könyvelésben

Urikapuzlet fővárosi forgalmu után, mely 15 év fönt, tavalyi forgalma 30.000 korona volt,

Ház, aki a kettős könyvelésben... Ház Upesten, aki a kettős könyvelésben

Ház Upesten, aki a kettős könyvelésben... Ház Kelenföldön, aki a kettős könyvelésben

Ház Kelenföldön, aki a kettős könyvelésben... Gimnáziumi, aki a kettős könyvelésben

Gimnáziumi, aki a kettős könyvelésben... Hölgyeknek, aki a kettős könyvelésben

Hölgyeknek, aki a kettős könyvelésben... Hurutot, aki a kettős könyvelésben

Hurutot, aki a kettős könyvelésben... Nőknek, aki a kettős könyvelésben

Nőknek, aki a kettős könyvelésben... Ferfiaknak, aki a kettős könyvelésben

Ferfiaknak, aki a kettős könyvelésben... Fodrász, aki a kettős könyvelésben

Fodrász, aki a kettős könyvelésben... Masszurnó, aki a kettős könyvelésben

Masszurnó, aki a kettős könyvelésben... Fium fehérvárnak, aki a kettős könyvelésben

Fium fehérvárnak, aki a kettős könyvelésben... Úgyes szabóné, aki a kettős könyvelésben

Kitűnő szabóné aki szakmájában legelőbb járás... Legjobb női, férfi és gyermek

Legjobb női, férfi és gyermek... Mészárszék, aki a kettős könyvelésben

Mészárszék, aki a kettős könyvelésben... Ház Kelenföldön, aki a kettős könyvelésben

Ház Kelenföldön, aki a kettős könyvelésben... Csinosan bútorozot, aki a kettős könyvelésben

Csinosan bútorozot, aki a kettős könyvelésben... Egy különbejárattal, aki a kettős könyvelésben

Egy különbejárattal, aki a kettős könyvelésben... Bútorozott szoba, aki a kettős könyvelésben

Bútorozott szoba, aki a kettős könyvelésben... Lépcsőházba, aki a kettős könyvelésben

Lépcsőházba, aki a kettős könyvelésben... Magy. kir. államvasutak, aki a kettős könyvelésben

Magy. kir. államvasutak, aki a kettős könyvelésben... Hirdetmény, aki a kettős könyvelésben

Hirdetmény, aki a kettős könyvelésben... M. kir. államvasutak, aki a kettős könyvelésben

M. kir. államvasutak, aki a kettős könyvelésben... Fodrász, aki a kettős könyvelésben

Fodrász, aki a kettős könyvelésben... Masszurnó, aki a kettős könyvelésben

Ajtók, ablakok használtak, aki a kettős könyvelésben... Lefektvés Jakabnál, aki a kettős könyvelésben

Lefektvés Jakabnál, aki a kettős könyvelésben... Beraklározásból, aki a kettős könyvelésben

Beraklározásból, aki a kettős könyvelésben... Minden asszony, aki a kettős könyvelésben

Minden asszony, aki a kettős könyvelésben... Grand Hotel Isotta, aki a kettős könyvelésben

Grand Hotel Isotta, aki a kettős könyvelésben... 1903. évi csememegéz, aki a kettős könyvelésben

1903. évi csememegéz, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben... Kihűnő Franc, aki a kettős könyvelésben

A nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

A nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra... nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a "Lorison-Crème" van arra

M E S E

A büvös kastély.

Nagy vigság volt Rózsaszországban. A rózsák királyának volt a születésnapja. Erre a nagy ünnepre eljöttek a világ minden virágai. Képzelték, hogy a gyerekek, hogy milyen illat volt ottan! A királyleány ragyogó trónuson ült, amely úgy csillogott a gyöngyharmattól, hogy a szem elkáprázodott tőle. A tróntól virágszöngy vezetett az országútra, hogy a vendégeknek ne kelljen a porba hágni. Es milyen szöngy volt ez! Virág-ból volt szöve, a világ minden virágából volt benne egy szál. Mondom, ezen lépkedtek a vendégek a királylány elé. Ott aztán élenkeltek egy illatdalt s átengedték a helyet más virágoknak.

De nemcsak a virágok jöttek el. Eljöttek a pillangók is. Abány tarka-barka lepke van a világon, az mind ott lebegett a királykisasszony körül. Es lepkenyelven gyönyörű dalokat énekelt nekik.

Eljöttek a lepkék
Téged megcsodálni,
Oh mily nagy boldogság
Körülotted szálni.

Es szálltak körülötte, szálltak körülötte. Olyan volt a sok lepke, mint egy milliószínű nagy felhő. A királykisasszony csak mosolygott és köszönte szépen a sok jókívánságot.

Köszönöm virágok, lepkék,
Hogy ti engem úgy szerettek,
Mert titeket én is éppen
Ilyen igazán szeretlek.

Mikor ezeket mondta a királyleány, úgy csengett ajkán a beszéd, hogy minden fülemile irigykedve borzolta össze a tollát, mert a királykisasszony beszéde szebb volt az ő legszebb éneküknél.

Az ünneplők között utolsónak a méhek jöttek. Egy gyönyörű, aranyos méhkirálynő vezette őket. A királyleány előtt zümmögve hajoltak meg és csókolták a ruhája szélét. Aztán az egyik méh elővette a Méhország ajándékát. Istenem, milyen csodálatos szép ajándék volt ez! Szebb volt minden más vendég ajándékánál.

Viaszból készített tündérpalota volt ez. Ezer szoba volt benne. Az ezer szoba telve volt mindenféle kincsessel. Aranytal, gyémánttal, rubinnal. A palota tetején gyönyörű szélikakas volt, amely mindig arra fordult, amerre az illatszélő hajította. Es ha megfordult, akkor mindenféle szép dalok hallatszottak. A palota kertjében nagy méztó volt. A tavon hatyuk uszáltak, egyik parton pedig egy remek fehér hajó volt kikötve. De higgyétek el gyerekek, hogy lehetetlen leírni, milyen szép volt ez a kastély.

Mikor a királyleány meglátta, úgy megörült,

hogy leszaladt a trónusáról és összevisszaszókolta a gyönyörű ajándékot, meg a méhkirálynőt. Aztán ő maga fölvette a trónusára s maga mellé tette. Amint nézi, nézegeti, hát látja ám, hogy a tündérpalota legutolsó ablaka sötét, míg a többi úgy ragyog, mint a nap.

— Hát ez az ablak miért sötét?
— En nem tudom — szólta a méhkirálynő — kérdezd meg, tán kapsz feleletet.

A királyleány rögtön beszélt a sötét ablakon.
— Kis tündérpalotám, mond meg nekem, miért fekete az utolsó ablakod, míg a többi olyan fényes?

— Azért fekete az utolsó ablakod, mert ott van a legnagyobb kincselem.

No most bántam ám még csak nagyot a királyleány! Hiszen a gyémánttal meg a rubinnal nincs nagyobb kincs a világon, az meg mind a többi szobában ragyog. Mi lehet hát abban a sötét szobában? Ez a kérdés nem hagyta nyugodni a királyleányt, úgy hogy egész nap busult és sirt, mert nagyon kíváncsi volt szegény.

Mikor látta, hogy ő nem találja ki a palota titkát, összehívatta az ország minden bölcsét, hogy fejtsek meg ők ezt a talányt. Jött hét fehérszakállas bölcs. Hét nap, hét éjjel folyton törték a fejüket, de bizony ők sem tudtak kiokoskodni semmit. Nosza nagy bubáznak adta magát a szépséges szép Rózsákirályleány. Folyton sirt és hervadt. A nagy szomorúság ráragadt az ország minden lakójára, meg az ünneplő vendégre is. Most már mind sirtak, jajgattak és hervadtak. A jó öreg király igen megijedt, mert tudta, hogy elpusztul az országa és a legnagyobb kincse: a szépséges királyleány.

Ekkor kihirdette, hogy leánya s királyi koronája azé, aki megfejti a tündérekastély titkát.

Egyszerre megtelelt az ország mindenfelől jött bölcsökkel és királyfiakkal, mert a királyleány szépségéről még a világ végén is tudták. A sok bölcs és a daliás levente mind gondolkodásnak adta magát. Gondolkoztak, gondolkodtak, úgy hogy utójára minden hajukszálat kitepték a nagy gondolkodásban, de a palota titkát csak nem tudták megfejteni. Mindnyájan szégyenkezve kullgottak ki Rózsaszországból s hazasiettek.

Mikor már három napja senki sem jött aki megakarta volna menteni a királyleányt, az öreg király végignézett az országuton. De bizony senki sem jött az ő országára felé, mindenki más irányba került.

Ekkor az öreg király is sirni kezdett újra és feketébe öltözött. A ragyogó királyi ruháját, a koronáját és ékszerait pedig mind elvette. Most már ő is csak a halált várta. Jajgyerekek mi lett most abból a boldog fényes országból! Csupa szomorú feketeség volt minden. Hervadt, hervadt mindenki, de leginkább a szépséges királyleány. A trónusán már nem csillogott a gyöngyharmat, a virágszöngy is csunya, szintelen lett s a gyönyörű vendégek is mind fonnyadoztak. Megszakadt az ember szíve, ha rájuk nézett.

Hát ebben a csendes szomorúságban egyszerre csak sirás hallatszik ám. De úgy busult mindenki, hogy oda sem hallgattak. Hanem a sirás mind jobban hallatszott. Mikor már két napja hallatszott a sirás, felkel a királyleány a trónusáról, hogy megnézzé: ki sir vajjon?

Amint keres-keresgél, hát egy kis gyereket talál ám, aki egy nagy pocsolóba esett és onnan nem tud kijönni. A királyleány gondolkodott egy kicsit, aztán beugrott a pocsolóba. Eppen jókor, mert a kis gyerek már majdnem megfulladt. Amint közeledik feléje, hogy megmentse, hangoztat hall ám:

— Ne menj oda, szép királylány, mert te is ott veszel. Jöjj ide hozzám. En segíték a te szomorúságon s még egy büvös szert is adok, amitől százszor szebb leszel.

— Dehogyan megyek, mikor ezt a kis ártatlant kell megmentenem. En értem már úgy sem kár, de ez a csöppég még boldog lehet.

Amint az utolsó szót kimondta, olyan csuda támadt, hogy olyant még nem látott a világ! A pocsolóba és a kis gyerek eltűnt s egy virágos mező lett a helyén. Csupa gyémántvirág nyílt rajta. Ebben a pillanatban újra feledett minden. A madarak daloltak, a rózsák virultak épp úgy, mint azelőtt. A királyleány meg sokkal szebb volt, mint régen. Mikor visszatért a trónusára, hát látja ám, hogy a tündérekastély utolsó ablaka is ragyog. A szélikakas pedig ezt kukorékolta:

— Abban az utolsó szobában volt a szerénység és a jóság. Eddig ezeket nem ismerted, szép királylány, hát nem lehetél egészen boldog. Most már a szivedben fognak ők lakni s nem lesz nálad boldogabb a világon!

Ebben a porban a trücsökök rázendítettek a szebbnél-szebb nótákra s olyan nagy volt a vig-ság, hogy még a cserebogár is járt a csárdást.

Ferené bácsi.

KÜLÖNFÉLÉK

Telepathia.

Mintha nem lenne minden szertőlépve,
Valami most is összefűz,
Mint hogyha néha még szívemben égne
A régi tűz...

Van perc, mikor egész tied vagyok még,
Mint amikor úgy szerettek,
Mikor egész lelkemmel úgy zokognék
Szived felett!...

Az idegen, kiellen messzeségben
Ilyenkor rám gondolsz talán
S egy-egy könnyet csal a szemembe éppen
A zord magány...

L-y.

REGÉNY

Egy férj regénye

Írta: SALVATORE FARINA

(34)

Ha nők, miként signora Albruzzi, férjhez mennek, úgy olyan férfiakhoz mennek férjhez, aminő signor Albruzzi volt; ennek a feleségnek esakis ily férje lehetett.

Signor Albruzzi annak idején igen csinos emberke lehetett; abból csakis vidám természetét és ugráló, gyors lépteit őrizte meg, pedig ő azt hitte magáról, hogy a rendkívül szellemes emberek közül való. Azok közé az üres teremtmények, félig spekulánsok, félig világfiak közé tartozott, akik rendszeren nagy vagyonra tesznek szert és aztán egy szép asszonyt vesznek feleségül. Signor Albruzzi gazdagsága újabb keletű volt; először egy pénzváltó-ügynök segédje volt, aztán maga is a börzére ment és ott megtalálta eldoradoját. Hausse-ra és baisse-re spekulálva a becületese ember tönkremegy, — már amelyik tönkre tud menni — signor Albruzzi nem úgy járt és a szerencse kedvezett neki.

Miután vagyonát csodálatosan felépítte, kérkedni akart vele az emberek előtt; az arany csak a napon fénylik — erre elkerülhetlenül szükséges volt a feleség — szép cégér. A gazdag agglegényről csak úgy beszélnek, hogy ez vagy az a signor; ha megönsül, azt mondják, ez ez a család, vagy még helyesebben — a ház.

Signor Albruzzi egyébként még messzebb ment, amennyiben nevét odaadván egy szép asszonynak, ő maga elvesztette azt. Mindenkire nézve, kivéve feleségét, már csak a „signora Albruzzi férje” volt; a signorára nézve továbbra is signor Albruzzi maradt, vagyis a férj, aki negyvenezer lira közös jövedelem által meg-

vásárolta nejeének hűségét, egzisztenciáját és törvényes gyermekek iránt táplált reményét. De saját személyének ez a beolvadása nejeének személyébe nem volt kellemetlen signor Albruzzi nézve: sőt ellenkezőleg, hízelt neki, nem lehet róla megemlékezni a nélkül, hogy ugyanakkor ne említsék azt a szép nőt is, aki az övé volt és megtalálta benne azt az élvezetet, amelyet kevésbé lovagias korunk várurái éreznek — borkereskedők vagy híres tenoristák — ha magukról hallják: — a kastély ura...

Valaki leült a zongorához és a csevegés hirtelen megszűnt; ekkor talán érezte Anselmo, akit az uracok egész serege választott el szívének imádoztától, hogy némi barátságos tartozik nekem és szólanul mellém állott.

Miután a szónata utolsó akkordjai elhangzottak, feléje fordultam:

— Szép, nemde?
— Nagyon szép, csodaszép, — válaszolt egy hang közelünkben.

Hátrafordultunk és magunk előtt megpillantottuk signor Albruzzi vörös es arcát.

— Az ördögbe! — folytatta a signor, miközben Anselmónak kezét nyújtja, amelyet az ujjai hegyével érintett, mintha szentelt vízbe mártaná azokat; — az ördögbe! Oly rég kerestem magát, kedves signor Anselmo. Tudja, ön napról-napra félénkebb lesz; még szerencse, hogy találkozá-sunk alkalmával „drága egészségem felől” tudakozódik. Az nincs jól így, nincs jól, edes signor; látogasson meg néha-néha, ha Luganóban van. Még azt hihetné az ember, hogy ön éppenséggel nem törődik már bájtos villájának vejevével, vagy hogy az megkárosította őnt a vásárlásnál...

Es nem várva be Anselmo választát, hangosan megnevette a saját széhhemeskedését.

A legkevésbé, amit adhatunk oly embernek, aki a saját nyilatkozatain nevet, egy mosoly és az részéről nem maradt el; Anselmo azt hitte, hogy kötelessége bocsánatot hebegni, szerencsére a másik gyorsan felbeszakította:

— Nincs bocsánat; barátja ön a háznak, vagy sem? Ha igen, jöjjön el holnap és teázzon velünk... és ön is, — tette hozzá félem fordulva — nagyon örvendeni fogok, ha megismerkedhetem önnel, hiszen barátaink barátai a mi barátaink is... Ha, ha, mindig így, mindig így! Ön mindig vidám hangulatban lát engem, a jókedv minden porikából kisugárzik... vidámságom, hogy is mon-ják... ragályos és a hosszúra nyúlt ábrázatok-nak vellem legyen dolguk... Ha! ha! ha!

Kevesebbet úgy sem tehettem, hát én is felkacagtam. De ennél több nem tellett tőlem; mert mint a szellemességükről meggyőződött emberek, mindig signor Albruzzi vitte a szót; nem tűrve megszakítást, sőt szavakkal, modulatokkal, kacagással megfosztva a válaszadástól a közbeszólót.

— Sajnálom, hogy itt nem csevegthetek tovább önnel; a háziur kötelességei... hogy is mondják?... kötelességek; itt van egy signora, aki énekelni fog... s meg fogja hallani... de el kell önt hagynom, bár társasága nagyon kellemes... bocsásson meg tehát kegyesen... leg-feljebb egy óra mulva megkezdődik a tánc, ugy-e ön táncolni fog, signor Anselmo? Nézze, ott van az én signorám, ide tekint, bizonyosan szükségére van réam... engedelmével.

Es eltávozott szökdecseelő lépteivel, fejét hol jobbra, hol balra fordítva, hogy a tükörben elképja személyének benyomását.

Ennek az embernek szavai zavarba ejték Anselmo lelkét, én ránéztem, ő lopva rám tekintett, elpirult és nem szólt semmit.

Nem tudtam szabadulni attól a gondolattól, hogy ama izléstelen, üres, hiu ember és az én nemeslelkű, szellemes és lelkes Anselmóm közt mégis rengeteg különbség van, az a különbség, amely a bizalom és képmutatás közt, az ágyába nyugodni térő becsületese ember és az ajtaján leskelődő tolvaj közt fennáll.

(Folytatása következik.)

— Angol társaság. Edvárd király múlt évi betegsége nagy befolyással volt az angol konyhára. Olyan jelek mutatkoznak, hogy a társasédek már a közel jövőben nem lesznek olyan hosszúak és különlegesek, mint az utóbbi években. Az elhunyt Viktóra királyné érájában elérték ezek az ebédek jelentőségüknek tetőpontját és abban az időben este hét óráig nemcsak nyolcig, hanem sokszor kilenc—tíz óráig is elhúzódtak. Viktóra királynéknak abban telt a kedve, ha sokan ültek az asztalnál és elvárta, hogy vendégeinek jó étvágya legyen; maga azonban nem igen buzdított ebben, mert nagyon mértékletesen élt. Most némely reakció vehető észre a társasédekéknél, ami főképpen Edvárd király példájának tulajdonítható. Betegsége óta orvosai megtiltották neki a bőséges étkezést és mértékletességre korlátozták. Ennek következtében a Gopsall, Wynyard-park és más előkelő házakban is, ahol röviddel ezelőtt gyakran megfordult a király, nagy egyszerűség uralkodik. Az ebéd késő idejé, amely ellen már oly gyakran hangzott panasz higiénikus szempontból, ugyánlázik egyelőre nem retortálják, mert a király maga is későn ebédel és a társaság követi ezt az előkelő példát. A legérdekesebb társasédeket Manchester hercegné adja, aki ilyen alkalmakkor szép társaságot lát magánál. Ezek az úgynevezett kis ebédek, amelyeken Edvárd király és a társaság más hírességei is gyakran részt vesznek, egyszerűen ideálisak. A hercegné az új divathoz illeszti menüjét, amely kevesebb fogást és kevésbé művészi konyhát kíván. A szórakozások közül nagyon kedvelik az idén a társaságban hölgyek a billiard-játékot. Pompásan billiardozik Marlborough hercegné, aki Bleuheimban nagyon sokat játszott. A Barclay-houseban egy tökéletesen berendezett női billiardterem van. Ámár a billiard nem olyan izgató játék mint a Bridge, az előkelő hölgyek mégis elrebehelyezik ennek, mert éppen olyan nehéz játék, mint ez. Egy másik ok, amiért jobban kedvelik a hölgyek azt, mert meggyőződésük, hogy a billiard előnyös hatással van a természetesen nagyon bosszantó ilyenkor, ha azt egy font sterlinget, amelyért különben félkalapjukat szerezték volna be, vagy akár azt az öt shillinget, amely elegendő arra, hogy valamelyik női klubba léphessen be, elvesztik a játékban és most már szeretnék, ha a Bridge a középosztály körében hamarosan divatját menő.

— Egy párisi szakács tapasztalataiból. Egy francia lap, melynek különlegessége az interjúolás, többek közt a konyha egyik nagyságát is rávette, hogy a nyilvánosság előtt megszólaljon.

— A konyha művésze — mondotta a szakács — nem utolsó dolog és megérdemli a babért, aki ezen a téren valamire viszi. Azt hiszem, büszkeséggel tekinthetek vissza arra a bankettre, amikor 18 000 polgármestert vendégeltem meg egy óra alatt és úgy ment minden, mint a karikacsapás. De persze, érteni kell hozzá. Én pl. betéve tudom, hogy hány liter sör és hány sonkás zsemlye kell egy lunch-höz, ha megmondják, hogy arra hány személyt hívtak meg. A tapasztalat teszi a mestert. Amikor az olasz király volt vendége a párisi város házában, egy kis baj történt. Tudomra adták, hogy 4000 meghívottra számítsak és ahhoz képest szereljem föl a buffet-t. Az én készletem 300 liter frissítőből, 2000 pohár jeges italból, 4000 süteményből, 6000 sonkás zsemlyéből, 1500 májpástétomos kenyérből és 1200 üveg pezsgőből állt. De sajnos, alig fordított hátat a király, a tömeg megrohanta az asztalokat és 10 000 frank áru süteménynek egypár perc alatt nyoma sem volt. Sajnos, nagyon hosszú volt a süteményes asztal és az olyan emberek, kik nem tudják, hogy mi illik, szabadon fosztogatbafak. A szakács összeranccolta a homlokát és főlőshajtott: Ha rövidbe lett volna az asztal, félannyi sütemény se fogyott volna el és a pezsgőt is jobban megkímélték volna.

— Új kártyajáték. New-Yorkban új kártyajáték került forgalomba amely már is akkora népszerűsége tett szert, hogy az angol bridge-s a yankee poker-játékot is kezd kiszorítani. Az új játék neve pit. A pit-játékot hatvanhárom kártyával játéssza hét ember, akiknek mindegyikére 9—9 kártya jut. A kártyák meg vannak számozva s azonosít egy-egy szögletükre buza- vagy zabzsomban festve. A játék

abban áll, hogy a résztvevők addig cserélgetik a kártyákat, amíg egy kézbe kerül a kilenc legnagyobb számú zabzsombos vagy buzaszemes kártya. Aki legelőször kapja kézbe a kilenc legnagyobb ütőt, felül és cornert kiált. A zabzsombos cornert 75 pontot, a zabzsombos 60 pontot számít. A játszmat az nyeri meg, aki előbb ér el 500 pontot.

— Földrendés és epidémiák. A párisi orvosi egyesületben a napokban arról a tévhiről tartottak előadást, hogy — földrendés és az epidémiák között bizonyos kapcsolat állapítható meg. Ez a óadás szerint még a legrégibb ókorban is a földrendések kisérlőjelenségének tekintették az epidémiákat — és így nem éppen lehetetlen hogy ez a hit nem egészen képzeltőlindés alapszik. Tény, hogy a történet több adattal bizonyítja, hogy nagyobb földrendések után járványok léptek fel. Az 557—560-iki esztendőkből, mikor egymást érték a földrendések, Konstantinápolyban ragadós nyavalya pusztított, 615-ben pedig, miután előzőleg tíz éven át szakadatlanul nyugtalanított a föld, Olaszország lakosságát tizedelte meg egy mármeg nem állapítható epidémia. Régi írók, így például Plenciz is, ki az 1755-iki nagy lisztaboni földrendést figyelte meg, azt állítja, hogy a földrendések idejében az idők igazgatósága tesz egész népetek betegségek iránt fogékonyra. Az igazgatóság pedig nem magának a földrendésnek, hanem az attól való folytonos félelemnek eredménye, hogy a katasztrófa megismétlődik. Nevezett író különösen Senecának kijelentéseit tartja ebben a tekintetben fontosnak. Ezen kijelentések szerint ugyanis Pompeji és Herculánus pusztulása után rendkívül elszaporodtak az elmebajosok. 802-ben a svájci Alpések lakóit rémítette meg egy hatalmas földrendés, utána pusztító epidémia lépett fel. 842-ben még érdekesebb esetet jegyeztek fel a krónikások. Franciaország északi részében, hosszabb ideig tartó földrendés után, nehézség „közhőség” pusztított a lakosság között. A XI-ik században Angolországban voltak gyakoriak a földrendések és a hevesebb rázkódások után úgy az emberek, mint az állatok halandósága rendkívül megnövekedett. Újabb időkben is figyeltek meg hasonló jelenségeket, csak hogy most nem keresnek közöttük összefüggést. Bizonyos, hogy az a test, melyet idegizgalom gúngitettek, kevésbé tud ellenállni ragadós betegségeknek, mint az egészséges ember és már ez is megmagyarázza, hogy véletlenül földrendések után fellépő epidémiák gyorsan elterjednek. Más összefüggés azonban a igma van a földrendések és az epidémiák között.

— Japán öngyilkosok. Egy, a múlt hetekben történt öngyilkosság kapcsán érdekes öngyilkossági statisztikát közölnek a japán lapok. Ezekből az adatokból az tűnik ki, hogy az öngyilkosságok száma ott is gyorsan, szinte ijesztő módon növekedik. 1897-ben 7658 ember vetett Japánban véget életének. 1901-ben 8582. Japánnak az idő szerint 43 millió lakosa van, tehát 100 000 japánra 20 öngyilkos jut. Okként csak nagyon kevés esetben szerepel valamelyes elmebaj. A leggyakrabban előforduló öngyilkossági motívumok: az éhség és szerelem. Japánnak egyik speciálitása a harakiri, a megsértett becsületérzésből való halselmeztetés. Az öngyilkosságok az e módja azonban mind ritkábban fordul elő újabb időkben. De, ugyazólván mindennapi dolog Japánban szerelmepárokban öngyilkosságra. Többnyire vízbe ugranak. Ha a szülők nem egyeznek bele szerelmes gyermekeik egybekelésébe, ezek nagyon hamar rászánják magukat az öngyilkosságra. Japánnak ami elég jellemző, külön szava van a pár páros öngyilkosságra: *shinjū*, ami azt jelenti: öngyilkosság szerelemből. Japán lányok hite szerint, az öngyilkos, a tulvilága örök láncokkal fűti magát a szeretett leányt. A *shinjū* (ejtsd: *sindsu*) különben kevésbé ideális okokból követik el olykor; ha a szerelmesek egyikének sok az adósága és sehogy sem tud fizetni, akkor a páros öngyilkossággal két nagy előnyt vél elérni. Először megszabadul hitelezőitől, másodsor örökre egyesül s iva valasztójával. Az az eset, melynek kapcsán — aminet jeleztek — az öngyilkossági statisztikát közlik a japán lapok, külön kategóriába tartozik az életunságból, illetőleg melancholiából elkövetett öngyilkosságok csoportjába. Érdekeséget tragikus színezete és az a körülmény ad neki, hogy néhány hét folyamán 16 követőre talált. Az öngyilkos egy fiatal gimnazista volt. *Fujimurának* hívták és a lapok szerint tehetséges, sok reményre jogosító ifjú volt, akit ismerősei nagyon szerettek. Egy napon citávoztott a fiatal ember szülői házából. Másnap levél érkezett övéhez, melyben bejelentet öngyilkosságát. Mérédek szikláról a Regon-zuhatag hullámai közé ugrott. Midőn a báltestet keresve, felkuszta a lejtőn, egy fa kérgére írt, következő sorokat találták: Az univerzumnak nincs határa; roppant távolságban vannak azok az idők, melyek a baj-

dankort a mátlól elválasztják. Az ember a törpe, akinek teste alig öt láb hosszú s elbizakodottságában fel akarja fogni a fellobbatlant. Milyen auctoritásához van Horatio filozofájának joga? (Az ifjú öngyilkossága előtt *Hamellet* olvasta.) Értékeltlen. Valóban azt, amit a világ-mindenség lényegéről tudunk, egy szóval fejezhetjük ki: *ignoramus!* Rettenetessé várt rám nézve ez a gondolat. Gyötör és kinez és végre a halálra szántam rá magamat. Ime, elhatározottan állok a szikla csucsán, nem érzek nyugtalanságot szívemben. Most tudom csak, hogy a legnagyobb bánat legnagyobb örömmünké válhatik.

Ez a fiatal ember kétségkívül részvétet ébreszt, de határozottan elítélendő a kultusz, melyet a japán újságok üznek a boldogtalan ifjuból. Bölcsestnek nevezik, vértanunak, szentnek tüntetik fel és pénz gyűjteneik felállításod emlékköve számára. Magasztalják érzéket, gondolkozásmódját és ezeknek az ömlengéseknek eredménye az, hogy eddig 16 ifjú ugrott le ugyanarról a helyről, ahonnan *Fujimura*. Végre a hatóság is belevakozik a dologba. A rendőrség megfigyeli azokat az ifjakat, akik a szerencsétlenség színhelyéhez közelednek. A Nikko-tempom papjai falragaszon jelenik ki, hogy az öngyilkosságok megszenteltetilik a templomot és hogy az öngyilkosok a császárral és a szülőkkel szemben az engedetlenség bűnébe esnek. Ettől a falragasztól, mely a japán ember két legfőbb kötelességére, az öngyilkosok és a *nap fának* szinte bálványozással határos tisztelése és az iránta való engedelmségre appellál, rendkívül jó hatást várnak.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Petraros. Budapest. Ön tanácsot kér tőlünk, valjon pályázzék-e a Vigyázó-dijra a következő műremmel:

Kín-akkord.

— Szonett. —

Büvlényi voltod méla éjjelében

Merengve reszket szúm búrács rád,

De nem kutatnám kéjed magát,

Kanál nem lévén mindenféle lében,

És mint hajdanak szine éji ében,

Nem villan sorsom átkán gyertya át, —

Mért várjak új napom tüntére hát

A kelbi bú vonagló zongorában?!

Oh mennőny! Kéjvágy rennye viharában

Feléd száll ennye szárnyon könnyű lábam.

A regg paszirtás dal-zománcán,

De némi búval szendén konstátalom,

Hogy elmulandó minden földi álom,

Mint omló könnyem arcom ráncán!

Csak pályázzék, fiatal barátunk. Küldje be a verset a Petőfi Társaságnak, egyáltalán minden versét, bennünket pedig kiméljen meg.

V. Nagybecskerek. A baromfi-munkásképzőiskola tanfolyama Gödöllőre a jövő év jan. elsőjén nyílik meg és teljes egy évig tart. A földmívelésügyi miniszter az ingyenes helyre hirdetett pályázatot. Pályázhatnak 16—20 éves, irni, olvasni és számolni tudó magyar fiúk. A folyamodványok a földmívelésügyi miniszterhez címezve és születési levél, szülői beleegyezés, iskolai bizonyítvány és erkölcsi bizonylattal főszerrelve a m. kir. baromfi-tenyésztőtelep és munkásképzőiskola vezetőjéhez, Gödöllőre, november hó 30-ig küldendők be. A felvett tanulók teljes ellátást és hat korona havi díjazást kapnak. — A. V. Bavan. Intézkedünk, hogy megjelenjék. — H. Mtszolcz. Mindakét verse tartalmas, de kiforratlan. — D. I. Budapest. Elavult legenda. — L. A. Kedves, meleg, de a mi mértékünket nem üti meg. — B. T. Felső Dobsa. Nem látuk a könyvet. Sziveskedjék beküldeni, akkor irunk róla érdeme szerint. — B. Ismerőseire ne hallgasson ilyen dolgokban, mert azok nem objektíve bírálják. Minket semmi sem tesz ellouglattá önnel szemben, kimondjuk hát, hogy a verse gyöngye. — Önkéntes 1883. Az előljárásnál személyes jelekészésre megkapja a bizonyítványt, ha az apja adókönyvét bemutatja. — V. G. Jász-Jabóhatma. A foggyatásai adót természetesen meg kell fizetnie a háztartásban el fogyasztandó borra. — F. F. Lokve. Nem tudjuk, mely cikkre gondol. Ha közelebbi adatait megírja, esetleg megtaláljuk. — P. E. 1. Utász-csapat. 2. Van önkénteseik iskolájuk. — G. J. P. 1. Első korosztálybeliek maradnak. 2. Nem jelentkezett. — E. O. Budapest. A mesét nem látuk. — Kereskedő. Az 1902. évről szóló Állategészségügyi Évkönyv szerint az 1902. év végén Magyarországon, eltekintve a katonai állatorvosoktól, összesen 1057 állatorvos működött (megelőző évben 1012). Ezek között volt: 609 m. kir. állatorvos (57-5 százelek), 257 helytartósági (27-1 százelek) és 161 magánállatorvos (16-4 százelek). A m. kir. állatorvosok között volt: 6 állami felügyelő, 67 t. kir. hatósági, 55 városi és 414 járási m. kir. állatorvos az állategészségügyi hivatalhoz 11. a belső állomásokhoz 9. a budapesti állatvásárra 17 állatorvos volt kirendelve, egyéb alkalmazásban 29 állatorvos volt. Rendszer-

síve volt összesen 646, betöltve volt 609 (az előző évben 590) m. kir. állatorvosi állás. Betöltetlen volt: 1 főfelügyelő, 1 felügyelő, 10 főállatorvosi, 57 első osztályú állatorvosi és 14 gyakornoki állás, elegendő a rendszeresített 9 cél több másodosztályú 39-cel több harmadosztályú állatorvosi volt kinevezve. A helytartósági állatorvosok közül 76 törvényhatósági városokban, 49 rendezett tanácsú városokban, 74 községekben, 83 pedig községi körökben volt alkalmazva. Az állatorvosi tisztviselőket az év folyamán 59 állatorvos tezte le. — V. M. A fekete háj vörössége válságának oka lehet a sok mosás sóborsszalagjal vagy egyéb, spiritust tartalmazó folyadékkal.

KÖZGAZDASÁG

A tőzsde tanács ma délután 5 órakor Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag előktele alatt teljes ülést tartott, amelyen a következő határozatokat hozta:
 1. Kimondta, hogy a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja által kibocsátott 4 s 4 1/2%-os, 70 év alatti visszafizetendő községi kötvények a hivatalos árjegyzőlapban lajstromoztassanak és jegyzetvesznek. 2. Az Aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság záloglevelei ezentúl „forint vagy korona” megjegyzéssel jegyzetvesznek. Ezek után a tőlyó ügyeket intézte el.

Az Osztrák-Magyar Bank zálogleveleinek ki-sorsolása 1903. évi december hó 4-ikén délelőtti 9 órakor Bécsben, a banképületben (Freung 1. szám, II. emelet) fog megtartani. Ez alkalommal az Osztrák-Magyar Bank jelzáloghitel-osztálya alapszámbáinak 57. §-a értelmében a forgalomba levő illető osztály-zátu összes záloglevelekből fog visszafizetés végett ki-sorsoltatni és pedig: a 4%-os 40 1/2 éves záloglevele 45-ik ki-sorsolásánál 8,695.200 K., a 4%-os 50 éves záloglevelek 33-ik ki-sorsolásánál 1,242.600 K. A huzási napról kezdve a fennemlített ki-sorsolásról szóló sorsolási jegyzék kiadásáig záloglevelek ki-cse-rélésének he ye nincsen.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank francia csoportja, mint értesülünk, újabban ismét 10 millió franknyi összeget vett át fix számlára az intézet 3 1/2%-os köz-ségi kötelezéből. A mai körülmények közi, midőn a hozzáink legközelebb eső piac a magyar értékekkel szemben annyira tartózkodón viseledik, ez a foly-tatlagos kibocsátás új alkalmat szolgáltat annak tel-iserésére, mily nagy fontossággal és horderővel bír a magyar közgazdaságra nézve az az akció, amelyet a Magyar Jelzálog-Hitelbank magyar értékek elhelye-zése tekintetében a francia piacon uttórd módon kez-demenyezett.

A bortőzsde megnyitása. A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége ma tartotta első bortőzsdéjét és borvásárját a Magyar Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben.

Az első tőzsdére az ország minden vidékéről érkeztek bortermelők és a borvásár hivatalos megnyitása és ünnepség keretében tolt le. Hieronymi kereskedelmi miniszter megérkezése előtt a togod-teremben ott volt a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségének választmányá nevében *Abelcs Zsigmond és Oppenheim Emil* alelnökök, *Haar Isaac, Fuchs Gyula, Zuckak Akos, Hertelendy Ferenc, dr. Szalitzer Gyula, dr. Szilágyi Gyula, Dietzl József, François Lajos, Neumann Armin és Ignác Melinger* Sándor, újabb és idős *Wof Lipót, Klauer Ödön, Molnár Lipót* ügyvezető-igazgató és *dr. Schreyer Jenő* ügyész. Ott voltak továbbá: *Makfalatay Géza* és *Molnár Viktor* álauditőrök, *Dobosay Lajos* miniszteri tanácsos, *dr. Lónyay és dr. Sztáry János* miniszteri osztálytanácsosok, *dr. Emich Gusztáv, dr. Csury Jenő, dr. Szűcs Lajos* és *dr. Pap Dezso, dr. Vársárhelyi Zoltán* és *dr. Moldorányi Zoltán* miniszteri titkárok, *dr. Kossuthy Tamás* országos vegyvételti igazgató, *dr. Kramszky Lajos* fővegyész, *Racz Sándor* vncellériszkolai igazgató, *Ürty József* fővárosi vásárigazgató, *Ipolyi Gábor* az Országos Kereskedelmi és Iparcsarnok képviselőjében. *Frankl Arnold* kereskedelmi tanácsos és *Szegly Jenő*, a fumei Lloyd-Társaság küldöttei. *dr. Drucker Jenő*, a Szőlös-gazdák Országos Egyesületének megbízottja, számos országgyűlési képviselő és több neves külföldi bor-kereskedő.

Elkeles éljenzés hangzott, mikor háromnegyed tíz órakor *Ferencz* és *dr. Molnár Akos* országgyűlési képviselő, szövetségi elnök kíséretében megérkezett *Hieronymi Károly* kereskedelemügyi és *Tallán Béla* földmivésügyi miniszter, akiket már az előcsarnok-ban a Magyar Kereskedelmi Csarnok választmányá képviselői. Miután az Országos Szövetség igazgató-társaságát a minisztereknek bemutaták, *Molnár*

Lipót ügyvezető igazgató lelkesbhang beszédét inté-zett hozzájuk.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter az él-jenzés esilappaltával így válaszolt:

Kollégám, a földmivésügyi miniszter ur nevé-ben és a saját nevemben is melegen köszönöm a szí-ves fogadást. Örömmel jöttünk el az első magyar bor-vásár megnyitására, amelynek létesítésével igen jó és hasznos szolgálatot tett az országos szövetség hazánk borgazdaságának. Helyesen fogta föl e szövetség az ő hivatását, amikor a bortermelők és borkereskedők között való szoros kapcsolra fektette működésének alapját, mert e két tényező egymást kiegészíteni és támogatni van hivatva. Hiába termel a szőlősgazda jobbnál-jobb bort, azaz csak úgy tudja megszerezni fáradságának jutalmát, ha erős és életképes borke-reskedelem vállalja el a termékek értékesítését. Ez értékesítést összpontosítani, egy kézbe fektetni nem lehet — ez a kereskedőnek a feladata. Az igazgató ur szép beszédében helyesen mutatott rá azokra a körülményekre, amelyeknek összejárása oly nehezen sujtotta a bortermelést és a borkereskedést egyaránt, egyuttal azonban ugyancsak igen helyesen rámutatott az igazgató ur amaz eszközökre és óléokra is, amely-ek a magyar bor és a magyar borkereskedelem régi hírnevének visszaszerzésére alkalmasak. Legye-nek meggyőződve uraim, hogy én is és kollégám, a földmivésügyi miniszter ur is mindenkor igen szí-vesen fogjuk támogatni az önköz szűrekeveit és intézményeit, de ne felejtsek el, hogy minden állami támogatásnál sokkal többet ér és sokkal sebb gyüm-ölcsöt érlel az önmunka, az öntudat, a céltudatos, tisztességes törekvés. Borkereskedelmünk tekintélye megintott a szövetség feladata, hogy e tekintélyt visszaszeresse és borkivitelünket megteremtse. E mű-ködésükben, amelynek a alapve a szoliditás, szívesen fog önökkel támogatólag közreműködni a kormány. Most tervezett intézményüknek, valamint a még terbe vett intézményüknek sok sikert kívánva: ezennel megnyitom az első bortőzsdét és borvásárt.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd elhangzása után a kormány képviselője és a vendégek a bor-vásár megtekintésére indultak. A szakértők véleménye szerint ennél tanulságosabb kiállítás nem volt még Magyarországon. A hosszú ékezőterem pálmadsze közül a szemnek jólesőn tűnnek elő a főhehér aszta-lak, rogyásig megrakva a legdrágább itallal, a magyar borkereskedők büszkeségével. *Tokaj és a Hegyalja, Somlyó, Neszmély, a Balatonpart, Eger, Visonta, Mene-s, Magyarvár, Érmellék, Szekszárd, Villány, Pécs, Erdély* egyaránt képviselvek legjobb terméssükkel.

A borminták száma kétezer, amelynek értékéről megközelítő fogalmat ad, hogy egy tolsavai nagybir-tokosnak három üveg 188-s tokaji bora 110 koronába, egy 133 literes gönci hordó 8000 koronába ke-rül. Nagyréték a gróf *Szechenyi Sándor*, gróf *Lónyay Elemér* szomorodni, gróf *Desseney József* tokaji, gróf *Szechenyi Viktor* neszmélyi, gróf *Apponyi Sándor* szek-szárdi és a *pannonhalmi* főapátság somlyai bora. A vendégek itt-ott szűresöttek egyet a drága medőből és *Hieronymi* és *Tallán* miniszterek találó ítéletet mon-dottak az egyes fajtaokról. A miniszterek távozásuk előtt még egyszer legnagyobb elismerésüknek adtak kifejezést. Nyomban azután megkezdődött az igazi borvásár és már az első félórán annyi kötés volt, hogy a rendezők a déli órákban már konstatalhatták az első bortőzsde teljes sikerét, amelynek öröme-re este banket lesz a csarnok disztermében.

A menetjegyzet kiadása. A nagy kir. államvasutak igazgatószáclától nyert értesítés szerint a budapesti központi menetjegyzetóra Nagy-Szeben városi főkezeményjegyzetát szervezett, mely működését folyó év november hó 15-én kezdte meg. Ez a menetjeg-yetóra a nagy kir. államvasutak összes állomásaira, va amint a császár és királyi szabada mazott kassa-oderbergi vasut magyar vonalai nemkülönben a Nagy-Szebenből induló helyierdeki vasutak állomásaira szóló menetjegyek kiadására van feljogosítva és hivata van arra, hogy az uazó közönségnek minden, az uta-ásra szolgáló felvilágosítást díjtanul meg-adjon.

A Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága e hó 21-én két millió koronát szállított be pénztári főölsegeiből a magyar királyi központi állampénztárba. A folyó évben teljesített beszállítás összege 49,500.000 koronára rug.

Vetőmagvak. *Mauhinzer Ödön* tudósítása. A lefolyt héten már számottevő vetőmagforgalom volt. *Vöröshere-mag.* A piac helyzete hírtelen megváltozott. mert az eladók, kik a mult héten még tartózkodó állapottól foglaltak el, az utóbbi napokban oly sok árut hoztak a piacra, hogy a kínálat a keresletet jó-va túlezárvatta. A külföld sem érdeklődik magyar vöröshere-mag iránt. Azonkívül a beerkező jelentések szerint oly vidékeken ahol annakelőtte sohasem termeltek vöröshere-magot, a külföldnek ez évben meglehetősen jó termés volt. Mindezen körülmények együttesen oly lanya irányzatot idéz-nek elő, hogy a lefolyt héten a forgalom igen nyomott hangulat mellett bonyolódott le és daóra a gyorsan esőkező árának a kínált mennyiségnek

legfeljebb egy negyedrészre adatott el. Ezen lanya irányzatot a luernamag forgalom is megérezte anél-kül azonban, hogy ennek nagyobb árosőkenés lett volna a következménye. A takarmányragam sem képez kivételt az árak ismét estek. *Muhármag.* Egy nagyobb tétel legelsőrendű minőségű áru adatott el ab állomás. *Bükköny-mag.* A kínált lanya irányzat mellett igen éenk volt. A többi vetőmagfajléknél mai napig nem jelentett árvátozás. *Jegyzék nyersár-ért 50 kilogrammonként Budapecsten: Vöröshere-mag 52.—57.—K. Lucernamag 54.—60.—K. Fehérh-e-mag 65.—70.—K. Baltacimmag 14.—15.—K. Thy-motheusmag 22.—24.—K.*

Liszt. *(A Budapesti Napló tudósítójától.)* A liszt-üzletben a lefolyt héten nem volt változás.

A jegyzétek e héten nem változtak és ma a kö-vekező átlagos lisztárak vannak érvényben 50 kilo-grammonként, zsákostul, Budapecste szállítva:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	12.70	12.30	11.90	11.30	10.90	10.50	9.90
		7	7 1/2	8			
		9.20	8.80	8.50			
	Finom korpa:			Goromba korpa:			
Ár:	korona 3.50			4.05			
	Dara:			A B C			
				13.20 12.50			

Szészület. *(A Budapesti Napló tudósítójától.)* A szészület helyzete rendkívül szilárd mert nemcsak a beljöldi fogyasztás jó, hanem a kiviteli viszonyok napról-napra javulnak; különösen sok kontingens adózott és denaturált szeszt szállított Ausztriába. Mai árak: nyersszészert finomított részére: 40 1/2 — 41 1/2; adózott: finomított szészert nagyban, 147 1/2 — 148; finomított szészert adózza kicsiben: 149 — 150; adózat anul, nagyban: 48 1/2 — 49; adózatulani, kicsiben: 50 — 51; denaturált szészert nagyban: 37 — 38; kicsiben: 33 — 34 koronával, nordóval együtt, helyben.

Széna, szalma, takarmány. *(Fuchs József jelen-tése)* A betvásáron széna és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középmi-nőségű, jobb és elsőrendű széna 2 — 2.0, muhar 2.80, alomszalma 1.30, zupszalma 1.00, zecska 2.—, per 50 kiló ivarunként, hához szállítva. Préselt széna 2.40 — 2.50, préselt szalma 1.20 — 1.40 60 kiló, a jözei-városi pályaudvaron. Gabonaméhek: zab 5.50 — 5.75, tengeri 6.20, rozs 6.45, árpa 6.75 kor-kint.

Sertéskonzumvásár. *(A székesfővárosi sertés-vásár és közvághid intézősége.)* November 28-án. Főhajtás: Zsirtertes, ugymint Ög I. rendű — kilo-grammon felül — darab, II. rendű 250 — 350 kilo-gramm — darab, kario — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közé-p 220 — 300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilo-gramm — darab, sildő — darab, malac — kilo-gramm — darab. Összesen — darab. Husserteres ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250 — 300 kilogramm — darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 269 darab. — darab sildő, Előző napi maradvány 4 darab, 67 darab sildő, Összesen 273 darab. 67 darab sildő. Eladatott 2.0 darab sertés, 57 darab sildő. Maradvány 53 darab, 10 darab sildő. A vásár irányzata éenk. Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetetek: Zsir-tertes Öreg I. r. 80 kgr.-on felül 96 — fillér, II. rendű 280 — 350 kilogramm — fillér, fiatal, selej-tereztet — fillér, silány — fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 108 — fillér, fiatal közé-p 220 — 300 kilogramm — fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm — fillér, sildő 84 — 92 fillér, malac — fillér. Husserteres: Nehéz 300 kilo-grammon felül — fillér, könnyű — kilo-gramm — fillér, sildő — fillér, malac 40 kilogramm — fillér, sildő — fillér. Arak minden le-vonás nélkül, kilogrammonként, elősulyban.

Bécsi vágómarhavásár. Nov. 23. *(Saját tudósítónk telefontelejtése.)* A st.-marxi központi vásá-rarnokban ma megtartott vészterzári vágómarhava-sárra lehajtottak — darab magyar, — darab galiciai, — darab bukovinai, — darab németországi, összesen 610 darab szarvasmarha.

Jegyzétek: kilogrammonként elősulyban. ma-gyar hízókör I. rendű minőségű 54 — 72 fillér, kiv. — fillér, II. minőségű 76 — fillér, kiv. — t., III. minőségű — fillér, galiciai hízókör I. mi-nőségű — fillér, kivételesen — fillér, II. mi-nőségű — fillér, III. minőségű — fillér, német hízókör I. minőségű 79 — 85 f., kivételesen — f., II. minőségű 66 — 77 f., III. minőségű — fillér. Legelő ökör — fillér, paraszt ökör — fillér, levágott ökör — fillér. Bika 66. — 77. — K., tehén 65 — 64 korona, kivételesen — korona, bivaly — korona. Az árak métermázunkint, elősulyban értendőek, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, november 28.

Jó kínálat és élénkebb kereslet mellett készbuza kellemesebb irányzatú; forgalomba került 20.000 mé-termázsa teljesen tartott árakon. A többi cikkekben aránylag is kis forgalom mellett nincs változás.

Eladatott:
Buza. Tiszavideki: 1000 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 81.5 k. 8 K. 12 1/2 f., 300 mm. 80.5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., 250 mm. 79.3 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. —, 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 8 K. —, 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f.
Féjermegyei: 8800 mm. 79 k. 7 K. 95 f. 200 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 f., *Fesimegyei:* 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f.,

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november 29-én.
Délután 1/3 órákor mérsékelt helyárakkal.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással.
Irtá dr. Bédi Izor. Zenéjét szerzerzte Fejér Jenő.

Személyek:

II. Katalin	Hegyi A. Mária	Kaposi
Gr. Gurackij	Kenedich Olga	Jancsó
Buranov Iván	Pazmáni Telémaque	Kiss M.
Trojokov Fedor	Márosi Duplessis	Küry
Alekszej	Nagy Anica	Harmath
Sunenraud	Ujvári Gregor	Irsai
Dackov	Jakabfi Tiszt	Delli

Esté:

Blaha Luiza asszony vendégtelével.

Menyessék.

Három egyfelvonásos népszimul. Irtá Verő György.

I. A bíróné.

Személyek:

A bírő	Kiss M.	A kisbírő	Ujvári
A bíróné	Blaha	Beneze	Horváth
1. Esküdő	Nyárai	Egy legény	Szirmai
2. Esküdő	Kovács	Egy leány	Szirmai

II. Márkja elmen.

Személyek:

Józsa Mátysz	Szabó Ráhel	Blaha
Orszé	Siposné Mátyka	Dezsiófi
Ferkó	Szirmai Márton bácsi	Szilágyi
Mariaša	Batizfalvy Piábanos	Horváth

III. A menyország.

Személyek:

Tibor András	Kiss M. Bözsi	Batizfalvy
Agnes	Balfás Zsuzsa	Blaha
Gyuri	Szirmai Juli	Szentmiklósy
Bandi	Pintér Togyi	Kovács M.

Kedzete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. november 29-én.
Délután 3 órákor mérsékelt helyárakkal:

Tavas.

Nagy operett 3 felvonásban. Duvall és James után
irtá Lindax és Wilhelm. Fordította Mérei Adólf.
Zenéjét szerzerzte Strauss József.

Személyek:

Csapó Gusztáv	Heltai Szalóki báró	Gömöri
Margit	Révi A. báróné	Baltai
Hollós	Tóllási Gáfi Feri	Ráthonyi
Coculia	Fenyvosi Anna	Szentgyörgyi
Ernö	Farkas Mayer	Giróth
Berta	Szabó E. Náci, pincér	Sziklai

Esté:

A kis kofa.

Nagy operett 3 felvonásban. Irtá Falk Richard.
Zenéjét szerzerzte Sztójánovits Jenő.

Személyek:

Frine	Keleti	Ibisz	Kornai
Hippertdes	Ráthonyi	Terpizs	Sziklai
Prakszitelesz	Rubos	Az arkón	Fenyőri

Kedzete 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Ma vasárnap
2 nagy előadás.

a délutáni előadáson

Mariot
és
Baumann

fellépte. Esté:

Könnyű lovasság

és a kltünő humoros műsor.

A télkerben reggeli 5 óráig Városi Elek előzenekara hangverseny.

Magyarnak Pécs, németnek Bécs.
Ne küldjék pénzüket külföldre.

Hazai iparunkat előmozdító céggel mindenmi arany és
bronz tárgyak, órák és minden e szaknába való cikkek sokkal ol-
csóbban, jobban és megbízhatóbban szereshetők be, mint külföldön.

Nem tetőzött a
pénzt vissza-
adjuk.

öt évi
jótállással.

„Riadó” az embernek láthatóan a kltőző.
Első je és erős pontosan járó zsebóra, mely egy-
szermind pontos, hangos ébresztő és esinos kivitelben.

Nikkel tokban . . . 20 korona.
Oxytál . . . 32
Vaidli ezüst . . . 38

Nagy képes arányzékot legyen és bérmenté küld barkinek
éskészgyáros, órák és
látészerez, PECSÉTT.

Schönwald Imre

A legjobb bizonyítéka.

Meg nem felelőrt a pénz visszaadatik

Fiu-havelok	10.— K.
Iskola-öltöny	10.— K.
Fiu-felöltő	13.— K.
Tengerész-kabát	11.— K.

Minden tiszta gyapju, Rothberger
Jakab, cs. és kir. udv. szállitonál,
Budapest, IV., váci-utca 6.
Szombat este az üzlet 9 óráig nyitva.

A szápadlás nélküli légszivókamrás fogorok

Főfelmutathatlan előnyvel, hogy rugós, káposok nélkül készítt-
nek, szilárdan állnak, rágásra
kittűnek és mindenki azonnal
megszokja. A szápadlásomoz
teljes hiánya folytán fogoroknál a
szájba, emelgetés és beszédza-
varok teljesen kivan zárva. Szá-
badalunk után nemcsak teljes
fogorokat, hanem egyes fogakat is készítt-
nek, a párá, romlós és brúszos el-
nyelésre kiállókban
aranyemekkel és diszkozelekkel lettek kltitve.
A n. é. közönség b. figyelmébe ajánljuk, hogy fogoroknál,
amelyek magyar szabadalommal védve vannak, egyedül
csak általunk, intézetünkben készíttnek. Fogoraink 10
évi jótállást vállalunk.

Fogorvosi és fogtechnikai rendelő-intézet
Budapest, VII., Baross-tér 20. sz.
(Keltői pályaudvarral szemben.)

Uj szakis választékkal ellátott levelekre felelünk.

Pongyolák

Flanell vagy atlasz-velezből 4 ft 50 krtól
piztő-vagy-zyblen-divatjak 3 ft 50 krtól

Bloz-különlegességek
selyem és bársonyból legnagyobb választékban

Rusznák Dávidnál
Budapest, Király-utca 21. szám.

SZABADALMAT

védjegyet, mastra- és modell-ótlalmat megszerző,
Szabadalmakat értékesít és finanszor a
bel- és külföldön

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,
Pásztor (törvényesen bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-kört 17.
Telefon 24—20. Fővilágosítás díjtalan.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák,
ékszerok, evőeszközök

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös
gondot fordítok — Árjegyzék 2000 rajzzal
ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

Budapest, Erzsébet-kört 29. szám.

Amerikai

Roszkopf patent-óra 5 kor.
Svájci Roszkopf-óra 10
Ébresztő-óra 3 kor. Elsőrendű ébresztő-óra 4 kor.
5 évi írásbeli jótállással. Nagy javítóműhelyemben
minden órajavitás 90 kor.

Schiller Izsó órásmester,
Budapest, IV., Királyi Pál-utca 12.

KRIEGLER D.

arany- és ezüst-
ékszerárú-gyára

IV. ker., Károly-kört 24. II. em.
Főközlét: Koronaherceg-utca II. sz.

RAUCH EDE

„HELIOS” fényképezési műterme,
fényképek életnagyságban

Budapest, Nagymező-utca bejárat Király-utca 52. sz. a

1 db. életnagyságú Bromidplatin fénykép
passzportot kerettel 3.— kor.
6 mignon fénykép 2.—
6 viál 2.—
6 kabinét 4.—
6 makart 5.—
mind a legfinomabb szavartól kivételben. Vasár- és ünnepnap
egész nap nyitva. Felvételok ésú időben is eszközlőttnek este
8 óráig villanyfény mellett. Megrendelések minden fénykép
után is eszközlőttnek.
Újnyókók mindenütt keresetnek.

A KI

Kossuth

korát

alaposan ismerni
akarja, azt a kort,
melyben Kossuth
lángszelleme a
haza sorát irányította, rendezte

1. Gracza György
Az 1848-49-iki magyar
szabadságharcz törté-
nete

címü nagy munkáját,
mely a szabadságharcz
legkiemertőbb forrasmunkája —
Arz 27 díszkötésben, ezer-
több illusztrációval 70 korona

2. Varga Ottó
Az Aradi Vértanúk
Albuma

címü művét,
a mely a nagy tizen-
három martir megható emlé-
műve, számos illusztrációval,
quart alakú díszkötésben. Arz
15 korona. Mind a két munka
külön-külön vagy együtt is meg-
rendelhető csekély havi részlet-
fizetésre a kiadónál: Lampel
és Kir. udv. könyvkereskedésben,
Budapest, VI., Andrássy-út
71. szám.

Dr. Kovács Kézipasztája

onakis félföld alakú védőjeggyel
való, 3 nap alatt minden kezét gyón-
gató és felfűző varázsol. Egy doboz
ára 1.20 K. Hozzávaló szappan 1 K.

International szörvesztő

néhányzszori használat után az
arcról és kéztől a szörű szörvesztő-
mentő elárvítja. Egy doboz-
ára 6 korona. — Főraktár:
Dr. Kovács Bró gyógyszertára

Budapest, VI., Sýdrt-utca 17. szám.
Megjelölés: „Tollszörű-Éltők”
kivánára legyen és bérmentve.

Schuler József

BUDAPEST,
Városi Iroda: VI. ker., Dalnok-utca 26.
Gyár: X. ker., Gyümörl-út 61. szám.
Ajánlja kltünő minőségű gyártmá-
nyait.

Első magy. aqilórtól-, tolszár- és
indigó-másoló papírgyár

MŰVÉSZETI KÖNYVTÁR

KÉPZŐMŰVÉSZETI MONOGRAFIÁK
SOROZATA. KEPEKKEL GAZDAGON
DISZITVE. SZAKBELI KIVÁLÓ IROK
KÖZREMÜKÖDÉSÉVEL A MŰVELT
GYAR KÖZÖNSÉG SZÁMÁRA
SZERKESZTI

KORONGHI LIPPIC ELEG

A MŰVÉSZETI KÖNYVTÁR célja a művés-
zeti ismeretek terjesztése. Felkarja a magyar
közönség előtt korszelőknak, nagy egyen-
ségnek az életet, és Nem leteleit letele-
gettek és egymásra halmozott száraz adatok
viszonyából való kialakulást, ismertetését, a saiat korához való viszonyát,
s a kövöző korra való hatását fogja nagy gondossággal megírni, és kepekkel
szárgdon díszített szövegekkel feltárni. Majd pedig minden egyes műve-
zetnek és művészeti iránynak mibenletet csak több egyetűk művészetének egymás
melé, vagy egymás után sorakozása és egymásra való vonatkozása jellemzheti, egy-
egy ily kötetben feltalálhatók lesznek az egymásra hato összes tényezők. S ma,
mikor a művelt emberi szellem művészetet keres mindenben, a mi őt otthonában és
a külv világban körül veszi, egy szavál mikor a szeg-nék tárgyakban kívül szavárnak,
ridégen érzi az életet, a arra törekedik, hogy tevékenység legyen az barmly
szakra utalva, mindenkor a nemzethez azés vezesse, — egészen természetesen,
a Művészeti Könyvtár programjából a művészeti spar sem hanyagolhatik. —
Művészetben és szellemben is teljesen a hazai viszonyok és szükségletek ismerete
alapsan halad a Művészeti Könyvtár; tudományos mélységet a szellem derűvel,
komoly megbízhatóságot előadásban való elevenséggel kíván egyetíteni. —
A Művészeti Könyvtár kötetiben örömet lelheti a komoly tanár, s a fiatal, egész-
növekedő egyaránt, az irodalmi csamegekhez szokott úrnó éppen úgy, mint az
egyszeru, művelt családiasztalok, és egyáltalán mindenki, a ki ismeretét száraz
adatok és okoskodások kltzásától mentes akára kiegészíteni. Művészeti segédköny-
vetek az a Művészeti Könyvtár az iskolának és minden művelt embernek.
Minden kötet önálló, bejegyzett mű tés.

Megjelentek eddig a következő kötetek: Budapest művészete a török hódoltság előtt Davald Koronahelyi Csányi Károly 10 eredeti epizetsz rajzaval és 49 képpel. Füzve 6 korona, díszkötésben 8 korona. — Donatello Eber Lasztól. 10 mellettel és 84 szövegbe nyomott képpel. Füzve 6 kor., díszkötésben 8 kor. — Michel-Angelo Buonarroti: Mellér Simonól. 17 mellettel és 83 szövegbe nyomott képpel. Füzve 8, dzszk. 10 kor.

A következő kötetek munkában vannak: Leonardo da Vinci Raffael Böcklin és köve Fadrusz János Paul Lisslós A barizoni iskolá Munkácsy Mihály Székely Bertalan a fiatalok.

A művészetek elmut korszelőinek és egyéniségeinek egész sorozata fog ezek után következni, nem mellőzve sem a hazai, sem a külföldi művészetek legjobbat-
köt felvázolásának jelenségeit és kltmagszó alakjait sem. Ezeriket 3—4 kötet
jelennék meg. A darab, de könnyen kezelhető, szárgdon illusztrált kötetek ára tesze-
dekem szerint, előreláthatólag füzve 6 és 8, kövte 8 és 10 kor. között fog valakozni.
— Tíz kötetből álló sorozat előzetési ára (kövte) 80 korona. Minden kötet külön-
álló móvet tartalmazván, külön is megszereshető. — Egyes kötetek, valamint tíz
kötetből álló sorozatok megrendelhetők minden könyvkereskedésben vagy a Művészeti
Könyvtár kiadójánál.

LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)
CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPESTEN, VI., ANDRÁSSY-ÚT 71.

Goldberger Sám. F. és Fiai

kartonnyomó-gyár, Budapest, III., Ó-Buda.

RAKTÁRAK:

BUDAPEST, BÉCS,
V., Sas-utca 27. szám. Gonzagasse Nr. 12.

Rendkívüli árleszállítás.

Áruosztályomban e héten, téli ruhákra alkalmas, csakis divatos és szolid minőségű kelmék, posztók és blouse bársonyok kerülnek eladásra.

ÁRVAY JÁNOS és TÁRSA

csász. és kir. udvari selyem- és divatáru-szállítók, Budapest, Bécsi-utca 9. szám. Alapították 1849.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az e gyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv, vel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg: kék fialakori kihágások miatt nem betegeskedtek, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinék egy osonmag gyógyszer felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziismeret a baj odajana gyógyítható és mindenki, a ki fialakori kihágások miatt nem betegeskedett, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, ottan gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkítelnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orvok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut“-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonuk nem hagyhatják el. A próbeküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki díszkreól mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Electrom Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden levél bérmentesítendő.

Biztos gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek

mint hügyes és hólyagbajok, hügyesvezekültek, vizelel szavak, újeli magánlevek, sebék és bujakorvos bántalmak (syphilis) az önterítés utóhatásként felléő időbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily bűrkülmények, nőknél fehérfolyás, mely hajók alapos, gyors és gyökeres gyógyítására, szigorúan tudományos és lelkimeretes gyógymódjánál fogva legjobban sikoljuk

Dr. Garai Antal

v. c. és kir. osztály főorvos orvászaga hírl és leg- régtbb 30 éve fennálló rendelő-intézet Budapest, VI. ker., Andrássy-út 24. sz., Rendelő naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hügyes és hólyagbajok vizsgálata villamos hügyesvezekülők segítségével. Védőknek levelekre kimerítő választ és szabványú tanácsot nyernek, gyógyszerrekl. gondoskodva lesz. Titok tartás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

Magyar királyi államasutak. 152188/903.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a magyar királyi államasutak céljaira az 1904. évben, esetleg további két évben át szükséges mintegy 3000 métermáza neutrális-olaj szállítást biztosítani kívánva, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállásra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „Ajánlati felhívás” vala ennny hazai keres. ödelmi és iparkamaránál, az országos iparigazgatóságnál, a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a magyar királyi államasutak anyag- és leltárbeszerzési (All) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-út 73. II. em. 40.) az ajánlati feltételekre szolgáló úrlappal együtt kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános szállítási feltételek a magyar kir. államasutak nyomtatványtáránál szerzethők meg.

A szabálysszerűen kiállított, iventkint egy koronás magy. kir. okmánybőveggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felírással: „Ajánlat 152188/903, számban” állítva, legkésőbbben tolvó év december hó 15-iki déli 12 óráig a magyar kir. államasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta utján ugyanoda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételtek, valamint az olyanok is, amelyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételtek, nem vételnek figyelembe.

Budapest, 1903. november 24-én. (Utánnyomás nem díjaztat.) Az igazgatóság.

Biztos keresetért

nyújtunk bármily állásu személyeknek tőke és munkát nélkül, bárhol szorgalmazunk részletfizetésre való eladása által az 1888. évi XXXI. t. c. alapján.

Fischer és Riesz Bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 9. (New-York-palota.)

3.95... Egy éven nettó 4000 forintot, mely követhető 41 áraból áll: nap. 12 dr. vize, 12 boros, 6 lilóké-póhár, 1 vize, 1 boros, 1 lilóké-póhár, 1 eszmegelő, 6 eszmegelő és 1 kórpóhár. Legnagyobb kivételben 1 lital drágább. Még nem felöltött a vasakötök, a pénz visszavételük. Látvány 30 kr. számlák fel. Rendelési és vasuti állomás megjelölés. Böhm J., Budapest, VI., Hunyady-ter. 1. szám.

!! Jó és olcsó !!

- 1 drb. ing-szifon 84 cm. széles, 30-m. hosszú 8 kor.
2 „ „ „ „ 99 „ „ 35 „ „ 12 „
3 „ „ „ „ 100 „ „ 32 „ „ 13 „
4 „ „ „ „ 101 „ „ 30 „ „ 13 „
5 „ „ „ „ 102 „ „ 30 „ „ 13 „
Louisiana szövet 99 „ „ 30 „ „ 13 „

Louisiana szövet

1 drb. fehér fedőnemű vászon, majdnem hirtelen erdősgül, mindentől jobbnemű készítmény legjobban használható.
1 ucat törülköző, fehér, 40 x 100 cm. nagy 3-10 kor.
1 „ „ „ „ 48 cm. nagy 2-40 „
1 drb. divatos, szemes ágétekkel 100 x 20 2-30 „
1 drb. divatos, szemes ágétekkel 100 x 20 2-30 „
1 drb. divatos, szemes ágétekkel 100 x 20 2-30 „
és asztalnémetek, csak a legjobb minőségben, nagyon tiszta szállít.

Leinenfabrik JOSEF KRAUS, Nachold, Böhmen.
Minták ingyen.

Mindenféle szücsmunkát,

valamint újjalakításokat a legolcsóbb árért átvesz a már 25 év óta fennálló szücsmester-cég

Lehner Zsigmond és Fiai

Budapest, VI., Ó-utca 11. szám.

DÓCZI M. BUDAPEST.

Kerepesi-út 10. sz.
bámulatos olcsó árak mellett kapható saját készítményű elegáns, csinos, tartós cipő és csizma.

Női cipő:

- Szürge fűző v. csugos 2.40, bégárlábóhóli 3.20, gombos 3.40
Fekete zerge v. borjúbőr, fűző v. csugos 3.-, gombos 3.30
Különlegesség, amerikai box fűző v. csugos 3.50, gomb. 3.60
Tartós orosz v. szalonlakk fűző v. csugos 3.50, gombos 3.60
Finom francia sevrő fűző v. csugos 4.20, gombos 4.50
Zerge v. lakk kivágott 1.50, keresztcsontos 2.-, rogató 2.50
Pórási csugos, bőrről borítva 3.20, oroszlakkal 3.-
10,000 gyermekcipő posztóhóli vagy bőrből 20-25 számmal 1.-

Férfi cipő:

- Szürge fűző v. csugos 3.-, bégárlábóhóli 3.50, gombos 3.80
Legújabb orosz v. szalonlakk fűző v. csugos 4.20, gombos 4.50
Elegáns amerikai box-fűző v. csugos 4.-, gombos 4.50
Feltűző eleg. francia sevrő fűző v. csugos 4.50, gombos 4.50
Borjúbőr sima 3.-, betűtes 3.20, fűző 3.30, balacska 3.50
Pórási cipő, bőrről borítva 3.20, oroszlakk 4.-, hős szár. 4.50

Csizma:

- Vízmentes bégárlábóhóli 7.50, borjúbőről 8.50, vilpóhóli 10.-
Hálinacsizma, alacsony bőrváz 9.-, magas a bűzője 7.-
Vadászcsizma halmiból 9.-, vízmentes vadászcipő 5.-
Fűzősima, lakk v. bőrvázal, 5-10 szög 2.20, 11-16 szög 2.50
Övecs gajdosmál, fűző 1.50, néli 1.30, betűtes cipő gumóli 1.10
20,000 pár női háziéipő, nemex vagy bőrből 65 kényő fűzőhóli.

Videki rendelések utánvétellel pontosan eszközölök Nem megfelelőit kicserélek. 10 forintot fel bérmentve Új árjegyzék és csomagolás ingyen!

VÁROSI

és utazó-bunda, gazdasági kabát, szörme- vagy szövetteléssel, lábszák, téllkabát, dubli-ulster, férfi-, nő- és gyermek-öltönyök, fu- és gyermek-téllkabát, koresolya-

GROSS és LÖWENSTEIN

férfiszabók Budapest, IV. ker. Deák Ferenc-utca 18. sz.

Penzió a zöld Tengerparton.

Téli és nyári üdülőhely Zelenikában, Cattaro mellett Dél-Dalmáciában. Vasuton Sarajevón, hajón Fiumén át érhető el.

Az éghajlat télen enyhébb mint Nizzában és Cannesban. Januárban virágznak a rózsák. Februárban érnek a narancsok és citromok. A fürdés októberben még javában folyik s igen kellemes, mert a víz sekély s a part homokos. Miután a telepet óriási erdőség veszi körül a levegő nyáron is túde és kellemes.

Teljes ellátás (penzió) egy napra 5 korona.

Fürdő ingyen. Szabad vadászat és halászat.

Kifogástalan konyha és kiszolgálás. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a tulajdonos Magyar Antal.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Lebensverzekering in Lijfroute) BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 1,

(A nemzeti színház bérházában.) Igazgató: TOLNAY LAJOS, Vezető: STIGNITZ IMRE.

1902. év végei 250 millió korona biztosítás köttetett

Table with columns for Kivonat a díjtáblázatokról, showing rates for different ages and amounts. Includes a section for 1902. év végei and a list of directors.

Referenciákat a Magyar Államias hitelbank ad.

Stollwerck Testvérek Csokoládé és Cacao

Elismert legkitünőbb honi gyártmány. Mindenütt kapható. Csász. és kir. udvari szállítók. Köln, Pozsony, Berlin, London, New-York.

TAKARÉKOSKODNI

lehet a sokszorosan kintüntetett és régóta jól bevált **MAGGI-IZESITŐ** helyes használat mellett.

Néhány csepp — a falalánál hozzátéve — elegendő, hogy ezáltal gyenge leve-seknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt jó és erőteljes ízt adhas-sunk. — Üvegekben 50 fillértől kezdve (utántöltve 40 fillértől kezdve).

MAGGI-kintüntetések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tiszteletdíj. Hatszor versenyen kívül többek között az 1899 és 1900-iki párisi vilákiállításokon, (Maggi Gyula bírálója).

FISCHER SIMON és TÁRSAI Magyarország legnagyobb selyemáruházában, Budapest, Bécsi-utca 7., Deák Ferenc-utca 12. sz. OCCASIO eladásra kerülnek selyem, bársony, plüss, függöny, paszmány és mindennemű női divatcikkek. — Mindennemű maradékot bámulatos olcsó árakban. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A legjobb és legelterjedtebb AZ **ATHENAEUM** **NAGY KÉPES** **NAPTÁRA**

az 1904 évre.

Negyvenötödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalom, mindenedet érdeklő, kintű-nően szerkesztett Nagy Képes Naptár, amelynek minden sora érdekes és szükséges tudnivalót mond.

Pontos, hivatalos adatok nyomán szerkesztett Tiszti Cím-tár-an kívül tartalma a következőkből áll: Bélyeg illetek, Csillagászati naptár, Torvénykezési színpadok. Az elmúlt év eseményei. A közelít halottai. A külföld eseményei. Ismeretterjesztő és gazdag szepirodalmi rész a legjobb írók tollából. — Gyönyörű képek. Minden megtalálhatja amit keres, kifőnével rész-közhasználati társ-ében. Ennek tartalma: Budapesti Kálauz. Sorolási értekez. Posta- és távúrárszabály. Bérkocsiszabályrendelet. Ércpénz-, idő-, utmérték összehasonlító táblázat, stb.

Ára tartós kemény köt. 2 K.

Kapható egy a kiadó Athenaeum r-t. könyvtárakban, nem minden könyvtárakban.

Magy. kir. államvasutak. Üzleti. Zágráb. 34904. sz. 1903.

Hirtelen ény.
A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége 1904. esztől az 1905. és 1906. év folyamán szűk-séges által felsorolt anyagok szállítására nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet:

műkö, chamotte műkö, faragott, hasított, terméskő, fedő pala, oltatlan fal-mész, falfélg, fagygy, fagygy-gyeri, stein-gyertya, fehér szappan, halzsr, óras olaj, kerítési, sűrítési léc pua és ke-mény fából, puha szél-dezka, vessző seprő, bő-szövény, cirokseprő, kender kőtél, kender zsinog, ólomzár zsinog, kőtőzsi-nog, durrantyú, dynamit, dynamit gyutas, gyujtó-konok, lőtöltény.

Az ajánlati minta és pályázati feltételek a zágrábi üzletvezetőség I. osztályában, az általános és különleges szállítási feltételek 50. illetve 30 fillér bekioldése mellett a nyom-tványtárnál (Budapest, VI. Andrássy-ut 75. sz.) megszerzethetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi december 10-ik napjának déli 12 órájáig nyújthatók be aulirt üzletvezetőség I. osztály-hoz. Az ajánlatok egykor-nos, az ajánlat mellék-leveleivenként 30 filléres bétlyeggel ellátva és lepe-sztelve a következő fel-írást: „Ajánlat a 34904/903. szamböz” nyújtan-dók be.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi december hó 9-ik napjának déli 12 órá-jáig az ajánlott anyag ér-tékének 5 százaléka kész-pénzben vagy állami le-tétrekbe alkalmas értékpapirokban bantapénzképen a zágrábi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána letem-dő. A bantapénzről szóló letétlevél az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Csak idejekorán beér-keztet irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

A szállítási ügyletből eredő minden bélyeg-és illetékköltséget szállító viseli.

Zágráb, 1903. nov. hó. Az üzletvezetőség. (Utányomás nem díjazt.)

UJ Kataphorese UJ

gyógymód

IDEG ÉS NEMI

BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a honorárium teljes gyógyulás után fizetendő.

Berger-féle gyógy-kátrány szappan

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legjobb államaiban 16 nyes sikerrel alkalmaztatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, koszos őltődi kütegek, ugyazint orr-roszeg, ótvár, fagygy, lábáztatás, fej-és szájkopra ellen. A Berger-féle kátrány szappan tartalmazza a fa-kátrányt 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány szappanoktól lényegesen különbözik. Idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmaztatik a kátrány szappan helyett.

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrány szappan

az arcbőr tisztáltanságai

előállítására, a gyermekeknek valamennyi fejtetőséggel ellen fellülmulatastan börtisztító, mosó és fürdőszappan min-den napi használatát szolgál.

Berger-féle glicerín-kátrány szappan

85% glicerín tartalommal és finom illattal. Ara minden faj-k használhatni utasítással együtt 35 kr.

Ugyazanon celokra és bőrdiagnosztikára szolgál a Berger-féle PANAMA-szappan.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők Benzoe-szappan a bőr finomítására, borax-szappan pattanások ellen, carból-szappan a bőr simítására híműhályok, rél és mint fertőtlenítő szappan Berger-féle tenyő fürdő-szappan és feujápiresz szappan. Berger-féle gyermek-szappan a zsenge kor részére (25 kr.)

Berger-féle Potrosulfol-szappan

ezes orr, kitérés, bőrvizetőség és arcrovörösség ellen (75 kr.) szeplo szappan igen hatásos.

Berger-féle képes tejszappan

úttörő és arcúztátlanág ellen. Tannin-szappan lábáztatás és hajkultus ellen.

Berger-féle fog-paszta tubuszokban

1. sz. rendes fogaknak. 2. sz. dohányosoknak. Ara 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rógiplakára. Aranyérem a párisi kiállítás 1900.

Telvéra vesetés elkerülése végett mindig a valódi rég bevált Berger-féle szappanok maradnak, az itt lenyomott védjegyre tessék figyelni és — miután számos hatatalan utazás letetik — minden valódi Berger-féle szappanok mellé, valóságuk jevi további jevi az itt lenyomott cégjelölést.

Dr. vörös nyomtatban

via eli

Budapestben nagyban és kis mennyben kapható: Török József gyógyszerárban király-utca, továbbá kiskisnyiban Budapest és Magyar-ország összes többi városában minden gyógy-szerárban. A Berger-féle szappanok minden legb drogériában és illatszer-kereskedésben kaphatók.

„The Gresham“

életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-9

A társaság saját palotájában.

ber 31-én kor. 198,863.596.88

Évi bevétel biztosítások és kamatból 1902. évi december 31-én 31,489.033.74

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszvásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1843) 448,478.190.91

Az 1902. évben a társaság 4748 kótvényt állított ki 43,058.929.29.

összeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kótvényeket ki-állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet földjén Budapesten, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro-gásban.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyítást érhető el szövődmények, 20 éves korául és magán-gyakorlati tapasztalataimra fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZAR J.

egyetem. orvosnádor

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozást zavar nélkül mindennemű bémegyeiket

Nemi betegségeket

ugymint huggyszólyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujakóros sebeket, syphilist, onfertőzéstől eredő idegbajokat, a legmakacsabb bőrbetegségeket és szépség hibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)

meglehető biztos eredményvel gyorsan a legjobb módon.

Rendelő-Intézet Bpest, VII. Károly-körút 5. (Dob-utca sarján.)

I. em., bejárat a lépcsőházból

Rendel: Naponta délelőtti 10—4 és este 6—8 óráig

Külön váróterem. Mérsékelt tiszteletdíj. Leve-lekre kimerítően válaszol. Kíváncsiakra gyógy-szerrel is gondoskodik.

Polgár Sándor

m. kir. stad. egyet orvosi tan- és közorvos

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 5p.

Ajánlja dusan felszerelt kaktárát saját gyár-mányu orvosi-sebészeti és betegápolási tár-gyakban.

Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, gáncser eleni gumiharigany, orthopaediai készületek, mlábak és kezek stb.

Valódi francia különleg-ségek Dr. Berger-nél flis, párisi árakból.

Dr. Rédelos-képes leírja-sák ingyen és bérmentve

Dr. KAJDAGSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz

Klotild-palota (I. emelet).

Rendel 9—1-ig, este 7—8-ig.

Levelekre díjmentesen válaszol, gyógyszeréről gondos-kodik.

E napokban hagyta el a sajtót:

„Bizalmas Barát”

című könyve, mely mindennemű férfi-és női nemibajokban kelte nemutatásment szolgál. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsy József). Ara csak 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérel drágábbak

SÓLYOM GYULA

Cipőfeszőgyár

Baróth, Háromszékm.

Arjegyék és faszög-mintákat ingyen és bérmentve.

Grand Prix. — Párisi vilákiállítás 1900.

Kwizda Ferenc János

os. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelm udvari skálitú kerületi gyógyszerész, KORNÉTBURG Bécs m

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Dietet. szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére

1. doboz ára K. 1-40
2. doboz ára K. 70
60 év óta a legelőbbis-tállóban használatban van divány- és hány-s rossz emésztésű, a tej javítására és a lohe-nek fejőképességé-nek fokozására.

Kwizda korneuburgi marhatáppora csak a mellékelt védjegy gyál valódi. Képes árjegyzék, ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF, gyógyszerész. Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

FERFIK ÉS NŐKNEK

legmakacsabb pevény és 1801 fórasoknál befoeszkendező nőknél a leglátó-sabb gyógyszernek a „Sanid labdacso” bizonyultak. Egy doboz 100 labdac tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utáértel mellett díj-tereken küld a „Magyar Kérdely” gyógyszerár Budapest, V., Marokkó-utca 3. sz. (Erzsébet-tér sarok.)

Férfi és Női

Nemi Betegségeket

ugyszintén

Vér-, bőr-és idegbajokat, bujakórt (syphilis), valamint férfigyengeséget

(impotencia)

rendelő intézetében

gyógyít biztos sikerrel a legrovidabb idő alatt, foglalko-zási zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alap-ján kiváló gyógyszeréről általános elismert szakorvos

Dr. KAJDAGSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz

Klotild-palota (I. emelet).

Rendel 9—1-ig, este 7—8-ig.

Levelekre díjmentesen válaszol, gyógyszeréről gondos-kodik.

E napokban hagyta el a sajtót:

„Bizalmas Barát”

című könyve, mely mindennemű férfi-és női nemibajokban kelte nemutatásment szolgál. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsy József). Ara csak 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérel drágábbak

Lamme Benjamin Garver, Pittsburgban

a 17212. számú

„Ujitások dynamógépeken“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Serpolett Leo, Párisban

a 17177. számú

„Vezénymű egyszerű működésű gőzgépek számára“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda BUDAPESTEN (Royal-szálloda B.)

Perkins Tamás S. Idlewood-ban

a 17418. számú

„Indító készülék villamos motorok számára“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással:

KELEMEN és TÁRSA

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Wakefield Károly Cheers Streatham-ban

a 9629. számú

„Ujitás szemlélhetően működő olajozó készülékeken“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Belfield Reginald Westminster-ben

a 13733. számú

„Berendezés egy tengelynek vagy szijkorongnak különféle sebességekkel való hajtására és erre alkalmas elektromotor“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Parsons Clerc Rikárd, Belfield Reginald és Chapman Vilmos Westminster-ben

a 20359. számú

„Ujitások földalatti vezetékekkel bíró elektromos vasutak áramvezető berendezésein“

című magyar szabadalom tulajdonosai, szabadalmuknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Nicolo Odera Fu Alessandro Sestri-Ponente-ben

a 17927. számú

„Ujitások tengeri víznek édes vízzé való destillálására szolgáló berendezéseken“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, Royal szálloda B.)

Dr. Wurster Kázmér London-ban

a 20858. számú

„Gyuró vagy kavaró gép“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással:

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Lamme Benjamin Garver és Mallett János Purington Pittsburgban

a 17211. számú

„Ujitások villamos gépeken“

című magyar szabadalom tulajdonosai szabadalmuknak gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda BUDAPESTEN, Royal szálloda B.

Fairfax Hugo Vilmos Gabbett Leamington-ban

a 21631. számú

„Ujitások önműködő löfgyvereken“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, (Royal szálloda B.)

Amint a szél a fellegeket nyomban elűzi, úgy tűnnek el az arcbőr tisztálaltságai is, ha a

Dr. DESTA-féle

mexikói földet a „TEROL“-t használjuk.

TEROL szenzáciosa fölfedezést jelent

„Terol“ használata következtében a kezek főbőrök és simák lesznek. „Terol“ nélkülözhetetlen bőrgyógyászati eszköz. „Terol“ biztosan eltávolítja a komedókat, pattanásokat, vörhenyt és szeplőt stb. Egy eredeti csomag ára (föld font) a dr. Desta-féle mexikói földről a „Terol“-ból 35 kr. (az ár levélbelyeggen küldendő). 3 csomag Terol 1 ft. Kapható

Az „OJA“ első amerikai parfümeria palotában Bécs I., Petersplatz 11. szám. Budapesten kapható a következő gyógyszertárakban: Török József, Király-utca, Dr. Egger Leo, Váci-körút, Dr. Budal Emil, Váci-utca 34., Korona gyógyszerár, Kalvin-tér. Drogeriákban: Nerudó Nándor, Kossuth Lajos-utca, Molnár és Moser, Koronahégy-utca, Dalsányi Frigyes, Marokká-utca 2., Ungvár J. Baross-tér 23., Gara és Roth, Jászai-körút 75., Stern Zsigmond, Váci-körút 42., Ujasi Ferenc, Andrássy-út 55., Lovászok: Kertész Tódor, Szervita-tér és Marokká-utca, Stettiner J. Marokká-utca, Lukovits Ferenz, Nagymező-utca 2., Pick Ödö, Király-utca 20. Vezérképviselő Magyarország részére: Holovitch Dezső, Bpest, V. József-tér 9.

„Nyílt levél!“

Tudomásukra hozom, hogy megjelent művészies kivitelezésű és több száz eredeti fényképpel ellátott nagy díszes kötet, melyet mindenki, ki címét velem közli, világhírű tulajdonyommal, a GUZI-kenőccsel együtt ingyen A GUZI-kenőcs, az egyedül, és bementve küldöm. amely a hirt a repedések megújítja és így minden nálam vásárolt 1 évi írásbeli jótállást válllok, ha o cipőért békent. Mindent, ki cipőszűszégeit nálam szerzi be, egy tégely GUZI-kenőccsel és egy pár elegáns cipőszárat kap teljesen ingyen. Minden vidéki rendelést teljesen portómentesen szállítok és csupán 20 krajcárt számlok föl. Nem megengedő cipőket haladéktalanul visszavonom és a pénzint minden levonás nélkül visszaküldöm. Mértéknek legpontosabb, ha harisnyában egy papírlapra állva, a lábatp körvonalait lerajzoljuk.

- Pérfi sima vixes cipő ... 3.
Gavallér, elegáns, vix füzös-cipő ... 3.50
Feltűnő eleg. box füz. v. betétes cipő ... 4.
Elegáns szaloncipő, füzös vagy cugos ... 4.
Oroszlák, füzös vagy cugos-cipő ... 4.
Bágrá-ciszma, egy daraból halálhálgyalag vízmentesítő, erős, gazdagszok részére ... 7.50
Finom csizma, erős vix bőrből saját készítmény 3 évesből 8 évesig 2 ft 20 kr.
Halina csizma, utántát bárány szörme bélessel térdig erő ... 5 " 50 "

AGULÁR IGNÁCZ

BUDAPEST, Fő-üzlet: VII., ker. Kerepesi-ut 30f. sz.

The Gray European Telautograph Company Chicago-ban

„Telautograph“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad.

Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, Royal-szálloda B.)

AS ATHENAUM r-t kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS

HÁZASSÁGI PEREKBEL

Irta; KNORR LAJOS ügyvéd, ny. táblai bír., stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házastárs is használni lehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAUM r-társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) de minden hazai könyveskereskedésben.

Veszünk zálogházi cédulákat.

A ki akar használni, akár új arany, ezüst és ókszerencsés, ezüst évszámok, (complett hatos és tizenkötös készletek csonttáblán) arany és ezüst-órák, láncok, nyírúti, ezüstbottok, egy szótól minden a szakmába való cikket **olcsón és jól** akar vásárolni, ne mulassza el almi időt! Ajánljuk érdeklődő felkeresni!

Alkalmi ajándékok karácsonyra.
Helyben esetleg részletezésre is. Képes árjegyzék ingyen.
Grünberger Armin Béla örök ösei,
IV., Váci-u. 20. (Hárisszár.)

A párisi nagy áruház tüzetől megrongált házban a még raktáron lévő áruk a megkezdésével olcsón adatnak el, nagyban és kicsinyben. Még a következő áruk kaphatók:

- 3 drb ágy- és asztalterítő (egy garnitúra) ... 4.50 kr. és feljebb
- 1 ablakra való szövetszőfüggöny ... 95 kr. és feljebb
- A legfinomabb csipke-függöny 1 ablakra ... 2.75 kr.
- A legjobb minőségű gyapjú-függöny 1 ablakra ... 2.25 kr.
- 1 vég legjobb vágólgyűlű vászon ... 4.50 kr.
- 1 Junász vászon ... 6.50 kr.
- Legfinomabb két személyre való chine-paplan, sokkal szebbmint az atlasz (Újdonság) Remek minta ... 6 frt
- 1 vég 38 méter remek rumburgi vászon ... 9 frt
- 1 vég cerna-lepedő vászon 14 méter ... 6.50 kr.
- Legfinomabb flanelből készült női alsó meleg nadrág és szoknya ... 2.25 kr.
- 1 futat legfinomabb zsebkendő ... 75 kr.
- 1 női vászon ing ... 65 kr.
- 1 teljes ruhára való 120 cm. széles gyapjú-szővetsző 5 mtr. minden színből ... 3.75 kr.

- 1 teljes ruhára való legújabb és legfinomabb cybelin sima vagy remek mintával 5 mtr. ... 3.90 kr.
- 5 m. 135 cm. széles atlasz-kamgarn, fekete, még papi reverendára is alkalmas ... 6.50 kr.
- 1 legfinomabb flanel ágylakáró ... 1.25 kr.
- 1 legfinomabb tiszta gyapjú ágylakáró ... 2.25 kr.
- 5 m. 130 cm. széles legfinomabb selyemcybelin, széles, remek színek, costümre alkalmas ... 6.25 kr.
- 1 valódi szörme-bok 4 farkokkal, csak fekete-ben ... 2.25 kr.
- 1 remek női alsósoknya. duchess-clothból melegen bélelve, alkalmi vétel 4.50 kr. Ugyanaz belés nélkül 3.75 kr.
- 1 legjobb minőségű mosóbárony, 4 m., alkalmi vétel 2.60 kr.
- 1 gyönyörű selyem női szál ... 1.30 kr.
- 1 10/4 tiszta gyapjú nagykendő ... 2.50 kr.
- Ugyanaz a legjobb és legfinomabb ... 4.50 kr.
- 1 piros vagy tarka eselőd-paplan ... 3- kr.
- 1 cachemir v. cloin-paplan 3.60 kr. 1 damaszt csinát 6- kr.

Női felöltők és gallérok, női kostümök, leány-kabátok, szörme nyakdíszek, selyemszővetszők, ernyők, mosóbáronyok és száz és százféle egyéb cikk.
Párisi Nőhöz, Budapest, Kerepesi-ut 40. Árjegyzéket, mintákat most sajnos nem adhatunk.

STERNBERG ARMIN ÉS TESTVÉRE
CS. ÉS KIR. UDVARI HANGSZER-GYÁR

BUDAPEST, VII., KEREPESEI-ÚT 36.SZ.

Zongora és Pianó

legkiválóbb gyártmányok 300 fttól feljebb.
Zongorát, pianót, harmóniumot vagy cimbalmot kölcsönzünk havi 5 forinttól feljebb.

Javitásokat és hangolásokat

legkiválóbb szakmunkások által végeztetünk.
Valódi „GRAMMOPHON“ valódi
darabja 70 korona és feljebb, lemezek 3 korona és feljebb nagyban és egyenkénti elárúsítása. Legújabb ének művészi felvételek: **br. Splényi Blaha Lujza assz. Szóyer Ilonka k. a. Vasquez Italia grófnő, Takács Mihály, Beck Vilmos, Szendrői Lajos,**
a magy. kir. opera tagjától, valamint más elsőrendű művészek katonái és cigányzenekaroktól.
Valódi EDISON-fonográfok 100 koronától feljebb, CSALÁDI fonográfok 20 koronától feljebb, FONOGRÁF-HÉNGEREK 2 kor. 50 fill. és feljebb. INTONA, Pónik ARISTON 20 kor. feljebb.

Zenítő dísz tárgyak ajándéknak.
Árjegyzék ingyen és bérmentve, minden cikkről külön kérendő.

Epekőbajosok
számára létezőlegesen kipróbált biztos hatású tea kapható nálam. Felhívom a figyelmüket megszabadulni óható szarvadékok, hogy engem teám kipróbálása végett megátalanni szíveskedjenek. Ittünk szívesen rendelkezésére állunk. Ezen tea Magyarországon minden helyen kapható. Vidékre szétküldés postacsomagokban.
KELEN K., Budapest, VI., Király-utca 10. szám.

SZÖLÖLUGAST
űtessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.
Erre azonban nem minden szőlőre alkalmas (bár mind kényes termeszeti, mert szigorúbban, ha megfázás, szőlő nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol leguának alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házat, az egész szőlőterületen a legkiválóbb munkákat és más szőlőre.
A szőlő használatát mindentől megterem a minden oly ház, melynek fala mellett a legesélyesebb gondozással felnevelhető nem volna, csak kivül más építőknek. Keretnek, kerítésnek stb. a legfontosabb dolog az, hogy legkevesebb helyet is elfoglalja az egyébre használatra részesít. Ez a legáltalánosabb gyűlölet, mert minden évben terem.
A fajok ismeretlensége vonatkozású szőlő fenyőmagot tartalmazó bűzöknek ingyen és bérmentve küldjük meg, a ki ezeket egy levelezésben értesíti.
Ermelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

A világhírű porosz szénbriketnek
ILSE
a neve, a melynél jobb, olcsóbb és egészségesebb tüzelőt Magyarországon még soha senki nem használt.
Az ILSE porosz szénbriket nem tartalmaz semmiféle üsszotartó anyagot, hanem csak tiszta szén.
Az ILSE nem fejezt egészségtelen és bűzös gázcát, nem porzik, nem kormoz, nem piszkít, tehát a legideálisabb és legesélyesebb tüetőanyag.
A ki ILSE szénbrikettel fűt, az minden más szénnel szemben herminc százalék megtakarítást ér el, tehát méltán lehet mondani, hogy ez a csodaszén a legideálisabb és legolcsóbb tüelő a világon.
1000 darab házhöz szállítva 16 korona.
Megrendelhető
az **ILSE** szénbriket vezérképviselőségénél
Budapest, V., Harmincad-utca 6.
Telefon 47-20.
Vidéki képviselő fix átvételre kerestetnek.

BUTOROK
a legesélyesebből a legfinomabb kivitelű, kőszánpárti vagy kőnyelme részletűzetésre alkalmas szénbriket.
BERNSTEIN és TÁRSA
cégnél, BUDAPEST, VI., Teréz-kört 19.
Képes árjegyzék 50 fillér ellenében bérmentve.

Seiner és Klinger női felöltők-áruháza
saját műterem!
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám (Magyar-utca sarok.)
Mérsékelt szabott árak!
Elegáns kivitelű felöltők costumok, blousok, pongyolák, gyermek felöltők, szörme-árúk.

Legújabb levelező.
Legújabb levelező, öngyűjtő és házi titkár. A közönséges életben elforduló mindenféle levelek, megírók, ajándékok, sorozódékek stb. mintáival. Ár: fűző 2 kor., köve 2 kor., 40 fill. Az öszerző előzetes bekioldása esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lammol Róbert (Wodianer F. és Fial) és. és kir. udvari könyvtáros-kedvesben, Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Minden szó egyzéri beiktatása... naponraile betűkből 4 fillér. Vas-tagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HÍRDETESEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadónk: VIII. Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadónk: VIII. Kerepesi-ut 25. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadónkkal mindig közölni kell.

Apró hirdetések Kerepesi-ut 25. szám alatt (Telefon 54-39)...

Blockner J. hirdetői iroda... Deutch Kisláné... Eckstein Bernát...

Fischer J. D. hirdetői iroda... Goldberger A. V. hirdetői iroda... Goldner Jozsef...

Groszmann Jágó... Haasenstein és Vogler... Jambrikovits...

Kernberg Rozália... Leopold Gyula... Messze Rudolf...

Mezei Antal... Nemetské A. J. ... Nij. Nagel Ottó...

Rehenczi Hona... Sikray Samu... Solyom Jakab...

Sopronyi V. ... Szántó Mór... Sváb Eliz...

400 korona... Úradalmi... Keresetkelt...

Keresetkelt... Úradalmi... Keresetkelt...

Gazdatiszt... Keresetkelt... Úradalmi...

Ónálló gazdatiszt... Keresetkelt... Úradalmi...

Kertműnkész... Keresetkelt... Úradalmi...

Kerlész... Keresetkelt... Úradalmi...

Magtárost... Keresetkelt... Úradalmi...

Gazdatiszt... Keresetkelt... Úradalmi...

KINÁLAT. Férfitöltönyöket...

Pénzkölcsönt... Részfőnyártartó... Nyakkendő...

Babajavítások... Eladó őrlik... Kertműnkész...

Batár kocsi... Kifutó bizonyítvány... Ameriká...

Nőknek... Budapesti Napló... Férfiaknak...

Dame française... Birtokokat... Gyógyszertárakat...

Remington... Szatónászlant... Ház...

Készábradseregbe... Keresetkelt... Úradalmi...

Világhírű Olmützi sajtócskát (Quargli)...

BUTOROK részletfizetésre is... Nathán Ignácnál...

Krieger és Társa... Nemes kanárk... Az ATHENAEUM r-t...

Ameriká... Klein Józsefnél... Butor...

Gummi... Schmalhaus Janka... A szerelem szótára és kalauza...

Narancs és csemege... Szomaházy István... A szerelem szótára és kalauza...

A szerelem szótára és kalauza... Szomaházy István... A szerelem szótára és kalauza...

A szerelem szótára és kalauza... Szomaházy István... A szerelem szótára és kalauza...

10 K... 8 K... 6 K... 4 K... 4 K... 1 K...

120 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

10 K... 8 K... 6 K... 4 K... 4 K... 1 K...

120 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...

185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm... 185 cm...